orçun türkay

peri masalları

y e n i   y a z ı

YKY

PERİ MASALLARI

Orçun Türkay

Yapı Kredi Yayınları - 2021
Edebiyat - 599
YENİ YAZI - 4
Peri Masalları / Orçun Türkay
Dizi Editörü: Cem Akaş
Düzelti: Aslıhan Dinç
Tasarım: Yeşim Balaban

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 285 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
Bilgi Hattı: (0 212) 473 0 444
http://www.yapikrediyayinlari.com
e-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://www.estore.com.tr/bulvar/yky
www.teleweb.com.tr

Orçun Türkay 1976’da İstanbul’da doğdu. Saint Joseph Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü’nü bitirdi. Üç yılı aşkın bir süredir Yapı Kredi Yayınları’nda editörlük yapıyor.

Yaşamı boyunca ufak tefek bir iki şeyi becerebilmiş,

buna karşılık, en önemli saydığı işlerden

birinde başarısızlıktan başarısızlığa gitmekten

başka bir şey yapmamış bir yazar,

bir peri masalı yazmağa niye özenmesin?

Bilge Karasu, Göçmüş Kediler Bahçesi

... elles sont belles, c’est aussi bête que du vivre pour aimer, mais ça me plaît mieux; ça ne câche rien, c’est pas mou comme un serment; ça ne promet pas l’éternité.

La beauté au moins, on sait que ça meurt, et comme ça, on sait que ça existe...

L.-F. Céline, l’Église

... güzeller, sevmek için yaşamak kadar aptalca bu,

ama ben bunu yeğlerim; bir şey gizlemiyor,

verilmiş bir söz gibi gevşek değil;

sonsuzluğu vaat etmiyor... Güzelliğin, hiç olmazsa,

ölümlü olduğu bilinir, dolayısıyla varolduğu da...

Desen: Orçun Türkay

Selülit

Her kadını çıplak hayal edebiliyorum. O yüzden midem bulanıyor. Bu yeteneğimi ilk olarak, kalabalık bir lokantada, sarı saçlı, pek ince, bebekyüzlü bir kadını süzerken farkettim. Kaldı ki ben lokantalardan hiç hoşlanmam, toplum içinde yemek yenilmesinden iğrenirim. Ancak kimi zaman, o kez olduğu gibi, bu tiksintimi sorgular, zaafımı bilenlerin ileride beni herhangi bir konuda bununla tehdit edebileceklerinden korkarım; tavrımı bir utangaçlıkla, çekingenlikle eşdeğer biçimde aşılması gereken bir durum olarak görürüm. Sözün gelişi, Hitchcock'a inanıp yükseklik korkusu olan bir kişinin –eğer korkusu bakir kalır ve güçlenirse– yüksekten düşüp öleceğine ilişkin yarı-dinsel bir öngörü beslediğim gibi, zamanı geldiğinde sırf bu korkum yüzünden topluma açık, yemekli bir yerde can vermekten endişelenirim. Üstüne gitmeli, derim yüreklice. Hatta bazen bundan kurtulma konusunda aşırıya kaçıp, duvarları boydan boya aynalarla kaplı büfelerde birşeyler atıştırmaya zorlarım kendimi, aynadaki görüntüme bile hoşgörüyle bakmayı öğrenebilmek için. Ancak bu yönde gösterdiğim her atılımın sonucunda, beni en azından bir yıllığına lokantalardan ve büfelerden uzak tutacak muhteşem gösterilerle karşılaşırım. Aynada kendi yüzümün ya da karşımda başkalarınınkinin aldığı o sevimsiz haller, geviş getirmeler, dişin arasına giren bir parçayı dille çıkarmaya çalışırken iyiden iyiye çirkinleşmeler; benim her zamanki tedirgin varlığımın sıska bileklerimden dirseklerime kadar sinirlerden hiç boşalmayan yaylar germesi ve uçlarındaki çelimsiz, ürkek oklara benzer zangır zangır titreyen ellerle ağzımı tutturmaya çalışmam (elbette ben etrafı sinsi gözlerle kolaçan ederken oluyor bu); karşılık olarak diğerlerinin başta bu iğrençliğe damaklarında dillerini ve pişmiş etlerini şaklatarak ritim tutmaları, ardından sazı, asıl sazı, o elektro-sazı ellerine almaları ve... Anlatamayacağım. Bir kişinin kapalı bir mekânda –duvarları aynalarla süslenmiş olmasa da– yemek yiyişi, nasıl olur da çevresindekileri rahatsız etmez, bunu kafam basmıyor işte – isterse o kişi masa terbiyesi almış bir kibarcık olsun. Patinaj yapmaya bayılan çatalı ve bıçağı tutan elin bir boşluğunu fırsat bilip porselen tabak üstünde öten Cebrail borusu, dünyanın en boyun eğdirici sesi gıcırtı, hadi onu geçtim, ritüelin kaçınılmaz seslerine, şapırtılara ve yutkunmalara ne demeli? Dayanılacak şey mi bu? Topluma açık yerlerde

yemek yemek yasaklanmalı. Çünkü örneğin ben, her ne kadar insanları izlemek zorunda olmasam da, o biraz önce sözünü ettiğim hep bir ağızdan ama düzensiz biçimde çıkarılan tehditkar seslerden inanılmaz derecede etkileniyorum, kulaklarım çınlıyor, uğultular oluşuyor ve bu da kısa bir süreden sonra gözümde her türlü görüntüyü değiştiriyor. En şık lokanta bile bir batakhane, bir araba tamirhanesi, bir çöplük biçimine bürünüyor. Ortada yalnızca pisliğe ve yağa bulanmış leşçilerin dolandığı bir öğütme fabrikası. Yağdan nefret ederim. Lokantalarda kendimi, aynasız görmesem bile, başkalarının yerine koyuyor ve yemeğimi yarıda bırakıp aç kalıyorum. Yemek kendisine bir gereksinim olarak bakıldığında tuvalette yenmeli belki de. Ya da ne bileyim, onun gibi kapalı, utanılacak, ama daha temiz bir yerde. Böylece sofra kurma derdi, eve sinen ve uzunca bir süre duvarları terketmeyen yemek kokuları, yemek sonrası rehavetinde manzarayı bulandıran ve onca tembellik yapma isteğine karşı toplanması gereken yemek artıkları, bulaşıklar, televizyonda yemek tarifi veren korkunç kadınlar, bitmek bilmeyen iş yemekleri (yemek pek masum göründüğünden yalanın, aldatmacanın, hatta kendini kandırmanın, sıkıntıyı oyaladığını sanmanın gözde uşağı olmuştur her zaman), gelmeyeni bekleyen esaslı kurulmuş masalar, bunların hepsi büyük ölçüde ortadan kalkar, özel bir tür sifonla her şey hallolur. Ayrıca kilo sorununa da eşsiz bir darbe vurulmuş olur, çünkü içine ayna yerleştirilmezse, insan gereksinimi dışında bir "tuvalete" gitmez – ağzı yüzü kontrol etmek için kapıya bir tane ayna asılabilir, o da üstüne şişkoluğa ilişkin özlü bir hakaret yazılmış sade bir levhayla süslenir. Bir de yeri gelmişken şunu belirteyim: Buna benzer düşüncelerden payını almamış bir kişi, ya zaten şişmandır, ya da şişmanlayacaktır.

O gün, yine tüm deneyimlerimi hiçe sayıp yemek yemek için insanların arasına karışmıştım. Yine, bir çeyrek saatte dersimi alıp yemeğimi bitirememiş, kalkmaya yeltenmiştim. Tam hesabı ödeyeceğim sırada, o başta sözünü ettiğim sarışın, bir arkadaşıyla gelip karşıma oturuverdi. Bakmamak elde değildi, ne yalan söyleyeyim, çok güzeldi. Geçici, çok fazla bilincinde olunduğundan vuruculuğunu biraz olsun yitirmiş, gereksiz yere yapmacıklaştırılmış bir güzellikti belki, her şeye bok atılabilir sonuçta, ama, o an, karşımda, o haliyle de, gerçekten, çok güzeldi. Yerimden kalkmaya kıyamadım. İyi bir yerdi, onu en doğru açıdan ben görüyordum. Sayesinde, dedim, olur a, etkileşimli iştahla aramı düzeltebilirim, buna zorunluymuşum gibi. Kadın, inceliğine, sarı saçlarına ve beyaz tenine çok

yakışan kara bir etek, üstüne de yine kara, davetkâr kumaştan bir gömlek giymiş, kusursuz ayaklarına bilekten ipince şeritli, ipince topuklu, simsiyah ayakkabılar geçirmişti – üzerilerinde nasıl yürüdüğüne bakmalıydı bir de. Hiç tökezlemiyordur umarım, diye düşündüm. Yürüyüşünü görecek zamanım olmamıştı, aniden karşımdaki masaya konuvermişti, belki de bana göründüğü süre içinde tökezlemekten çekinmişti. Eteği oldukça az, gömleğinin düğmeleri gözün alıştığının sınırına kadar açıktı. Şu kalın çerçeveli gözlüklerden takmıştı. Gözlükte duraksadım. O ana dek kalın çerçeveli gözlüklerden hoşlanmadığımı düşünüyordum. Ancak burada, kadının yüzünün zorbozulur güzelliği ve oranlılığı bu genellememi bir kezliğine savuşturuyor olabilirdi. Gözlük, kelebek gibi durmamanın ötesinde, yüze yedirilmemiş, aksine, yüz gayet doğal biçimde gözlüğü yemiş, yutmuş ve sindirmişti. Batmıyordu. Sonuç uzaktan, benim bile içime siniyordu. Buna karşılık, bir başka olasılık da benim kadının yüzüne övgü konusunda yanılıyor olmamdı. Gözlerinin suyunkine benzeyen yeşilini böyle parmaklıklar ardında sergilemesinde kadınca bir hinlik vardı belki. Göğüsleri büyük gösteren sutyenlerin yaptığı gibi, kadının gözleri de kalın çerçeveli gözlük sayesinde mi böylesine yeşil ve iyi bakıyorlardı, anlayamamıştım. Çünkü öyle açık renkli gözlere sahip insanlar vardır ki, yüzlerinin tüm düzenini onlara göre kurarlar, rengin yumuşattığı bakışları, açık rengin dolu dolu gösterdiği gözleri yüzünden çok iyi kişilermiş izlenimi yarattıklarını bilirler. Bundan da epey yararlanırlar. Bunun için mi kalın, koyu mu koyu konturlar çekmişti "iyiliğinin" çevresine? Belki de kadın gözlüğünü çıkarsa, aslında kalın çerçevenin toparladığı, biçimli, çok tatlı-az sert hatları kendiliklerinde gevşeyecekler, gözlerin su yeşili, gözyaşlarının kurbanı olmuş far gibi yoğunluğunu yitirecek ve dağılacaktı. Kimbilir, bedenle müthiş bir uyum sergileyen zarif baş bir patatesle yer değiştirecekti o zaman. O güzelim bedenin üstünde, o neredeyse anlamlı diyeceğim başın yerinde bir patates nasıl durur diye merak etmeye başladım hemen, meraklı bir insan olmamama karşın, yalnızca oyalanmak amacıyla. Kalın çerçeveli gözlükler ise kendileri için hâlâ ne hissettiğimi tam olarak kestiremiyorlar, aklımın bir kenarında benimle nasıl geçineceklerini tartışıyorlardı. İlle de kendilerini sevdirmek istiyorlarsa, hep böyle bir yüzde, hep böyle bir yüzle gelsinler, o zaman eyvallah, yalanlı ya da değil, şu an, orada, çok iyi görünüyordu. Ancak o sırada gözlüklerle daha fazla uğraşamayacaktım: Ben, öncelikle bir patates kafanın sütun gibi bacaklarına bakıp bakmayacağımı öğrenmek istiyordum.

Patatesi boynun üstüne tam oturtacaktım ki, bakışım bir an boş bulundu ve yamuk sebzenin zaten zor laf anlayan dengesini tutturamadı. Patates ve onu izleyen bakışım, kadının büstünden göbeğine, sonra hayretle daha aşağılarına kaydılar: Kadın çırılçıplaktı. Bunu söylerken ben utanıyorum, öyle herkesin ortasında... Buna itiraz edecek, ses çıkaracak da değildim elbette, ama yani, ne bileyim işte... Soyunduğunu hiç farketmemiştim. Ben patatesle uğraşırken üstündekileri çıkarmış olsa gerekti. Öte yandan çok rahat, hatta giyinik halinden bile daha rahat hareket ediyordu. Anadan üryan, karşısındakine birşeyler anlatıyor, konuşurken garsonun diğer müşterilere yaptığının aksine göz açıp kapayıncaya kadar önüne getirdiği salatasının yeşilliğini makarna gibi çatalına doluyor (sanırım yemeğini bile gözlerinin rengini vurgulamak için seçmişti), sonra iki cümle arası, belki konuşmasına bir es, dinleyicisine bir heyecan katmak amacıyla susup süslü yosunları ağzına tıkıştırıyordu. Dikkatle izledim: Kısa bir süre, salatanın kabasını alana dek çiğniyordu. Ona hiç kızamıyordum, dedim ya, çıplak ve çok güzeldi. Yaşamda önemli olan, geçerli olan tek şey de budur bana göre. Ses çıkarıyorsa bile, duymuyordum, sorun yoktu. Ağzındakileri çiğnemeyi tam olarak bitirmeden yeniden sözü aldığında, yeşilliği tabağından ağzına götürürken üstüne bir şey damlatıp damlatmadığını kontrol ediyordu göz ucuyla. Neden endişeleniyordu ki? Teni nasıl olsa leke tutmazdı. Az önce üstünde olduğunu ileri sürdüğüm giysilerinden pek ayrıntılı söz etmedim ama (zaten ben bir erkek olarak kapkara giyinmiş narin bir bedenin açıkta kalan yerleriyle ilgilenirim doğal olarak, terzi değilim ki...) eteğin ve gömleğin bir zaman varolduklarından emindim. Öte yandan, sarışın durduk yere soyunmuş olsa bile, giysileri yerde, ötede ya da beride görünmüyordu. Eteğini, gömleğini, varsa iççamaşırlarını –bak, onları hiç görmemiştim işte– kaşla göz arası sığdırabileceği bir çanta aradım oturduğu sandalyenin dolaylarında: Haklı da çıktım, bir çantası vardı, ama tepeden tırnağa zevkli kadındı, ya da o gün bana öyle rastgelmişti, ve bu yüzden de sokağa çıkarken o sarı püsküllü, parlak bir bando sopasını andıran bedeninin omzuna bir hayvan ölüsü asmak yerine, minnacık, bir ruj, bir ayna, bir tarak ve bir cüzdanla tıka basa dolacak, tabii ki gerçek siyahtan bir çanta almayı yeğlemişti yanına. Etekle gömleği bırak, içerisine yalnızca ufarak poposunu biraz olsun sarmalayacak bir doncağızı koysa, o çanta kendini donun rengini söylemekten alıkoyamazdı; en azından danteli, hadi diyelim pamucuğu taşıverirdi çantanın fermuarından.

Yemek yiyişi söylediğim gibi beni hiç rahatsız etmiyordu. Belki de diğer insanların başkalarına yemek yerken katlanabilmelerine, hatta başka birisinin yemek yiyişiyle iştahlarının kabarmasına da böyle dilberler önayak oluyordur, diye düşündüm. Farketmez, yemekle de elbiselerle de cebelleşmekten vazgeçtim. O Uluortadaki sonuca bakınca önemsiz geldiler, onları bu kadar dert ettiğim için kendimi salak gibi hissettim. Birden, yine aynı konuda, başka bir olasılık dank etti kafama: Bunu yapan, yani kadını çıplak kılan gözlük olabilirdi. Çünkü kadın giysilerinden soyulmuştu soyulmasına ama gözlük yerinde duruyordu. Hem böyle düşünürsem kalın-çerçeveli-gözlükler çıkmazı, benim algıma bir kapıcık, başka bir görüye uzanan Alice'ten çalıntı bir tünel açıyordu diyebilirdim. Kalın çerçeveli gözlükler, eğer kendilerine, zevklerine göre bir baş bulurlarsa, başın sahibinin bedenini –eğer beden de buna değecek kadar güzelse– kumaşlardan arındırıyor diyip işin içinden çıkabilirdim. Ama ne yazık ki, iş bununla kalmıyordu. Bakışımı o kadından çevirince konuşmakta olduğu arkadaşının da çıplak olduğunu gördüm. Başta, ikisi gelip tam karşı masama oturduklarında, bu arkadaş hiç dikkatimi çekmemiş, renkleri ötekinin sarı-siyahı karşısında ezici bir yenilgiye uğradığından sönük kalmıştı. Varlığı ancak yokluğunda anımsanan kumral bir görüntüydü o arkadaş, tanıdım. Onun üstüne hiç düşünmeden, genel tercihim doğrultusunda, herhangi bir karşılaştırma bile yapmadan sarışınla ilgilenmiştim. Eh sarışın da gözümü dinlendirmek için fazlasıyla güzeldi yani. Oysa şimdi, bakıyordum da, sarışına yemekte eşlik eden kadın hiç fena sayılmazdı. Koyu buğday tenliydi, saçları ise açık ya da açılmış kumral. Teni balık gibi parlıyordu, gecesini görmek isterdim doğrusu. Saçı toplu değildi, sürekli olarak kulak arkalarına sıkıştırıldığını belli eden iki kıvrımda soluklanıp, yine iki paralel koldan göğüslere iniyordu. Ancak çok geçmeden ilk yargının büyük yüzdeyle haklı çıktığı savını destekler gibi, kumralın sarışından biraz daha kilolu olduğu ortaya çıktı. Yemek yiyişine tanık olmamıştım, ben sarışına aval aval bakarken salatasından iki çatal almış ve sıkı bir rejim adına parasını çarçur etmişti. Düşünüyordum da, daha önce masamın karşısına kurulduklarında büyük olasılıkla o da çıplak değildi. Büyük olasılıkla diyorum çünkü: Eğer bir kadın toplum içinde çıplaksa, yanındaki her kim olursa olsun, isterse ondan çok daha güzel, ünlü bir kadın olsun, ilk olarak çıplak olana bakılır gibi geliyor bana – yanılıyor da olabilirim. Ama işleri benim için yokuşa süren, aslında, hafif kilolu arkadaşın kalın çerçeveli bir gözlük takmamış olmasıydı. Telaşı ve

anlayamazlığı soğutarak, heyecanımın birbirini kovalayan varsayımlar boyunca yatışmasını bekledim. Kadınları daha doğru bir gözle incelemem gerekiyordu. Yanıtı görebilir bir konumda bulunduğumdan hiç kuşkum yoktu, henüz bedenlerden ayıklayamıyordum onu, o kadar. Valla, özellikle sarışının bedeni aklımı başımdan alıyordu. Doğruya doğru. Birden, olup biteni mantık çerçevesine sokmaya çalışırken, kadınların çıplak olduklarının, çıplak görüldüklerinin bilincinde olmadıklarını, üstelik etraftaki timsah gözlü erkekleri yokladığımda benden başka hiçkimsenin de bu keyfe ortak olmadığını anladım. Hiç yoktan karşıma çıkan bu mucizeyi daha fazla irdelemeden, her an sona erebileceğinden korkarak değerlendirmeye karar verdim o zaman. Bir sigara yakıp, tüte tüte, karşımdaki Kate Moss'u izlemeye koyuldum – öteki sigarasını almak için masaya eğildiğinde göbeği kat yaptı, bir daha affedemedim.

Sarışın, giyinikken olduğundan daha da iyi görünüyordu. (Aslolan yırtmaçsa) çekiciliği biraz zayıflamıştı, ama onu ilk gördüğümde giysilerinin düşlettirdiği tam da buydu. Kim ne derse desin, pek karşılaşılabilen bir şey değildir bu, (biraz milliyetçilik) hele bizim memlekette. Yüzüne baktım: Yerini koruyan gözlüğe rağmen, yüzü bile daha çıplak görünüyordu. Yüzün tüm inceliğini ortaya koyan bir at kuyruğu, sıkı, kuşbaşının altındaki bedenin biçimini çiziyordu kıvrılan bir 'S'yle. Gözlerimi o 'S'nin kaydırağından dizlere kadar saldım. Çok hoşuma gitti. İçimde birşeyler kıkırdadı, bir daha dedim. Tam yeniden başa tırmanacak ve beden üstünde dolanmak için at kuyruğunu Tarzan'ın sarmaşığı gibi kullanacaktım ki, sağ dizin üstündeki yarayı farkettim. Kızardım: Ben mi yaptım, ben mi çarptım acaba, diye dertlendim. Oysa yaranın sorumlusu ben değildim: Kanıt olarak, o yarayı örten, fondötenle silikleştirilmiş yarabandını buldum engebeciklerin üstünde. Dizine her ne olduysa benden önce olmuştu. Yaranın çevresinde, yarabandının gizleyemediği kızarık coğrafyada gezindim. Ak tenin temizliği (ırkçılık) hoşgördürüyordu yarayı bile. Sonra kaşındırmaktan çekindim ve bir fotoğrafı, bir resmin son halini uzaktan tartar gibi, oranlarını karşılaştırır gibi geri çekilip, şöyle bir bütün olarak bir kez daha baktım sarışına; "amma büyümüşsün, amma güzelleşmişsin" diyecek bir uzak akrabaydım sanki. Bir gözlük, bir de yarabandı, üstünde hâlâ başka bir şey yoktu. "Tıpkı küçücük bir çocuk olduğu zamanki gibi", dedim kendi kendime, öylesine, onunla kan bağı olmamasına dua eden, yasak ve kirli bir umut besleyen o uzak akraba düşüncesini sürdürerek. Edepsiz bir dürbün gibiydi gözlerim, ama o

an bir çiçek dürbünü olduğunu düşünüyordum. Cânım teninki dışında tüm renkleri dünyam üzerinden silen lensler takmış gibiydim. O kadar mutluydum ki yiyecek birşeyler ısmarlayacak oldum.

İyi ki yapmamışım. Çünkü gözlerimi her neden yaptıysam o güzel bayandan, ardından da üstünde yine fazla durmadan arkadaşından ayırınca –söylemiştim, masaya eğildiğinde göbeği belirgin bir kat yapmıştı–, yaşamımın geri kalanının korkunç bir karabasana dönüşebileceğine, yakında kavruk buğday tenli kadının göbek katını öpüp başıma koymam gerekebileceğine tüm çıplaklığıyla tanık oldum. Kürklü timsahlar, kendilerini Fantasia'da sanan ve utanmadan 45 numara point giymiş suaygırları: Şimdi herkes çırılçıplaktı. Kendimi bir anda geleneksel orman orjisinin tam ortasında bulmuştum. Henüz harekete geçmemişlerdi; yemeklerini bitirmiş, şenlikten önce yediklerini hazmetmeye çalışıyorlardı. Masaların açık arkalıklı sandalyelerinden yayvan kıçlarını, etlerini taşırıyorlar, enlemesine pileli göbeklerindeki yağlarla akordeon çalıyorlardı. Akordeondan çıkan ses boğuktu: boğum boğum... Arada sırada, zil sesi yerine, terle birbirine yapışmış iki parça et birlikteliklerine bir son vermeye karar veriyorlar ve bedenin herhangi bir yöne esnemesini fırsat bilerek ağız şapırtısına ya da tuvalet pompasının iş başında çıkardığına benzer seslerle, nemli veda öpücükleriyle birbirlerinden ayrılıyorlardı. Bana öyle geliyordu ki, lokantadaki insanlar bu türden ses ve görüntülerle en azından bende tiksinti uyandırmaya, oyunlar başlamadan kendi arkalarını sağlama almaya çalışıyorlardı. Hiç merak etmesinler, en azından benden onlara bir zarar gelmez, gelemez. Lokantalarda böyle şeyler yapıldığını tahmin etmeliydim, dedim kendi kendime, bir lokantada hiç bu kadar uzun süre geçirmemiştim. Birlikte yemek yemenin bir nedeni olmalıydı, bunu nasıl da düşünememiştim. İnsanlar birbirlerine en çirkin yüzlerini gösterirlerken, bunu yapmalarındaki neden cinsel şenliklerinde sınır tanımak istememeleriydi kuşkusuz. Sarışın da bir siren olmalıydı, beni karaya oturtmaktı tek amacı. Nasıl biricik bir zevki, örneğin sigarayı, ona duyulan yakıcı susuzluğu terbiye etmek için canice yöntemler kullanıyorlarsa, çevre masalardaki insanların ellerinde de bana gözlerimi kapattırana dek işkence edebilecek malzemeler vardı. Bir yerde okumuştum: Hastanenin tekinde sigara düşkününü kusturana dek sigara içmeye zorluyorlarmış. Tiryaki üst üste sigaraları yakarken, artık sigara içmekten sigara yemeye, oradan da yediklerini kusmaya terfi ederken kendisine akciğer ameliyatı görüntüleri seyrettiriyorlarmış. Bir tür Otomatik Portakal yani. Sonuç olarak da tiryaki,

biricik zevkine duyduğu bağlılıktan olduğu yetmezmiş gibi (bu da tiryakinin, artık tiryaki olmadığına göre, en azından bu metin içinde varolması, anılması için kendine başka bir özellik kazandırması gerekliliğini ortaya çıkarıyor; tamam onun bileceği iş ama bana sorarsan zaman kaybı) bir de ruh hastası oluyormuş, yüzde yüz garantili. İşte insanlar özlerinde bu kadar kötü kalpli olduklarından, bana karşı da fazladan şu kadarcık bir keyfe sahip oldum diye benzer bir zulüm uygulamaya başladılar. Bakımsız, yaşlı, pis, üçbacaklı görüntülerden her ne kadar sakınmaya çalışsam da, gözüme kaçmayı başaran ortalama kadınların bir başlarına da pekâlâ uygulayabildikleri candan bezdirici işkence yöntemi, tıpkı o hastanedeki gibi doğrudan mideyi hedef alıyordu. Ama bunlar, bana ciğer ameliyatları izlettirmiyorlar, üstüme tüm arzularımı köreltecek dev yağ dalgaları, pis sakallı bedenler, üzerinde biraz daha çalışılırsa şu Çek selülit fotoğrafçısına modellik yapabilecek gövdelerle saldırıyorlardı. Şimdiden eskimiş olan güzelliklere geri dönmek ve onları eskiden oldukları kadar güzel görebilmek için de artık çok geçti – üstüne üstlük, o eski güzellikler diye adlandırdıklarımdan birinin göbeği bile masaya eğildiğinde lazanyaya dönmüştü. Sarışın da görevini başarıyla tamamlamanın haklı gururuyla hesabı isteyince, nasıl tongaya düşürüldüğümü anladım. Bu da yetmedi, kadın ayağa kalkar kalkmaz ince ve yüksek topuklarının üstünde darmadağın oldu, sol ayağı ayakkabının deri şeridinden dışarı fırladı. Ayaktabanı, bunun başına sık sık geldiğini gösterir gibi pislik içindeydi. Küfredesim geldi. Tamam tamam pes, gözlerimi kapıyor ve gidiyorum. Gene midem kalktı.

Stetoskop

Dinleyen. Yo, dinleyen olmaz, hem dinleyen o değil, hem de dinleme edimi düşünüldüğünde akla kaçıncı sırada gelir ki bu. Telefon var, radyo ya da söz var ondan önce. O yüzden dinlenen de olmaz. Deniz kabuğu bile daha çok dinlenendir, o kadar ki çoğu insan deniz kabuğu dinlemenin sözü geçecek aletin aksine uzmanlık gerektirmediğini düşünür, epey alışkın olduğumuz bir eylem yani. Bir dakika, belki... Şurası kesin, kökü başka bir fiil değil; çalan, çalar ya da çalınan değil; etken değil, edilgen hiç değil: Dinlettiren, bak bu olabilir. Bu ad kendisini çağrıştırıyor, hele başlıkta bilinen adı varsa, zaten...

(Doktor biraz sonra gelir, şöyle geçin, şunu giyin) kıçım altımdaki muşamba yatağa yapıştı, terliyorum. Şu halimi bir gören olsa, bir hasta odasında üzerimde naylondan bir entari, kızların pijamaları gibi küçük mavi noktalı, muşamba yatağın üzerindeyim, o yatağın üstünde benden başka bir tek Dinlettiren var. İki laf edeyim diyorum onunla, doktoru beklerken, ama soğuk, mesafeli bir duruşu var. Metal olduğuna, sert yaratılışlı bir nesne olduğuna ve ciddi bir işle uğraştığına göre ona böyle dayatmayı anımsatan bir ad koymakla doğru yaptım diye düşünüyorum bir an. Sonra o düşünce aklımda herhangi bir tatmin duygusu bırakmadan yitip gidiyor. Onunla konuşmaktan vazgeçiyorum. Uzun sessiz bir bekleyiş başlıyor.

Sonra birden... Bir gıcık, öksürüyorum, eyvah! İki minik tükürük damlası fırlıyor ağzımdan ve Dinlettiren’in aynalı yüzüne yapışıyor; silinmesi durumunda parmak izimden beni biraz sonra gelecek olan doktora ispiyonlayabilir; parmağımın ayna üstündeki yankısının ömrünü daha önce evde başka bir nedenden dolayı hesaplamak durumunda kalmıştım, doktor o kadara kalmaz bile. "Ama aletlerin ellenmemesi gerek, ben özellikle dikkat ederim böyle şeylere, günde elli ciğeri dinliyorum ben bununla, her gün elli parmağın kendisine dokunduğunu düşünsenize, hiç hastam kalmazdı o zaman. Siz de onu benim henüz elime almadığımı, ancak üstünde başkasının parmak izi olduğunu görseydiniz, ilk muayenenizden önce bana duyduğunuz tedirgin, kulaktan dolma güveni hemen yitirirdiniz. Kabul edersiniz ki ben dokunabilirim, kendisinin işlevini tamamlayan en büyük unsur benim, bensiz bir hiç o; ben yani dinleyen, ciğerlerinizi, göğsünüzü, heyecanlı ya da yorgun kalbinizi dinleyenim ben. Hep söylerler bu işlerin,

tıbbın düpedüz şiirsel bir yanı vardır diye, işte gördünüz, ben dinleyenim ve bu alete tertemiz bir aşkla bağlıyım, onun kirlenmesine katlanamam. Hem de bunu neden istiyorum? Yalnızca siz, hastalar için. Bundan daha şiirsel, daha asil bir şey olabilir mi?" diye konusundan gitgide sapmaya meyilli bir azar işitebilirim bu iki damla tükürük yüzünden. Paniğe kapılıyorum, paniğe kapılıyorum, paniğe kapılıyorum. Geliyor, geliyor, geli... Öksürüyorum yeniden. Ama bu kez öksürük daha esaslı söküyor göğsümden soluğu. Ortalık berbat oldu.

"Özür dilerim doktor"; özür dilerim iyi bir başlangıç, bir kaza sonuçta bu, hem ben hastayım, öksürmem gayet normal. Gelgelelim özür dilerim insan ilişkilerinde her şeye karşın karşılaşılabilecek tatsızlıklara mantıklı bir yön verebilir. "Özür dilerim doktor, ama siz yokken, üzerimi çıkarmıştım, hemşirenizin söylediği gibi, şu aptal entariyi giymek için, emin olun yalnızca onun için, zaten aramızda kalsın ama sizin hemşirede de pek iş yok, bana düşmez ama... Neyse canım, soyunup hemencecik o entariyi giydim de, bakın işte hâlâ üzerimde, ama sonra sizi beklerken, sizin akça pakça Dinlettiren var ya... işte... nasıl söylemeli... tertemiz, el değmemiş, sadık Dinlettiren’iniz... hani göğsümüzü, ciğerlerimizi dinliyorsunuz onunla... benim kendisini hiç farketmeden... yemin ediyorum hiç farketmemiştim, ama üstüne oturduğum... hemşireniz öyle demişti, şuraya geçin demişti, şunu giyin ve şuraya geçin demişti, sizin az sonra geleceğinizi söylemişti... ben de hemşirenizin gösterdiği muşamba yatağa oturdum, ama söylüyorum size Dinlettiren’i hiç farketmedim; o ise yatağın kenarına ilişmiş, kendi halinde uyukluyordu. Sıkıntıdan laflayayım dedim onunla, hiç yüz vermedi. Sizi gerçekten seviyor. Onu oraya siz bırakmıştınız büyük olasılıkla... ona bir tek siz dokunabilirsiniz çünkü... zaten öyle olması da gerek... ben bir hastanız olarak... Dinlettiren’i sizden başkasının elinde görsem... ama işte o Dinlettiren var ya... biz... şey... aynı yataktaydık ve... nasıl oldu bilmiyorum... ben... kendimi tutamadım ve... ama hastalığımı göz önünde bulundurun lütfen... ben sizin Dinlettiren’i kirlettim." Oh be! Bunları doktora söylersem, doktor ve ben, iki medeni insan gibi konuyu çözüme ulaştırabiliriz.

Belki ona yeni bir dinlettiren alırım. Param var. Bana dinlettireni nereden alabileceğimi söylesin yeter. Doktor bu işe çok da üzülebilir yalnız, yani biraz fazla üzülebilir, bu da olası, mesleğini bırakmaya kadar götürebilir işi. Ama o zaman da tıbbın şiirsel yanından yararlanıp ona mesleğinin yüceliğinden, kendisinin benim gibi birçok hasta için ne kadar vazgeçilmez

olduğundan söz ederim ve onun Dinlettiren’ini aslında kirletmek istemediğimi, Dinlettiren’in her durumda kendisine ait olduğunu da sözlerime eklerim. Bu da doktorla Dinlettiren arasındaki etken-araç ilişkisini güçlendirir, hatta bambaşka bir boyuta taşır. Ama bir olasılık da doktorun bana çok kızması, saf Dinlettiren’in lekelenmesi yüzünden bana saldırmaya kalkması. Gerçi onu zararsız hale getirebilirim, bir keresinde yapmıştım böyle bir şey, veterinerde, başkasının kedisi uğruna benimle dövüşmeye kalkan bir köpek sahibini, sinirleri yatışana dek yüzüstü yerde tutmayı becermiştim. İri bir adamdı. Bunu yine yapabilirim. Doktor, henüz kendisini görmedim ama ondan güçlü olmasa gerek. Ya da en iyisi, Dinlettiren’e yaptığımı cesurca üstleneyim. Doktor içeri girdiğinde Dinlettiren’in kulaklıklarını kulaklarıma takıp, küçük, soğuk, metal öpücüğünü çıplak göğsüme alıp, ikimiz öyle sarmaş dolaş bir durumdayken, kulaklıklar kulaklarımı tıkadığından biraz da bağırarak: "Doktor, yaşamımda ilk kez biriyle birlikteyken yaşadığımı hissedebiliyorum, yaşadığımı duyuyorum", diyeyim. Dur bakalım.

Büyük Garbo

(bunu yazarken...)

Neşeli insanlar kadar acımasızı yoktur,

başka hiç yer kalmamış gibi, gelip çevrende dansederler.

Cenazelerde, aileden olduğundan ya da yakınlıktan sahiplenilmesi, mezarlıklardan geçinenlere göğüs gerilmesi, o çakallara, o akbabalara ve sahtekar eşe dosta karşı güçlü olunması gereken cenazelerde, insanların senden mezarlığa ev sahipliği yapmanı bekledikleri törenlerde, düşün ki ben, en doğru yöntem olarak bir sahne yüzü çalışıyorum aynada, evden çıkarayak, tuvalette son kez yalnız kaldığımda. Yüzüme erkek yüzünün el verdiğince bir Garbo yüzü çizmeyi deniyorum, makyajsız. Ondan esinlenip, ona düpedüz özenip, örneğin saçlarımı yüzüme hiç gölge düşürmeyecek biçimde arka plana atıp, onunkiler kadar donuklaştırmaya çalıştığım gözlerimin hareketine öncelik tanıyarak ve biçimsiz etli dudaklarımı onun ağzını imleyen iki çizgiciğe indirgemek için içeri doğru kıvırarak, onun neredeyse hatsız, daha keskini tek hatlı yüzünü kendi yüzüme uyarlamaya çalışıyorum. Bir duygulanımın yüzeye yaklaşmakta olduğunu haber veren en ufak kıvılcımı söndürmeyi, telaşların, öfkelenmenin yarattığı aşırılıklardan sakınabildiğim ölçüde kendi ifademi bir Garbo yüzüyle silmeyi yeğliyorum. Kendisini, kendisini bile gizlemeyi başarmış bir kadını kendime yüz olarak seçiyorum. Bir erkeği en iyi gizleyebilecek şeyin bir kadın olduğunu düşünüyorum, erkeğin gizlenmek istediği yerde. Çünkü genel tanımda kadının adının anıldığı yerde, hele kadınların yanında, cenazede, kendisine ait olduğunu düşündüğü bir cenazede açık vermekten kesinlikle kaçınır erkek, basitçe, hadi benim bildiğim diyelim, gizlemeye uğraştığı acısı yüzünden de kadını kendisine daha fazla yaklaştırır. Bense tamamen pes edip aralarından en güçlü olanı, daha çok en güçlü görüneni araştırıyor ve onun arkasında saklanıyorum. Çünkü ben o kadının, yani Garbo’nun göründüğünden daha üzgünüm. Törense tören o zaman, diyorum. İnsan bunun aksini düşünüyorsa, hiç gitmemeli mezarlığa. Törenlerde maske takılması gerektiği düşüncesi aklıma yatıyor. Tiyatrocuları, o çığırtkanları düşün, kendi görüntülerini maskeleyecek

ufacık bile olsa bir aksesuar almadan çıkmazlar sahneye. Gündelik yaşantılarında kullanmadıkları bir şeycik, onlara başkalarını oynama hakkını ve cesaretini verir. Ben de Garbo maskemle çıkıyorum üstüme kurulduğunu düşündüğüm bir oyuna. Tören dediğin sadece bu işe yarıyor, gerçek olduğuna inanmak istemediğin bir şeyin bir oyun olduğu sanısını yaratmaya; gerçek yaşamın artık aşırıya kaçırdığı, konusunda saçmalamaya başladığı izlenimi yaratan acılığına, gerçeğin dışındaki bir boyuttan bakma olanağı sağlamaya, yalnızca birkaç saat için, yalnızca, ne diyeyim, özür dilerim yabancı – mezarına kadar izlediğim ilk cenazem de bu benim. O yüzden, "motor" denmeden önce, motor dendikten sonra, başkalarının önünde, hatta tüm o başkalarının gözü senin üstündeyken (senin cenazen ya) anıra anıra ağlamayı çok çirkin bulduğumdan, bunun başıma gelebileceğini de çok iyi bildiğimden, yüzümün hatlarını Garbo'ya öykünerek gerip, tüm gözyaşlarını, kendiminkileri ve üstüne ailemden sevdiğim başkalarınınkileri (ki onları tutmakta çok daha fazla zorlanıyorum), yüzümün dışçizgilerine, kulaklarımın arkasına, uyduruk soytarı maskelerinin ipleri gibi geçirip, ama açılmayacak ya da açılmayacağı umudunu verecek biçimde, –iddialı bir sözle– zincirlerle, ya da sicimleri zincire benzetebildiğim kadar diyelim, sicimleri zincirlermiş gibi tutabildiğim süre içinde, bu daha doğru oldu, aslında, ne yapsam, en ufak mimikle, bir tebessümcükle bile dağılabilecek, hassas bir düzenek kuruyorum aynada, evden çıkarayak – ölüme karşı, yüzümde, cenaze için. Başta her şey olması gerektiği gibi yürüyor, savuşturabileceğim saldırılar, korumam altında olana, olması gerektiğine karar verdiğime sürekli gözaltı, annem örneğin, onun yanından münasebetsizleri uzaklaştırmak, kurtulamıyorsak hiç olmazsa annemden münasebetsizi devralmak –ölen dedem, annemin babası–, münasebetsizi "buz gibi" kırmak, annemin yalnız kalmasına da asla izin vermemek; küçük kuzenim ya da, güldürmek biraz onu, erkekçe eşek şakası yapmak, yazın epileptik belirtiler göstermişti, onun da yalnız kaldığında kendisini bırakmasından korkuyoruz, kıçını pandikliyorum, sırıtıyor inek, her şey hâlâ kontrolümde, bir başkası, bir başkası derken, bak, işimi nasıl da ciddiye almaya başladım, güçlüyüm, başkaları da benden yardım istiyor, sorun değil, hallederim, elimi tut, yüzleri ve saçları okşayarak, bak nasıl geçiyorum çoğunluğu sahte yakarışların arasından, yalınayak bir peygamber gibi, babam izliyor, düş kırıklığına uğratmamalı onu, bakıyorum yan gözle, vazgeçmiş, beni gözetlemesine gereksinim olmadığını düşünüyor besbelli, benim için gurur

verici, o da kendisinin ne yapabileceğine bakıyor, kimin yanına gitmesi gerektiğine karar vermeye çalışıyor, belki de kuytu bir köşe arıyor, yoruldu, gitsin, ben buradayım, artık bir çocuk olmadığımı –Garbo maskem sayesinde– gördü, buradaki herkesten daha güçlü olduğumu, en azından şu an için, ama gitmiyor, teyzeme yaklaşıyor, sarıldılar. Etrafı kolluyorum, gözlerim dalıyor, sorun değil, maskemle bir karşıtlık oluşturmaz bu, uyar bile, ama şimdi birisini bulmalıyım, ben ailenin en büyük erkek çocuğuyum, belki de birisi beni bulsa daha iyi olur, aranmak, –gözlerin şimdi en ön planda olduğunu unutmayalım– hızlı hareket etmek demek yarı yarıya, buna karşın ben çok ağır olmalıyım, yüzüm, yüzüm tek başına yeterince ağır çekiyor, öyle olmalı, sürekli onu düşünüyorum, Garbo'yu, dedem pek severdi, buyrun, adını çıkaramadıklarım arasından üç kişi üzüntülerini bildirmeye geliyorlar, yırttım, cenaze sahibi olmanın avantajı, yalnız kalmıyorsun, kalkacağım bu işin altından, bir yandan da bitse artık, diyorum, şimdiye dek hiç açık vermedim, iyi. İnsanlar uluyor. Derken...

arada...

bir sessizlikte – hani bazen prime time'da insanlarla dolup taşan, cazgır dükkanların ve böğüren ilan dağıtıcılarının sidik yarıştırdığı koca caddelerde bir an için, herkes, her şey susar, çok seyrek olur bu, ama denk mi geldi, yoksa gürültünün şaşırıp da ortalamanın altına kaymasından yararlanıp, yarı-bilinçsizce "susbirliği" mi yaptı insanlar, anlayamazsın, tıpkı öyle bir anda duyulabilecek, tatlı bir kıkırdamayla neredeyse eşdeğer bir hıçkırma, eh cenazedeyiz, ama başka bir ses bu, toplamda kulağımı tırmalayanlardan çok farklı, kimden geldiğini anlamaya çalışıyorum: Yinelenmiyor, sahnede, geride kalanlar, canlılar arasında o ana dek farketmediklerime takılıyor gözüm, onlar, görüntüde, gerçekten, kendiliğinden gergin –estetik anlamda söylüyorum bunu– yüzlerinden, bu deyiş birçok kişinin ağlaması için kullanılmıştır ya, inci inci kaydırıveriyorlar yaşlarını, çocuklar, fazla değil, iki üç tane, tüm o hayvan ulumalarının arasında, sessizce, neden getirilmişler? zamanında, bizi, küçük kuzenimle beni, onların yaşındayken, uzak tutarlardı oysa cenazalerden, ölümlerden, bir yakınımızın, örneğin bize onca yakın olan anneannemizin –anneannemiz bakıyordu bize, ikimize, annelerimiz de çalışıyordu, tıpkı babalarımız gibi–, bu dedemizin karısının yani, (on yıldan fazla oldu) ölümü bile en son bize söylenmişti, kızmıştık, sonuçta biz erkektik, bize söylenmesi gerekirdi, çocukları bırakacak kimse mi bulamadılar acaba? buradalar sonuçta, benim gibi, özellikle mi getirildiler? öğrensinler diye,

belki, çağdaş aile düşü, gerçekçi eğitim, ama ağlıyorlar, nasıl incelikli, nasıl doğal biçimde hem de, onlar, biraz öncekinden hıçkırıklar ara sıra, evet onlar işte, bir iki fırt burun çekmesi, ama hepsi o kadar, katışıksız üzüntüden başka bir şey yok. Damlaları sayılabilecek gözyaşları akıtıyorlar, tane tane, anlaşılır, içinde ne isyan, ne boyun eğiş taşıyan, aslında acı ve tuz dışında hiçbir şey yok, yanakları dirileştiriyor sanki, onları öptüğümde, öpüşme sırası tanınmayanlardan, anımsanmayanlardan, karıştırılanlardan sonra, sonunda, onlardan birine geldiğinde farkediyorum bunu, boyuna yetişebilmek için önünde diz çöktüğümde –bir aile dostunun, melez, mucizevi bebeği, yürümeye başlayalı epey oldu, dillendi de, ama bebekten başka bir şey denilemez ona, dedemi anımsıyor mu, onu görmüş müydü, ikisini birlikte gözümün önüne getiremiyorum, onu tanımıyorsa neden ağlıyor, ya tanıyor olsa, anımsamış olsa, birinden ya da bir şeyden ayrılmak onun için bir misafir evinde hoşuna giden bir oyundan eve götürülmek üzere kaldırılmaktan başka bir şey olamaz ki, kuzenim de küçükken böyleydi, üstelik o cenaze görmemişti, ama, o zamanlar, durup dururken ondan gizlendiği düşünülen bir habere, hiç beklenmedik bir anda –belki de çevresinden etkilendiğinden–, bazen de hiç yoktan, onu ağlatacak büyükler ve onların büyük dertleri olmadan da, oyunun ortasında, örneğin tanımadığımız, hiç görmediğimiz –hatta bir kezinde benim adını bile duymadığım– bir akrabamızın ölümü için –ne zaman öldüğünü bile bilmeden, belki bir fotoğrafçıktan– hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlardı, sanırım bu gibi huyları yüzünden geçen yaz epileptik bir rahatsızlık geçirdi, onu arıyorum bir daha, etrafta, bebeğin yüzü üstünden, babamla konuşuyor, gülüyor inek, iyi– rahatlıyorum, bir an, biraz fazla, mola yeri gibi geliyor meleğin huzuru, tıpkı bir su yatağı bu kızın göbeği, göğsü, yanakları, kolları, peşi sıra sallanan, şimdiden –nasıl da– kırıtan kıçı, ama diri, üstüne düşen mor, tüylü paltosuyla tombulca bir kuyruk gibi, beni tümüyle içine çekebilecek, içine gömebilecek duygusu uyandıran bir yumuşaklığın, minik ağızlı koskoca bir derinliğin üstüne döşenmiş fayans gibi bir ten, bebeğe sarılıp yüzümün kasıntısını bir süre için terkediyorum, aslında biliyorum, geri dönülemez biçimde, titriyor, göğsü... Garbo'dan miğferim, pek komik biçimde, bir güldürü oyuncusunun, tarihi bir kişiliğin sarhoşluğunu ya da dayak yediğini göstermek için miğferini devireceği türden berbat bir açıyla yüzümden aşağı kayıyor. Bende Barbara Streisand'e dönüyor büyük Garbo. Dedem de pek severdi... Bu kim: Greta Garbo dede, aferin, beyin ameliyatı, ilkini, geçirdikten sonra belleği inanılmaz bir hızla gerilemişti, ama bazı

özel adları hiç unutmazdı, sorardı, televizyonda rastladığımızda, ben, sıkıntıyla, Greta Garbo dede, aferin. O melek, yüzü sırılsıklam, iyice koyverdi kendini, kucağıma alıyorum, rolümün devamı, gereği, titriyor, bir köpek yavrusu gibi sıcacık, bir şey söylemek aklıma gelmiyor, söyleyecek bir söz bulamadığımdan değil, konuşmak aklıma gelmiyor, zaten ne diyeceğim ki? ürkek, terlemiş, oysa dışarısı bayağı soğuk, yüzümü itiyor, sesini yükseltiyor, ağzını açıp daha şiddetli bağırmaya başlıyor, çok ağlıyor, dünyanın bütün çocuklarından daha fazla, ama ne yapsa çirkinleşemiyor, kucağımdan inmek istiyor, beni, şimdi, sevmedi, annesi geliyor yanımıza, annesi bir Amerikalı, yumuşacık bir soru imiyle Tera, diyor kızına, adı bu, benden onu aşağı indirmemi istiyor, ya ben ne olacağım, bırakmak istemiyorum, kadın da beni incitmek istemiyor, benim de sayılabilecek bir cenaze ya bu, ses tonunu biraz değiştirerek, kızın bana böyle davranmaması için biraz, ama pek az sertleştirerek, azıcık sitemli, Tera, diyor yine, bakıyor olmuyor, bana kaldırıyor başını, kızı bırakmazsam ağlamasını kesmeyeceğini anlamamı bekliyor, onu neden bırakmadığıma da biraz şaşırmış görünüyor, öyle güzel ağlıyor ki, öyle fena, yüzümü itince aptalca bir şey söyledim, tam anımsamıyorum ama dudaklarımın kontrol dışına çıktığı ilk andı o, sonradan düşününce anladım, sonradan düşününce, dedemin son günlerinde –ikinci ameliyatını izleyen haftaydı sanırım, yani geçen hafta– aklıma geldi, bize getirmişlerdi Tera’yı, o ağır havayı öyle bir dağıtmıştı ki kaltak, evde sabahtan o gelene dek takınmak zorunda olduğum –kimbilir hangisiydi– yüzümü düşürmüştüm, ardından, gidince, annesi gelip onu evine götürünce –zor da gitmişti orospu, babamla çok iyi anlaşıyordu, bana pek sokulmadı, sanırım beni ya ikinci ya da üçüncü kez gördüğünden, öyle umdum daha doğrusu–, toparlamak, makyajımı tazelemek çok zor olmuştu, sol tarafı bütünüyle felç, son günlerinde evinde olmak (onunki değil, bir süredir, anneannem öldüğünden bu yana yarım yaşamını sürdürdüğü teyzemin evi) tek mutluluğu (hastaneye geri dönmek zorunda kaldı sonradan, farketti mi bilmiyorum, hastaneye gidince "gitti" ama), sağ eliyle kazılı kafasının dikiş yerlerini kaşımaya çalışan, pek uzun tutmayan yaşamım boyunca çıplak gözle gördüğüm en ince, en mor, en güçsüz kollara sahip, unutmayacağım bir gürültüyle günden güne iflas etmekte olan bedeninin düşen son kalesi ciğerlerinden (günde 4 paket sigara götürürdü) soluk sökmeye çabalayan, zaten artık yalnızca bunu yapabilen, o da fazla sürmedi, ve son sözü, ölmeden 24 saat kadar önce "bıktım" olacak dedemle, Tera’nın bilmem-nasıl-anlatılır görüntüsünü karşılaştırdıkça.

"Sigara içmek yasaktır, bir Gitane bile"

Lucas'ın ejderha başlarına göre düzüyorum masamı. Gerçi ben masamı düzenlerken Lucas gibi takıntılara esir düşmem, ya da şöyle diyeyim: genelde, "kendi" geleneğinin çengelleri beni pek sıkı tutamaz. Yani sorun onlardan kaynaklanıyor, benden değil. Birkaç tane olmazsa olmazı dışında elbette, ama o kadarı da adımın beş harfi için bile söz konusu edilebilir. Ne yaparsam yapayım o harfler hep aynıdır ya. Gelgelelim bu sefer yazma işlemini törenselleştirmiş kişilerin edasıyla sözlerini bildiğim, sözlerini neredeyse ezberden bildiğim uzun bir cümleyi anlatmaya koyuluyorum. Durum şu: Sağ elimle yazdığımdan, sol elimin uzanabileceği bir çaprazda, kağıda bir parmak uzaklıkta kül tablası; sol elin hemen altında, ulaşımı gayet kolay küçük espresso tepsisi (fincanın tabakçığında şeker kaşığının yeri şeker kullanmama rağmen değiştirilmiş, benim bırakışım gibi dursun istedim, yalnızca; kaşık tabakçığa teğet, hem geçiyor, hem geçmiyor, duruyor, hep); kağıttan dümdüz devam et, kül tablasıyla minik tepsinin arasından geçen koridoru bir çıkmaza dönüştüren, masanın üstünde aylak aylak dolaşan bakışı dördülleyen ve masanın dışına düşmesini engelleyen ödünç bir kitap – görüldüğü gibi her şey denetim altında. Ancak şunu da belirtmeliyim ki bunların hiçbiri bana ait değil, kiralık. Yalnız kül tablasını keçiboku gibi yoğun külleriyle rahatsız eden, sanki aynı yere geri dönmek istersem diye rüzgârın taşıyamayacağı kadar ağır izler oluşturan bir dolu sigara leşi ve tamamlayıcı öğe olarak paketin içinde sırasını bekleyen, henüz yaşamayan sigaralar. Küller, sigaranın o kendini bırakışları, yavaş yavaş, sessiz, ama kendinden emin biçimde, kor olmayı görmüş, kor olmayı bilmiş, kor yaşamış, kora dönüşmüş, sonra dumanlarla biraz can çekişmiş ve ölmüş. Ve sonra cesedini şiirce kardeşlerinin yanına seren bir sigara daha, içmeye yetişmemiş bir yudum tütünüyle, tütünü son anına kadar yalnız bırakmayan, korun ona yaklaştığını, onu sardığını göre göre, gene de onunla yanan bir dilcik kağıtla. Kağıdın üstünde –sigara vaktinde söndürülürse her zaman– Gitanes yazıyor. İşte bu masanın üstünde bana ait olan, bütünüyle bana ait olan her şey neredeyse bundan ibaret: sigaramın içtiğim kadarı, paketi, ardında bıraktığı posa ve Fransız çarşafından başka nesi varsa: Gitanes dedikleri duman.

Kitabın hemen yanında, kül tablası-kitap-tepsi ve kağıt dörtgeninin nefes aldığı aralıklardan birini tıkayan, daha biraz önce bir tanesini daha öldürdüğüm, yaktığım, yakarak can verdiğim, boğarak öldürdüğüm, ateşle başlattığım ve dumanla bitirdiğim Gitane'ların paketi, benim bırakışımla, sırtında özellikle paketin renginde seçilmiş lacivert, ama tatlı lacivertte bir çakmakla: Tekrarlıyorum, hepsi bana ait. Gitanes paketi içinde gizlediklerini bir müzik kutusu gibi sunmayı seviyor. Diğer sigara paketlerinin aksine yatay uzatıyor kendisini ve Gitane'lar, kibarca, emrinize amade, uzanıyorlar önünüze. Bir keresinde bir fotoğrafta Brigitte Bardot'ya filtresiz Gitanes sunan bir el görmüştüm. Fotoğrafa bir süre baktıktan sonra kendi elimi tanımış, o müthiş anıyı paylaşmak için –öyle güzeldi ki Bardot o zamanlar– fotoğrafı tanıdığım herkese göstermiştim. Ama kimse elin, paketin sahibinin ben olduğuma inanmamıştı. Öte yandan, zaman ve mekân üstüne aptalca iddialar dışında (bu fotoğrafın çekildiği sırada benim henüz doğmamış olduğum, ya da süregiden yaşantım boyunca Fransa'da hiç bulunmamış olduğum gibi iddialar dışında... Aslında bilmiyorlardı ki: O fotoğraf ben doğduktan çok sonra, Gitanes içme yaşına geldikten sonra, Fransa'da değil, benim bulunduğum bir yerde çekilmişti) Gitanes'ın benim olduğunu yalanlayacak gerçek bir kanıt da sunamamışlardı. Çünkü Gitanes paketi kendisini tutan ele sigaralarını sundurur. Her elde aynıdır. Onu başka bir biçimde kullanmanın yolu yoktur. Ve işte yalnızca bu yüzden, benim paketimin bana sunduğu sigaralardan bir tanesini daha yakıp, bir tanesini daha kurban edip, sırf anlatmak için, o paketin duruşuna ilişkin bildiğim, neredeyse ezberden bildiğim uzun cümleyi kuracağımı düşlüyorum.

Sigaramın daha başında gördüğüm şey şu: Gece yeni bastırmış, ilk ateş yakılmış ve günahkâr ipekten giysilere bürünmüş bir çingene ateşin kıyısında –hem– oynak, –hem– acısından oturaklı bir dansı tüttürüyor; ben yalnızca iç geçiriyorum, dansıyla körüklediği ateşin dumanını içime geçiriyorum, sonra dayanamayıp, hepsini içimde tutamayıp üfürüyorum, keyiflerine uygun olsun diye şömineyi yelleyenlerin ateşe üfürdükleri kadar güçlü. Ateşi gür yakmayı becerenlere "çingene götü mü elledin?" demeleri boşuna değil. Eteğini kaldırmak için çapkın bir yelin yapacağı üzere, arkasından esip baldırlarını kokluyorum. Ardından, esrik düşmeden, hayallerimi tekrar kül tablasının yanına yatırıp, Gitane'ı oradan izlemeye koyuluyorum. O çingenenin görüntüsü bir anda yitiveriyor. Duman yeniden Fransız çarşafına sarınıyor ve geceyi aydınlatan ateşten, çingenenin dansını aydınlatan ışıktan geçip yeniden sigaramdan tütmeye başlıyor.

Sigaram, esintisizlikte dumandan bir adacık biriktiriyor, dumandan bir adacık yığıyor, dumandan bir adacık döküyor kül tablasının kenarından masaya. Tuhaf değil mi, insanı etkileyen tek şey, hâlâ, büyü. Elle tutulamayan ama gözle görülen; Tanrı'yı yok sayan, teknolojik ya da biyolojik –ama gene de– büyü: şu duman mesela. Gitane tablanın dar köşesinde bir tahtıravalli gibi uzanmış –ama taze külü (yani baş tarafı) ağır, dumanı hafif, ve dolayısıyla kıçı havada, dik ve sıkı. Bir tek küçük tütün parçacığı kıçına kondurduğum öpücüğün yankısı gibi arkasından uzamış. Sigaramı tekrar sol elime alıyorum ve dumanın hayalet adasıyla oynaşmaktan vazgeçip sigaranın bedenini kavrayan parmaklara sarmalanışını izliyorum. Tanımak ister bir hali var sanki, ya da okşayarak kandırmak ister bir hali. Çingene yeniden beliriyor, dumanın kırk elinin işaret ettiği yerde. Hayal meyal, bu kez daha uzaktan, kadının yüzünü seçmeye çalışıyorum. Araya birileri giriyor sanki ve ben ona yaklaşamıyorum, o bilmemkimlerle raksederken. Koca etekliğinin bacaklarıma sürtündüğünü duyuyorum, ama ne yapsam yüzünü benden tarafta yakalayamıyorum. Dansözün görüntüsünü yitirmemeye çalışarak sigarayı dudaklarıma yaklaştırıyorum. Sigaranın somutluğu bana yaklaştıkça, dumanı dağılıyor parmaklarımın atmosferinden. Bulutlardan arınan bir uçak gibi dudaklarıma konuyor bir kez daha. Şimdi, sigarayı nasıl içtiğim, o an dumanla neler yaşadığım bana kalsın diye, buraya masum bir sansürcük koyuyor, içme anından sonrasına gidiyorum ve biraz evvel sigaramın kıçından sarktığını gördüğüm tütünü, dilimin sivrisinden orta parmağımın ucuyla alışımdan itibaren devam ediyorum (Saint-Exupéry'nin Son Günleri adlı bir filmde tıpkı böyle yapıyordu ölümüne koşan). Hayaller, benzetmeler ve o çingene bir kez daha, ama bu kez ilk nefeste benimle kaldıklarından daha kısa bir süre sonra –her ikincinin yazgısıdır bu– terkediyor beni, sigarayı tablanın üstündeki oyuğa yerleştirdiğimde. Yeniden yalnızca sigaram oluyor, yalnızca sigaram, işte önümde duruyor. Dengesi sağlam, bedeni hiç kıpırdamıyor, orada, kül tablasının kenarında. Hiç kıpırdamıyor, için için yanmaktan başka. Ama hiçbir "için" değil sanki: Yalnızca yanmak, tütmek, ismini ardında bırakmak ve zamanını dumanla doldurmak için.

Gitane'ın kıçından boşalan oyunbaz ve ak duman masaya dalgalar vuradursun, o dalgalarla kendi gövdesinden adayı dövedursun, ada bir kendini gösterip, bir dalgaların ardına gizlenirken, sigaranın başından Gitanes paketine asıl rengini veren ve paketin üstünde danseden çingeneyi

bir hayalet görünümüne büründüren başka, mavi, düpedüz mavi ve ağır bir duman, fiziğe meydan okuyan bir sıyrılışla, bir kendinden sıyrılışla dansözün tef tutan elini çiziyor havaya. Defalarca tekrarlıyor bu hareketi, bildiği tek dansı, ama iyi bildiği bir dansı, yerinde, hep yerinde yapan bir kişi gibi. Bir kez daha, ama bu kez sağ elimle, yazmayı bırakarak, kalemi tutuğum parmaklarla, ama kalemi sıkıştırdığım yerin iki milim aşağısıyla kül tablasından alıyorum Gitane'ı. Sabırsız bir beklenti uyanıyor içimde. Yeniden başıma vuracak hayaller istiyorum. Ama beklentinin getirdiği hastalıklı telaştan olsa gerek, sigarayı dudaklarıma götürme sürecini kısınca duman kalabalıklaşıyor ve alnıma bir şaplak indiriyor. Üzerinde yoğunlaşmaya çalıştığım bir şeyi yitirdiğimi gösterirmişçesine kafamın üstünde bir düşünce balonu gibi patlıyor ve dağılıyor olası bir hayali bana taşıyabilecek düşünce. Ve işte orada, sabırsızlığıma boyun eğmiş biçimde, sarhoş, ateşin kıyısında dansetmeyi sürdüren çingeneye sarılmaya çalışırken buluyorum kendimi. İçimde bir pişmanlık, bir utanç var. Sanki bundan bir önceki sahnede bir tokat yemişim. Oysa bundan bir önceki sahnede orada değildim. Masanın başındaydım. Bundan dolayı suçlanamam. Ama bu kez çingene dosdoğru bana bakıyor, gözleri yanıyor, öfkeli. Sigaramı bir kez daha öptüğümü duyuyorum ve öperken çingenenin yüzüne yaklaştığımı görüyorum. Yüzüne vuran ateşe sokulmadan edemiyorum. Bir tokat –belki de bir tokat daha– patlatıyor ama... Gözleri, şimdi, hem kızar gibi, ama hem de benden uzaklaşmadan naz yapar gibi. Sanki biraz bekle diyor.

İstediğimi istediğim zaman alamamamın verdiği öfkeyle, çingeneye uzanan kollarımı geri topluyorum, hayalimi sigaranın çarşafıyla bohçalıyorum. Dışarı çıkıyorum, masanın başına geri dönüyorum. Gitanes paketini elime alıyorum. Dumanın ve çingenenin aslında paketin üstünde görünenden başka bir şey olmadığını kendime kabul ettirmeye çalışıyorum. Dumanın kartona çizilmiş, tebeşir beyazı kıpırdamaz haline bakıyorum ve aslında bu kadar arzulanacak bir şey yok diyorum kendi kendime. Kül tablasının kenarındaki sigaramı yokluyorum göz ucuyla: Ömrü kısalıyor, çingenenin kum saatini andıran bedeni, sönmekte olan ateşin son ışıklarında, yalnızca elbisesine bir hilal aşırıp, gitgide daha çok laciverte gömülüyor. Kor, sigaranın kağıdını soyuyor tütünden. Az önce kendimi tutamayıp çingene dansözü sarmalamaya çalışırken duyduğum karşı konulmaz istek, kadının elbiselerinden soyunduğunu düşününce artacağına azalıyor. Çünkü o yakıcı arzunun sigaram kadar kısa ömürlü olduğunu tekrarlıyorum kendime. Çünkü hayalimin, elbiselerinden soyunduğunda

sönmekte olan ateşin ışıksızlığında gölgesini bile yitireceğini, o elbiselerin içinde aslında kimse olmadığını düşünmeye çalışıyorum. Sonra paketin üstündeki çizim dumanda bir kıpırdanma başlıyor. Gözlerimi ovuşturup, kül tablasını masamın üstünde kurduğum dörtgeni bozmak pahasına daha uzağa yerleştiriyorum. Ama duman, hâlâ yanan sigaramın dumanı gözlerime ulaşıyor, gözlerimi yaşartıyor ve paketin üstüne, kendi resminin üstüne dökülüyor. Gitanes paketinin üstünde dansöze çarpıp dağılan duman ve dumanın yontucusu dansöz, bir atmaca başı çizerek döküyorlar içindekileri, gecenin kenarından.

Her şey artık paketin üstünde olup bitiyor. Çingenenin ayaklarını yere vurduğunu duyuyorum, ayaklarını yere vurduğunu görüyorum, ayaklarını vurduğu yerden sönmüş ateşin küllerinin kalktığını. Paketin üstünde, adını eziyor dansöz yüksek topukların altında; doğrusu: adsızlığını ve çoğulluğunu. Ona eşlik eden, ona aşık, ona hayran çalgıcılar gibi çevresinde kıvranan iki duman şeridini coşturuyor bu hareketleri: Eğlence henüz bitmemiş meğer. Onu –artık– kucaklamak isteyen –sanki– sarhoş dumanın iki kolundan birinden kaçarken, diğerine de ipince belini bırakıyor. Bir adımını öne atarak "Hoşt!" diyor belki, belki de kendisi için yanıp tutuşana vurup vurup: "Tüt! Tüt! Yalnızca benim için", diye bağırıyor. Tef çalıyor uykuya dalmaya hazırlanan bir arzuyu diriltmek için. Yüzümü pakete biraz daha yaklaştırıp gözlerime bunların aslında gerçekleşmediğini kanıtlamak istiyorum. Ama gözlerim Gitanes paketine lacivertinden başka bir şey göremeyecek kadar yakınlaştığında, çingenenin güzelliği bir karaltının ardına gizlenmekten sıkılıyor ve yüzünü apaçığa vuruyor: Dudakları boyalı, etli; gözleri gergin, birbirlerinden uzak, mavi, bir gamze atıyor sağ yanağında. Çingene, rüyamda gördüğüm herkesten daha belirgin biçimde gösteriyor şimdi kendini. Ve başını geri atıp: "Senin mi? Asla! Hiçkimsenin olamam ben! Ama belki bu gece, belki sabaha karşı, belki, eğer yorulursam oynamaktan" diyip göz kırpıyor.

Yo, yo, bu saldırıya karşı koymalıyım, dumanın dumandan, sigaranın paketinin süslü görüntüsüne karşın sonunda çöpü boylayacak bir karton parçasından başka bir şey olmadığını görmeliyim artık. Masamın düzeninin bozulduğunu ve yazı işini acemice törenselleştirmeye çabaladığımı kabullenmem gerek. Betimlemem, paketin üstünde dağılan duman gibi parçalanmış ve kendi anlattığını kendisi yalanlıyor. O uzun cümleyi kurmak konusunda, ezberden bildiğimi dile getirirken heyecanların beni tuzağa düşüremeyeceklerini sanmıştım oysa başta. Üst üste sigaralar yakarak tek

bir sigaranın, tek bir Gitane’ın öyküsünü anlatabileceğimi ummuştum. Benim yaktığım, benim içtiğim ve benim söndürdüğüm, bana ait bir tek Gitane’ın öyküsünü, bir ömür boyunca birlikte. Ama dumana kanıp, masamdan değersiz bir toz gibi kalktım, dumanı kovaladım, boş hayallere daldım, üstüne üstlük dumanın süregiden yükselişine ayak da uyduramadım ve fincanı ıskalayan şeker tanecikleri gibi masama geri düştüm. Ancak şekeri bir kaşığa doldurduktan sonra aslında yaşamım boyunca hiç şekerli kahve içmediğimi hatırlamışım gibi kendime çarptım. Ve kendisini anlatmak için, ama kendisini izlemekten vazgeçerek, kontrol altındaki bir düzenden uzaklaştırdım Gitane’ı. O, benim yokluğumda hayallerimin, sanrımın tümünü küçük düşürecek bir duruma gelmiş. Sönmüş bir erkeklik organı, bir solucan, haddinden fazla yaşayan olmuş. Koru öyle ilerlemiş ki, söndürülmek için bile tutulmuyor, kendi kendini yiyip bitirmesi gerek artık, acı çekerek, yanarak. Ve benim Gitane’ımın, ben onun öykülerini masala uyarlamaya çalışırken, ardında ne tütün, ne bir dil kağıt, ne de adını bırakarak küle ve dumana karıştığını izliyorum ıstırap içinde. Gitane’ın, kül tablasının giyotininde, cellat önünde ter döken bir mahkum gibi, zamana ve odaya nereden girdiğini anlamadığım bir esintiye karşı, onun acısını dindirebilecek ve onu yaşar gösteren son külünden de kurtarabilecek parmağımın hafif temasından da yoksun biçimde, ak başını altında birikenlerin yanına düşürüşünü izliyorum: Ölüyor.

Masada, bozulmuş dörtgenin içinde –oysa ne kadar güzel başlamıştı her şey– dolaştırıyorum bakışımı. Gitane’ı bana unutturacak başka bir nesne arıyorum. Kaleme takılıyor gözüm: Ucu epey yassılaşmış. Onu yerinden kaldırıp çıplakbaşı maymunkıçının pembeliğine ulaşıncaya, edep yerleri açığa çıkıncaya dek keskin bir kalemtıraşla açıyorum. Bu kalemtıraştan daha önce sözetmeyişimin nedeni, masamın ölçeğinde görünmeyecek kadar küçük olmasıydı. Ama şimdi ben, kendimi şeker tanecikleriyle karşılaştırdığıma göre, benim sözlerimde de Gulliver’in kişiliğini allak bullak eden boyut değiştirmeler, devler ve cüceler, bunca yalanın arasında kendilerine yer edinebilirler. Hepsini buyur edebilir ve bunu hiç umursamayabilirim, zaten istila altındayım. Zaten masa bir süredir istila altında, hatta düştü bile. Çok da önemli değil, benim değildi zaten. Kalemtıraşla uğraşıp, kalem açmakla zaman geçirip, olanları görmezden gelmeye uğraşıyorum. Kalemimin başı kapkara bir oku andırmalı, diyorum kendi kendime, cakalı, genç, kullanmaya kıyılamayacak dirilikte. Gitane’ı unutmalıyım.

Yorgun ve kendinden geçip kendine gelmenin verdiği sersemlik içindeki düşüncem, kalemle kalemtıraşın kollarına bırakıyor kendini. Kalemin ucunun kabasını aldıktan sonra kalemtıraşı fazladan her çevirişimde, 270 derece, içerilerden kemiğinin, kurşununun kırılma sesini duyacağıma ilişkin bir korku beliriyor kafamda. Gitane'dan uzaklaşıyorum, uzaklaşmayı başarıyorum sanırım. Yavaşça yontumu çekiyorum kınından: Ufalmış, eskimiş, yaşamış gövdesinden, briyantinlenmiş, onlarca kez geriye yatırılmış, terbiyeli, parlak, yeni bir baş çıkıyor. Anların üzerine yazdığı silikleştiğinden, ya da sözleri dağılmaya başladığından utanç içinde gizlenmiş ve geri dönüşü için biley taşına başını gömüp yontulmuş bir uzun dakika boyunca. Kül tablasına kalemimin son elbisesini döküyorum, kalemtıraşı Gitanes paketinin sırtındaki çakmağın yanına koyuyorum. Yalnız bir ara kalemimin kül tablasındaki soyulmuş derisini İspanyol dansçıların etekliklerine benzetiyorum, o çingene dansçıların etekliklerine, ateşli, kavruk, sanki ölümsüz, zamansız. Kalemi Gitane'ın düştüğü yere yatırıyorum, bir çiçek gibi, etekliğini kül tablasına kendisi çıkarmış bir çingenenin ince bedeni gibi. Sanki diyorum –gene–: Kül tablası bir nehir ve çingene –ertesi sabah– günahını yıkamış da kurumayı, belki benim uyanmamı beklerken, nehrin kıyısında ayaklarını suya bandırıp kuş sesleri dinliyor. Gülümseyerek, bu arzuyu, arzunun şimdiden eskimiş olan anısını okşuyorum; bunak, sözde bir görmüş geçirmişlik. Bunu yaparken farkında olmadan, kalemin üstündeki boyaları tırnağımla kaldırıp, markasını soyuyorum. Ahşabına ulaşınca iskeleti yokluyorum: Ve içinden içine, bir kurşun oluğu, bir kurşun damarı boyunca akan, kalemin midesinden ya da daha aşağısından, belden aşağısından başına süzülen ham düşünceleri, kara ve çözümlenmesi –şimdilik– olanaksız gözüken yoğun kanın fokurdamasını dinliyorum. Duyduğum, eğer yanılmıyorsam, şu: Kalemin başına doğru artık varolmayan bir sigara üstüne ruhsuz, devinimsiz, adeta ölü, sıkıştırılmış bir yazı yürüyor.

Banyo

Maria de Buenos Aires'i dinleyecektim geçenlerde, Astor Piazzolla'nın küçük tango operası Maria de Buenos Aires'i. Şu "geçenlerde" de amma dilime yer etmiş, oysa üstünden aylar geçti. Neyse bu o kadar da önemli değil. O günden bu güne her ne zaman Maria de Buenos Aires'i dinlemeye niyetlensem, O'nu haketmek için yaptığım hazırlıklarda bir değişiklik olmadı. Olsa ne olur ki zaten? En azından bir zaman, bu bir zaman bir akşamla kısıtlı da olsa, Maria de Buenos Aires'le buluşmak için bunca hazırlık yapılmadı mı? Ya yapılmamış olsa kaç yazar? Tüm ayrıntılarıyla –yalan da olsa– anlatılmayacak mı?

Diyeceğim o ki süregiden günlere Maria'nın yardımıyla –en azından birkaç günlüğüne– yeni bir yön vermek iyi geliyor, ara ara, bazı akşamlar, yalnızca bazı akşamlar, özellikle bazı akşamlar. Nasıl güzel bir koku, her ne kadar sevilirse sevilsin, burna çok çalındığında duyularda ve taşıdığı anılarda değerini düşürürse, bu albümü sık sık dinlemek de, O'nun için her gece süslenmek de gerçek anlamını yitiriyor. Yalnızca bazı akşamlar: Özellikle kendimi iyi hissetmiyorsam, sabah yıkanmamışsam, tıraş olmamışsam, üstüne üstlük gün içerisinde birşeylere sinirlendiysem (ki yıkanmamış ve tıraş olmamışsam bu çok normal), daha da kirlenmek isteyen, hatta bunun için kendine "kent öfkesi'ni izleyen bir uyuşukluk yaratan, lodosta gibi sallanan, buğulanan bedenimi sürükleye sürükleye, bir hayvanı ya da çocuğu yıkanması için kandırır gibi ikna etmeye çalışarak, düşüncemde yüzümü ona dönüp arka arka banyoya yürümek, sıcak günlerde kuyruk sokumuma sırtımın, temizliğin gözyaşları gibi inen ter damlalarını öldürmek, Maria de Buenos Aires'i dinlemeden önce banyoya girmek çok iyi geliyor.

O gün de öyle bir gündü: Yazdı, burnumun üstü, bıyıklarım terlemişti. Banyodan önce iyileşmek için dilek tutup bir mum yaktım. Mumun önünde, banyodan önce, yere kaydım yatağımın kenarından, anımsıyorum. Başımı yatağa gömüp "artık bitecek" dedim kendi kendime, biraz sonra, hepsi dinecek; ama şurada, birazcık daha durayım, diyip Maria'nın dizlerinde saçlarımın okşandığını düşünmeye çalıştım. Olmadı. Üzgündüm, ama üzüntünün nedenini bilmiyordum. Gözlerimi araladım: Bir böcek yatağın üstünde yürüyordu. Spagetti Western'lerin Meksikalı haydutları gibiydim,

sıcakta, pis, tembel, yani doğal. Bir çizgi filmde olduğumu ve böceğin kollarından birini tutup onunla vals yaptığımı getirmeye çalıştım bu sefer gözlerimin önüne, o da sıkıntıdan. Ama çizgilerle sevimlileştirilmemiş böcek beni iğrendirdi. Bir anda halinden daha da sıkılan aklım böceği mumun alevinde kızartıp mideye indirmeyi teklif etti bana, sanırım artık yerimden kalkmam için. İşe yaradı, kalkıp yıkanmaya gitmezsem, Maria'yı dinleyemeyecek olmamı bırak, iki gündür yıkanmıyorum diye kendilerinde odama hücum edebilecek yürekliliği gören böceklerin haremine bile girebilirim diye korktum. Tırnağımın ucuyla yanağımdaki kaşıntıyı aldım. Başımı gömdüğüm yerden kaldırıp banyoya yöneldim. Terli ayaklarım parlak fayansların üstünde uçucu izler bıraktılar.

Banyonun iki ışığı var, biri aynayı tuvalet masasıymışçasına –sahneye çıkmadan önce– üstten aydınlatıyor. Yüzüm orada sergide ışığı tüm çehrelerine alan tablolar gibi tüm ayrıntılarıyla, ama diğer taraftan donuk bir maske havasına bürünerek üstünde hiç gölge olmaksızın beliriyor. Öteki aydınlatma ise tavandan. Aynanın ışığını kapayıp yüzüme gölgeler çalmak, yüzüme gölgeler yakalamak istersem diye yukarıdan bakıyor bana.

Kimi zaman yaptığım gibi banyodan önce bir sigara yakıp aynanın karşısındaki klozete oturdum ve biraz sonra klozetten kalktığımda, küvete süzüldüğümde, özellikle de içeride olacaklardan sonra ne duruma geleceğimi hayal etmeye çalıştım. Bu girişimimin de başarısızlığa uğradığı sırada, klozetin üstünde farkında olmadan daha da kirleniyordum, düpedüz boka bulanıyordum. Bu bana yeniden ağzıma sakız ettiğim bir öyküyü anımsattı:

Yıllar önce halamın benden yaşça büyük olan kızı ailesiyle bizi ziyarete gelmişti. O zamanlar üniversitedeydi. Ne okuduğunu anımsamıyorum ama çizimle ilgili bir şeydi sanırım. Ben de küçükken resme pek meraklıydım. Çiziktirirdim de birşeyler. Bir ödevi mi vardı ne, oturup bir firavun heykeli çizmeye koyulmuştu. Bayağı iyi yapıyordu. Ben o zamanlar resim yaparken çizgi roman çizgilerini benimsediğimden ve çizgi romanlardaki gölgeleme korkaklığı kolayıma geldiğinden, gölgelemeyi bir karalama, deseni bozan bir öğe gibi görüyordum. Doğruya doğru iyi yapıldığında –ama biraz fazla ciddi, fazla gerçek– "resim" gibi duruyordu. İşte bak yapıyordu kız. Ben oturmuş kendisini seyrederken –çok uslu bir çocuktum ben–, babası geldi. Kız firavun deseninde en çok ışık alan yerleri doğal olarak, ayak basılmamış kar gibi, çizgi açısından bakir bırakmıştı. Eniştem geldi

beyazlıkların üstlerini karaladı. Ben bile "aman" dedim, kız haftasonunu uğruna feda ettiği ödev için ne hissetmişti bilemem. Ağlamaklı olduğunu anımsıyorum. Sonra eniştem gayet bilgece, kendi bulduğu ve işleyeceğinden emin olduğu tuhaf bir makineyi halka ilk kez tanıtan bir zihni sinirin ya da her şeyin sonrasını bilen bir kâhinin kendini beğenmişliğiyle karaladığı yerleri silmeye koyuldu, "iyi" silgiyi masanın üstünde kıymık kıymık temizledikten sonra. Kağıdın temiz halinden, bakir halinden daha parlak ve ak bir görünüme büründü firavunun ışık alan yerleri. Herkes mutluydu.

Sonradan yıkanmalarımı düşündüğümde, benim de aynı yöntemi bedenim üstünde kullandığımı farkettim: Birkaç gün boyunca –fazlasına dayanamam en fazla iki, ama birkaç kez üçü bulduğu da oldu– kendimi kirletip, bende ak olan ne varsa her şeyi –hatta odamı, vicdanımı, yaşantımı– karalamak, sonra da, ama bir gün, Maria’ya hazırlandığım gün gibi bir gün, bağışlamak kendimi suyla.

Küvetin musluğunun kırmızı noktalısını açtım ilk başta, tazyikli, edepsiz. Su ısınana dek dışarıda bekledim. Aynaya baktım. Soyundum, gözlerimi aynadan ayırmadan. Suyu yokladım: Henüz kararsız, ama ılınmaya başlamış, razı olacak gibi. Bu konuda kaşarlanmış parmağımı soğuğuna alıştırarak kandıramayacağını biliyor olmalıydı. Çünkü ben gayet iyi biliyordum ki, parmağımı suyun içinde tuttukça, uyuşmaya benzer bir sıcaklık hissedebilirim, ama suyun kabuğu, yani musluktan inen büyüleyici halatın dış yüzü, diğer tüm kabukların aksine içinde sakladıklarından çok daha yumuşak ve çok daha seyrek olduğundan soğuğunu ağzından kaçırır. Parmağımda duyumsadığım sıcaklığın alışmadan mı, yoksa suyun gerçekten ısınmasından mı kaynaklandığını anlamak için elimin tersini öptürüm ona, sonra avucumun içini. İkna olursam, tüm bedenimi. Gene öyle yaptım. Suyla birbirimize ısınınca, musluğun suyu duşa veren kaldıracını ittim. Su, ben küvete girmeden bir sound check yapmaya başladı. İçeri girip ona katıldım. Su güçlü bir şarkı koyverdiğinde bizim duş yerinde duramıyor: Tutacağından sıyrılıyor. Yerinden fırlayıp kafama bile çarpmışlığı var birkaç kez. Yine öyle ayaklarımın altına, küvetin içine düştü (ama bu kez kafama çarpmadan, sanırım özellikle dikkat etmişti, çünkü kafama çarpması beni çok sinirlendiriyor, o gün çıldırtabilirdi). Ağaca tırmanmaya çalışırken acımasız bir çocuğun elinden çıkma bir taşla vurulmuş, can çekişen bir yılan gibi ayaklarıma dolandı. Neden böyle bir benzetme yaptım şimdi, bilmiyorum. Laf olsun diye herhalde. Böyle bir ava

hiç tanık olmadım. Olamazdım da zaten. Hep kentteydim ben. Uzatmayayım, işte belgesellerdeki yılan gibi ayaklarımın arasında kıvrandı duş, suyun mikrofonu. Suyun sesini aşağı musluğa vermezsem ya da volümünü kısmazsam da yerine takmak çok zor olacaktı, bunu biliyordum. Başardığımda, yani duşu içindeki yılanı susturduktan sonra tutacağına yerleştirmeyi başardığımda, sıcağı hafifletmeye geldi sıra: Orada uyuşukluktan diriliğe ılık bir yol vardı. Yavaş yavaş, önce sıcağı kısarak, sonra soğuğa –ağır ağır, elim korkak alışmış– yol vererek. Ne müthiştir ama o sıcaktan soğuğa geçiş anları. Şok değil, şok asla: yavaş yavaş, kendini kabul ettire ettire. Ortancaların en iyisidir ılık. Çünkü ılığın bir tavrı vardır, bir akışı, bir sakinliği; diğer orta yollarda pek rastlanmaz bu gibi özelliklere. Ama ılık başkadır.

Sabunu aradım, ilk başta yüzümü sudan çevirmeden, el yordamıyla, her zaman koyduğum yerde, ama bulamadığımda, sabunun işin ahengini, dansını bozduğuna biraz kırgın, sudan kısa bir süre için ayrılarak. Su, sabunu görünce anımsadı, sevindi. Uzun zamandır görünmeyen pek sevilen –yolculuk düşkünü ve aslında yolculuk düşkünü olduğundan sevilen– bir akraba kapıda gözüktüğünde, ona sarılıp öpücüklere boğan çocuklar, kendisinin içeri girmesine, kendilerine ve evdeki diğerlerine getirdiği armağanları dağıtmasına nasıl bir süre engel olurlarsa, su da sabuna kavuşmanın verdiği ne yapacağını bilemezlikle onun köpürmesine izin vermedi başta. Böyle olmayacaktı: Sabunu aramak için olduğu gibi, sabunlanmak için de sudan biraz uzaklaştım. Ardından, bir kardan adama dönüştükten sonra, tekrar sokuldum suya. Su bu oyundan, bu gidip gelmelerden hoşlanıyordu, biliyordum. Sabun kadar temiz, ama insana tadı acı gelen bir besini, su, diliyle bedenimin üstünden aldı –bir tek su yapabilirdi bunu, hem de keyif alarak– ve bana artık istediği kadar dokunabilecek olmanın hazzına bıraktı kendini. Öyle günler oluyor ki iyice köpürtülmüş sabunun, tenin suyla daha fazla buluşmasına aracılık yapan bir çöpçatan olduğunu düşünüyorum. Suyla ten sevişmeleri bittiğinde, ancak o zaman akıllarına geldiğinde, kendisine borçlu oldukları anlar için –en azından– teşekkür etmek isteyip sabunu arasalar, onun arkasında yalnızca mis gibi bir koku bırakarak çoktan uzaklaşmış olduğunu görürler. Böyle düşününce de "sabun köpüğü" gibi dedikleri bayağı bir anlam kazanıyor yaşamımda. Yalnızca bir yolcu geçtiği yerlere gerçek güzellikler sunabilir.

Sabun kokusu, cânım banyonun ardında bıraktığı en somut anıdır, hiç yitirmemek istediğim pek ender anılardan biri. Sabun her ne renkte, her ne

kokuda olursa olsun, ya da türü ister şampuan, ister vücut şampuanı olsun, her durumda ak köpükle doğrudan ilişkisi olduğundan görevini tamamlamazdan, köpüğe dönüşmezden önceki varlık dönemi kişisel zevklere göre farklılaşır. Herkes sabunu nasıl görmek istiyorsa öylesinden alır. Bence kişilik çözümlemesi konusuna bile değdirilebilecek bir belirleyicilik taşır sözün gelişi evdeki şampuanın kokusu ve rengi. Ben şampuanlardan içinde bal olanları severim, üstünde "içinde bal var" yazanları. Balı severim çünkü. Balsız yapamayacak kadar değil ama karşıma her çıktığında iyi anarım balı. Bir de hindistan cevizi kokusu inanılmaz duruyor sabunun teninde, –yine– bence. Ancak iyisi epey tuzlu bugünlerde.

Banyodaki hareketliliğime döneyim: Hiç soluklanmadan üst üste iki şampuan yaptım, zaten neredeyse her zaman iki şampuan yaparım. Yağ besleyicidir, besleyici olmasının yanı sıra başka işlere de yarar, örneğin bir kapının gıcırdamasını engeller. Ama ben saçlarımın ya da bedenimin yağlanmasından olduğu kadar yağın kendisinden de, düşüncesinden de nefret ederim. O yüzden ilk şampuandan, olmadı ikinci şampuandan sonra, yağ sürülen bir kapıyı gıcırdayıp gıcırdamadığını anlamak için öne arkaya ittikleri gibi, ben de saçlarımı çekiştiririm, ama benim amacım yağdan iyice uzaklaştığımı düşünmemi sağlayacak gıcırtıları dinlemektir. Gerekirse bir üçüncü şampuan seansı sonunda, saçlarımın gıcırdadığını duyduğum zaman tehlikenin geçtiğini hissederim. Yağ çekilmiştir bedenimden, yağ geri püskürtülmüştür, saçlarımın diplerine, parmaklarımın ulaşamayacağı kadar diplere çekilmiştir. Zamanı başa aldım, en başa, yeniden.

Sana Maria’ya hazırlanma sürecini tüm ayrıntılarıyla anlatacağımı söyledim ama şampuan faslına ilişkin belleğimde bir temassızlık var, sahneler kopuk kopuk, bir slayt gösterisindeyim sanki. Şampuan köpüklerinin, bedenimin daha biraz önce benim sabunu eriştirmeye çalıştığım bölgelerine, bu kez benim çaba göstermem gerekmeden kalın damarlar halinde saldırmaları, bedenimi üstüne yapay kar serpiştirilmiş bir çam ağacına dönüştürmeleri sırasında kendimi kaybetmiş olmalıyım, ayrıntılar çok net değil. Bunu metinde anlatanın sesinin düştüğü, zayıfladığı yer olarak algılama sakın, şampuanla yaşadığım anlatmak için kayıt edilmesindense yalnızca yaşanması tercih edilen bir an olsa gerek. Tam olarak anımsayamıyorum. Yalnız bir ara annemin içeriden neden bağırdığımı sorduğu gibi bir şey geliyor aklıma, ama bundan da emin değilim. Bağırıp bağırmadığımdan da haberim yok. Buna karşılık ona yanıt

vermediğimi biliyorum. Annemin sesiyle bir an için kendime gelmiş olmalıyım ki elimin vücut şampuanına gittiği sahne açık seçik belleğimde. Vücut şampuanı: ah işte onun bir hindistan cevizlisi var ki, kokusunu uyuşturucu köpeği gibi alıyorum her sokakta. Son rötuşları yapmak için, sabuna ve kokusuna doymak için, ötekiyle aramdaki tüm bağlardan kurtulmak için olağanüstü bir eş. Tabii bunlar kişisel görüşlerim, o yüzden artık yeter, şimdi tarağımın, jiletimin, sabahları yüzümü yıkadığım sabunun ve daha birçok özel eşyamın bulunduğu çekmeceye yerleştiriyorum onları.

Bir şey unutmadıysam eğer bunların ardından başka bir haz yaşamadan duştan çıktığımı söyleyebilirim, ki bu yalnızca duş, banyo kapısının önünde çişini tutmaya çalışan birinin olmayacağından emin olduğum, yani evde yalnız olduğum günlerde (bir önceki paragrafta annemin o gün evde olduğunu dolaylı yoldan bildirmiştim), 1-2 saatliğine küveti doldurduğum, parmak uçlarımı küvetin içinde –kendilerini asla öyle görmek istemeyeceğim kadar– yaşlandırdığım günlerden sözetmiyorum elbette. O daha ağır, zahmetli, ama bir o kadar da etkili bir kür. Yalnız çok zor anlarda o camı kırarım. Öyle zamanlarda çok zor anların ve somut yalnızlığın bana tanıdığı kendime aşırı ilgi gösterme hakkını sonuna kadar kullanarak küveti doldurup içine uzanırım. Elbette, küvetin dışına gerekli nesneleri yerleştirdikten sonra: sigara ve tabla, çakmak, kahve ya da içki, kimi zaman bir kitap. Bir kezinde küvete uzanmış Barthes’ın Çağdaş Söylenceler’inden "Natilius ve Sarhoş Gemi"yi okumuştum. O deneme, teknemi alabora etmiş ve gündelik yaşantıda en çok keyif aldığım şeylerden birinden, yani banyodan pişmanlık duymama yol açmıştı bir süre için. Bunu zamanında Jack London’ın Uçurum İnsanları da yapmıştı, aynı yolla, kentsoylu gibi hissettirerek, bana kentsoylu olduğumu söyleyerek. Barthes’ı hem de banyoda okuyunca: seni gidi küçük burjuva, demiştim kendi kendime ve küvetimi –burada yine "teknemi" demek daha yerinde olurdu– Sarhoş Gemi’yi bırakmak istemeyen yedekçilere benzetmiştim. Ancak biraz düşününce banyoyu yeniden koynuma almaya karar vermiştim; bu kent uyuşturucusunu yeniden evetlemiştim. İhtiyacım vardı. Sudan çıkıp, küvetin yanına yerleştirdiğim küçük masanın üstüne damlayıp Sarhoş Gemi’yi oynamıştım kendimce. Kuru dünyanın, örneğin karton sigara paketinin benden nasıl zarar gördüğüne hayret edip, bana üstün bir güç veren bu uyuşturucuya teşekkür etmiştim.

Neyse, kitapları bir kenara bırakıp genel çerçevesinde uzun seanslara dönecek olursam, küvete uzanır uzanmaz elimin kolumun istediğini almış

ama sırf arsızlığından ağlamasını sürdüren bir çocuk gibi durmadığını söylemem gerek ilk başta. Ama kısa bir süre sonra suyun beni, sinirli olmamı, yerinde duramamamı, bugün şöyle olduğunu, ya da böyle yapılmasından hoşlanmadığımı hiç umursamadığını anlarım. Tıpkı benim de umursamamam gerektiği gibi. Pes ederim o zaman. Ardından sakinleşmeye başladığımı duyumsar, göbeğimi suyun içine daldırıp beklerim, alışsın. Bu alışma döneminde, su, köpüklerle göbeğimin üstüne varolmamış haritalar çizer, zamanüstü bir hızla, acısız doğal felaketlerle çağlar değiştirir. Sonra yavaş yavaş, hep yavaş, yukarı iterim göbeğimi, suyun kaldırma kuvvetini tartarım: Hiç fena değil. Göbeğimi sudan bütünüyle çıkarmadan, sanki belimin altına ince bir minder koymuşum da, suyla başka bir pozisyon deniyormuşum gibi bir tavır takınırım. Bir süre orada yaşarım. Suyun göbeğime ellerini bastırmasına izin veririm. "Son an" geldiğinde de kendimi tutarım, tam sınırda, göbeğimin üstündeki gelgitlere bir kez daha yol veririm. Ben ittikçe o eller güçlenir. Sevdiğin birinin senin kalman için ısrar etmesi –o biri su bile olsa, herkese böyle davranıyor bile olsa– fena bir şey olmasa gerek. Ama tüm bunlarda hep yavaş davranmak gerekir. Çünkü büyü bir anda gerçekleşmez, parmak şıklatanlar yalancı. Hiç de öyle olmuyor o iş. Hep yavaş olmalı. Ben de hemen olsun isterim. Kim istemez ki? Ama baktın olmuyor, dur. Dur biraz. Bak başka başka düşünceler tırmanmaya başladı bile göbeğinden yukarı. Yerinde duramazlığından eser kalmamış. Hemen olmasını istiyordun ama şimdi neyin hemen olmasını istediğini bile unuttun.

Ama benim şimdi anlatacağım küvete uzanmalı banyo değil, sıkı bir duş yalnızca. Neresinde kalmıştık: Sonunda küvetten çıktığım bölümde yanılmıyorsam. Eh çıkmak da gerek, mutlu geri dönüşlere gitmelerin gerektiği gibi; meyvesini de yemek gerek, hem yalnızca yıkanmak değil, başka güzel şeyler de var, Maria var örneğin, beni bekliyor. Odama yollandım gene yalınayak, ama bu kez fayansların üstünde bıraktığım izler daha kalıcı ve daha ıslaktı. Tıraşa başlamadan önce bir sigara molası verecektim. Bu arada aynanın sisi de dağılacaktı. Randevumdan önce, Maria de Buenos Aires’in ta kendisiyle buluşmadan önce, onun adını anan başka bir parçayı dinlemeye karar verdim. Randevum dördüncü parçaylaydı, ben sigara molasında ilk parçayı koydum. Tıraş olmadan öylesi kadının karşısına çıkılmaz. Nasıl bir kadın bu dersen, ilk parçada da o betimleniyordu işte, ben şimdi anlatamamaktan çekinirim. Gerçi son görüşmemizden bu yana çok uzun zaman geçmemişti ama benim de ilk

parçayı dinleyerek Maria’yı anımsamam, anısını kendime biraz daha yaklaştırmam gerekiyordu. Karşılaştığımız an yüzüm, bakışlarım kendisini tanımamış ya da ona karşı duyduğu sıcaklığı arayan bir hal almamalıydı. İlk parça o yüzden iyi bir seçimdi. Girişler, ilk cümleler her zaman önemlidir zaten. Beni o albümde ilk büyüleyen de giriş olmuştur büyük olasılıkla. İlk parça tamı tamamına bir sigara kadar sürüyordu. Dinlerken seslerin yükseldiği, melodinin boyunca akacağı yolu bulduğunda hatlarını açıkça ortaya koyduğu bir an geldi; o andan sonra sigaranın geri kalanı beni içti. Sonunda tıraş olmak için hazırdım, saati olmayan randevuma hazırlanırken son hamlem için davrandım.

Tıraşa gitmeden, banyoya dönüş yoluna çıkmadan önce müziği çoğunlukla kaparım, bazı bazı da bu albümde olduğu gibi buluşacağım parçayla, sigara molası sırasında dinlediğim girişin arasında birkaç parça daha varsa (Maria’dan başkalarıyla da zaman geçirdim elbette, onlar için de yıkandım, süslendim, O bunu hep anlayışla karşıladı) o "yol müziğini" yüzümün köpürtülmesinin, jilet sesinin fonuna eklerim. Maria de Buenos Aires ya da parça adıyla Jo soy Maria dördüncü dedim ya, bu da demektir ki... küçük bir hesap yaparsak... banyo-tıraş arası bir’i dinlediğime göre: tıraşı üç’ün sonuna doğru bitirmeliyim. Böyle bir zorunluluk kafama takıldıktan sonra, ne güzel sözdü aklımın diğer taraftan ettiği: Olsun bir daha dinlerim.

İşte bir kez daha aynanın karşısındaydım. Sis hafiflemiş, ama bütünüyle ortadan kalkmamıştı. Göbeğimden omuz altlarıma kadar görüntü netti ama daha yukarısı, ki şimdi önemli olan oralardı, bulanık. O bulanıklıkta parmağımın ucuyla bir delik açıp içeri baktım, içeriden biri, aynı anda, gözünü benim açtığım deliğe dikti. Geri çekildim, aynayı avucumun içiyle, geniş açıyla sildim. Sabırsız bir hareketti bu, bir araba sileceğinin sağlayabileceği kadar bir netliğe kavuşmuştum ancak. Ama yeterliydi. Sonunda, aslında başka işleri de içeren, ama tıraş adıyla andığım banyonun ikinci ve son adımı için aynanın karşısındaydım. Tıraş öne çıkıyordu çünkü diğerlerinden daha uzun zaman alıyordu ve kendisine daha çok özen gösterilmesi gerekiyordu. Tıraş kapsamı içinde andığım diğer işlerden ilki saçlarım daha henüz kurumamışken, ama içtiğim sigara süresince sırılsıklamlığını yitirmiş olduğundan taranmaktı. Banyodan sonra saçları taramak için en uygun zamandır bu. Saçlarımdan çıkan gıcırtı banyoda pek hoşuma gitmişti, aynadakine de onu dinletmek istiyordum. Bunun için tarağı bir keman yayı gibi kullanabilirdim. Bir taraftan da Maria’yla

buluşacağımı düşünüyor, Maria'nın parmakları tellerin arasından kolay geçsin diye taranma sürecini oldukça uzun tutuyordum. Tarak saçlarımın içinde havada hareket ediyormuşçasına rahat, birşeylere takılmadan yukarıdan aşağıya inmeye başlayıncaya dek aynı hareketi yapıp durdum. Ardından bedenimi bükülebildiğim yerlerinden kokladım ve hep bir eksik bulan duyum, koltuk altlarımda pudrayı aradı, bulamadı. Ama, dedim –sanki askeri bir teftişteydim–, hindistan cevizli vücut şampuanı... Aynadaki, gözlerini sert, ısrarcı bir onbaşı tavrıyla koltuk altlarıma dikti. Bana söyleyecek bir şey kalmamıştı. Özel eşyalarımın bulunduğu çekmeceden pudrayı çıkardım. Kutusunun üstünde güzel bir hemşirenin resmi vardı, pudralama işini onun yaptığını hayal ettim: Hemşire, ilk önce koltukaltlarıma, ardından Maria'yla karşılaştığımda kalbimi tutsun diye biraz göğsüme, birazcık da tahriş olmasın diye suyun uzun banyo seansından çok daha az aşındırdığı göbeğime pudra serpti. Kendisine teşekkür edip açık duran çekmeceden jileti ve tıraş fırçasını çıkardım.

Emek gerektirmeyen, kendiliğinden köpüren, köpürme sürecine tanık olmadığım pratik tıraş köpüklerine karşıyım. Tıraş fırçası ve sabun kullanırım, bir de suyu sabuna karıştırmak, fırçayı beyazın ve saydamın karışımına bulamak için bir tıraş paleti (dünya çirkini küçük bir kap). Hepsini yan yana dizdim. Lavabonun sıcak su musluğu bozuk olduğundan, küvetin musluğunu açtım ve su –tekrar– ısınana dek tıraş paletimi suda gezdirdim. Küvete göz kırptım bu arada: Nasıldı ama? Tıraş paletini sıcak suyla doldurup fırçayı içine daldırdım. Sonra sabunla fırçayı, tıraşın ana rengini tutturmak için iyice kaynaştırdım. Kıvamı tutturmalıydım yüzümde. Yüzümün zeminini parçalı, şişman bulutlu bir gök gibi boyadım. Sabun köpüğünün üstünde fal baktım: "Biriyle karşılacaksın, biriyle buluşacaksın ve her şey yolunda gidecek" (Maria'dan söz ediyor). Gülümsedim. Köpüğün erişmediği yerlerde açıkta kalan gözlerim, yüzümün tıraş sonrasında ayna ışığında belireceği anı görür gibi parladılar. Gözlerime daha sık bakmam gerektiğini düşündüm: Unutmaya başlamışım.

Fırçayı sallayarak bulutları sıklaştırmaya, yüzümdeki karanlık sıkıntıyı hafifletecek bir yağmurun duasını etmeye başladım. Bulutlar yüzümde biriktikçe arkalarda kalan gözlerim güneşi, güneşin aydınlık gülümsemesini ne kadar özlediğimi anımsattı bana. Yıkanmadığımdan iki gündür evden çıkmıyordum, oysa yazdaydık: Dışarıda hava pasparlaktı. Beni eve hapseden kirliliğe son darbeyi vurmak için keskin jileti elime aldım ve yüzümden bulutları ayıklamaya başladım, yavaş yavaş, üzerilerinde dura

dura. Jileti boyanın fazlasını alan spatula gibi özenle geçirdim yüzümden. Bıyıkları keserken, elim dudaklarımın üst tarafını görebilsin diye komik bir surat yaptığımdan, bir an durup güldüm. Yüzüm seyrek bulutlu, gülüşüm daha parlak göründü. Bu da bana şunu düşünme olanağı tanıdı: Sonbaharın nazlı güneşine özlem duyulur, o yüzden kendini gösterdiği anda –en azından– bir tebessümle karşılanır. Buna karşılık yaz güneşi sıklıkla bıktırıcı olabilir ve bıktırıcılık da insan gözünde her şeyi matlaştırır (beni iki gün önce eve hapseden, kirlenmeye karar vermeme neden olan da yaz güneşinin matlığı olmuştu, şimdi anlıyorum). İşte o iki güneş arasındaki belirgin fark gibi gülüşüm de olduğundan daha parlak görünmüştü bana.

Son parça köpükleri de jiletle temizledim. Tıraşta ikinci perdeye gelmişti sıra: kusursuzluk için. Her gün tıraş olan bir yüz, ikinci perdeyi kaldıramaz, kanar. Bu da benim yıkanma ve tıraş olma konusundaki ilkelerimi haklı çıkaran unsurlardan yalnızca biridir, ama aynı zamanda en acımasızıdır da. Çünkü jilet tehlikelidir, asabidir, işini iyi yapmak ister. Tek perdelik tıraşlar için biraz fazla kendini beğenmiştir, o yüzden baştan savma oynar tek perdelik bir rolü. Onu hoş tutmak gerekir, yorulmaya da gelmez çünkü, sıkıntıya hele hiç. Her gün, her gün... Olacak iş değil! Görevini yerine getirmez, getiremez olur. Ama ben her zaman tıraşın ikinci perdesini oynayabilirim. İkinci perdeyi oynamak için yaşamımı düzenlerim. Tıraşsız, banyosuz, saçları kesilmiş Samson gibi olmama karşın, kökü bende olan saçların verdiği kudreti doyasıya duyumsayabilmek için beklemeyi öğrettim kendime. Bekletirim kendimi banyodan önce. Nasıl fondip yapmaz her zaman içkiyi yudumlarsam, her gün tıraş da olmam. Yudumlamak dedim de, oysa ben de sarhoş olmayı severim, hem de çok. Ama fondip zehirlenmedir, yudumlamak panzehir etkisi içkinin. Ben, hatta sarhoş olmak için içerim başından beri: Bir bira içmek kadar aşağılık bir şey yoktur, derim. Öyle böyle değil zil zurna olmak için içerim. Sık da içerim, çok sık içerim. Sarhoşum diyebilmek kıyak iştir. O ana varıncaya dek –o da ayrı bir hazırlanma sürecidir ya– sarhoşluğun bana nasıl geldiğini izlerim. Kendini bekletmeye çabalayan biri olarak bana koşa koşa gelenlerden –genellikle– hoşlanmam. Bana koşa koşa gelenden uzaklaşma arzusu, hatta kaçma arzusu ya hemen oracıkta, ya da sonrasında gelir bulur beni, neredeyse her zaman. O yüzden her gün tıraş da olmam: Yüzüm kanar. Hem benim elim, hem Maria'nınki sinekkaydıyı çok seviyor. O ana, o sarhoşluğa ulaşmak için yavaş yavaş, zaman aralıklarıyla, hakkıyla...

Sonunda son perde de kalktı yüzümün önünden. Soğuk su vurdum yüzüme, alkış gibi bir ses çıktı. Lavaboya eğilip selamladım. Güldüm yine. Birkaç damla su, belli ki sinekkaydı onların da hoşuna gitmiş, tutunup kaldılar yüzüme. Jileti lavabonun kenarına vurdum, bir dolu karınca döküldü içinden. İki günlük bir zaman diliminin kara kumları. Tıraş fırçasının paletinden su boşalttım üstlerine: Gittiler. Tıraş fırçasını musluğa tutup, tüm geçmiş bulutları yağmurla ferahlattım. Fırçam arındı. Jileti soğuk suya tutup ömrünü uzattım birkaç damla. O fırsattan yararlanıp suya eğilip kendisine bir veda öpücüğü kondurdum, o da bana iyi şanslar diledi. Özel eşyalarımı çekmeceye yerleştirmeden önce, yüzüme yağsız, kremli, hafif bir koku sürdüm. Yağdan nefret ederim. Param az bile olsa, bir yürüme mesafesine alınabiliyor yüzüme iyi gelen hesaplı ve hoş bir koku. Kişilikli olması önemli. Hafif, olabildiğine hafif, tıraştan sonra yüzüme iyi gelsin yeter, isterse gün içinde yitip gitsin. Gider de nasıl olsa, çünkü çok sigara içerim ben. Ağır kokularlaysa istediğin yerde, istediğin zaman dövüşürüm.

Artık randevuma hazır sayılırdım. Belime bir havlu sarıp odama döndüm ve yatağın ortasına yakın bir yerine iliştim. Bir sigara daha yaktım. Ne giyeceğimi düşünmeye başladım, daha doğrusu anımsamaya çalıştım. Eğer bir sonraki günün, kirliliğimin son günü olduğuna karar verdiysem, o gün olduğu gibi, bir akşam öncesinden giyeceklerimi belirlerim. Onları yıkanmış çamaşırların arasından ayırdım. Hepsi de ütü gerektirmeyen giysilerdi. Özellikle öyle seçilmişlerdi. Bu arada olanlara o kadar dalmıştım ki tıraşımın arkasında çalan müziği tamamen unutmuştum. Hatta o arada Maria bile geçmişti odamdan. Albümün toplamında dokuz parça vardı. Odama geri geldiğimde hepsi susmuştu. Sigara boyunca oyalanmayı sürdürdüm. Belimde havlu, giyinmeden önce yüzümde bir kanama var mı diye banyoya son kontrole gittim. Temiz giysilerime kan bulaşmasını istemem, hem Maria da pek hoş karşılamazdı bunu sanırım. İyi, herhangi bir kanama yoktu. Zaten araya zaman koyarak tıraş olan titiz birinin yüzünde çok ender kanama olur. Bu sefer banyoda çok zaman geçirmeden odama geri dönüp giyindim. Odamdaki lamba sayesinde cama yansıyan son görüntüme baktım: sorunsuz. Bir sigara daha beğendim kendime, aynı paketten, ama yalnızca birini, O’nunla içmek üzere. Işıkları kapattım. Maria başladı.

Beliriş Sırasına Göre Bir Sonraki Masalda Adı Geçecek Kişilerden ve Yapıtlardan Bazıları

Bruno Schulz: Polonyalı yazar.

Marcel Proust: Fransız yazar.

Gustave Courbet: Fransız ressam.

L’Origine du Monde: Courbet’nin terbiyesiz bir tablosu.

Enis Batur: Türk yazar.

Marianne Faithfull: İngiliz şarkıcı. Bir dönem eroinman.

As Tears Go By: Rolling Stones adlı rock’n roll grubunun gitaristi Keith Richards ve solisti Mick Jagger’ın Faithfull için yazdıkları, daha sonra kendi gruplarıyla da seslendirdikleri üzücü bir parça.

Swann: Marcel Proust’un Yitik Zamanın İzinde adlı seri romanının önemli karakterlerinden biri. Bir beyefendi.

Dostoyevski: Rus yazar.

Nietzsche: Alman yazar.

Leonardo da Vinci: İtalyan ressam.

Odette: Swann’ın sevgilisi, sonradan eşi.

Baudelaire: Fransız şair. Bu masalda her şeyden önce "Avalanche, veux-tu m’emporter dans ta chute?" (Ç□ğ, al□p götürür müsün beni düşüşünde?) dizesinin yazarı.

Puşkin: Rus yazar.

Bosch: Hollandalı ressam.

Nijinski: Polonyalı dansçı.

Sister Morphine: Yine Keith Richards ve Mick Jagger’ın Faithfull için yazdıkları "anlamlı" başka bir parça.

Working Class Hero: John Lennon’ın sert bir parçası. Faithfull da söylüyor.

Morrison: Doors adlı rock’n roll grubunun solisti.

Hendrix: Amerikalı gitarist.

Brel: Belçikalı şarkıcı.

Ne me quitte pas: Brel’in en ünlü parçalarından biri.

"Papa was a Rolling Stone"

"Ama küçük Nemrud (ona taktığımız onurlu ve savaşçı ad buydu) giderek yaşamaya alışmaya başladı. Kafasındaki tek düşünce olan ana rahmine geri dönme isteği, çevresindeki çekici şeylerin çokluğu karşısında siliniverdi."

Bruno Schulz, Tarçın Dükkanları

Lisede kendisinden hiç hoşlanmadığım bir Fransız edebiyatı öğretmeni, ara sıra kulak kabarttığım derslerinden birinde (tanık olmuşsundur, her kötü öğrenci hocasından söz ederken diğer arkadaşlarına buna benzer yollarla taraf değiştirmediğini, hâlâ hocaları düşman olarak gördüğünü vurgular) Marcel Proust'un yazı terbiyesine değinmişti. Proust'un o yazı terbiyesiyle genel ahlaka ters düşecek bir sahneyi nasıl 15-20 sayfaya yedirdiğini ve o sayfalarda verdiği eksiksiz, ama üstü kapalı ayrıntıların okuru, yaratılan atmosferin gerisinde katışıksız bir duygu, özlü bir tortuyla başbaşa bıraktığını anlatırdı. Aslolan buydu, ona göre. Sözün gelişi "mastürbasyon yaptım" demek yerine uzunca bir paragraf, hatta birkaç sayfa boyu kendini tatmini ayrıntılandırmak ve "mastürbasyon" sözünü hiç kullanmamak her babayiğidin harcı değildi. Şimdi görüyorum ki o öğretmenin adını hiç de iyi anmamama karşın yazı terbiyesi üstüne söyledikleri aklımda kalmış. Kendime göre yorumlayabileceğim biçimde elbette.

Bir zamandan ve onun hayaletlerinden söz etmek istiyorum bugün. Bunu yaparken daha baştan Proust'un adını anmış olmamı, birçoklarının yaptığını tekrarlayan sıradanlığımı hoşgör. Salakça, farkındayım, ancak girintili çıkıntılı bir zamanı, hem de üzerinde oynaya oynaya, bir ileriye iki geriye çekiştire çekiştire anlatırken, Proust'a iyi kötü değinmeden geçmiyor Fransız edebiyatı konusunda eğitilmiş bir bellek. Zaman diyince Marcel Proust adı, kendisi babamın oğluymuş gibi, benim için de, birçokları için

de, klasik, güvenilir bir marka olmuş artık. Vazgeçilmez düşünsel bir küçük burjuva alışkanlığı.

Onun yazı terbiyesi konusuna dönecek olursam, biraz sonra anlatacağım öyküde içine gireceğim, içinde soluğumun yükseleceği, soluğumun karşı koyamadığı bir istekle kaburgalarıma basa basa, yukarı, daha yukarı tırmanacağı Yer de bir yazı terbiyesiyle kaleme alınmalı belki – burada dilimce bir yazı terbiyesiyle. Utandığımdan ya da netliğin ayrıntısız ve kesin yüzü, edebiyatsız yüzü üstüne düşünmediğimden değil, hiç ilgisi yok, yalnızca böyle bir tavrın "peri masalları" sözüne uygun düşeceğini ve anlatıda karşıtlıklar da içeren türlü olanaklar sağlayacağını düşündüğümden. Şunun gibi bir şey var aklımda: O Yer için, Courbet'nin kadının cinsel organını resmettiği L'Origine du Monde adlı tabloyu kullanabilirim ben de. Ben de diyorum, çünkü bizim memlekette, aslında bu tablonun dolaylı yoldan ilişkisinin bulunduğu bir memlekette o tablo benden önce başkalarının da ilgisini çekmiş kuşkusuz. Zaten işin doğrusu anlatacağım öykünün geçtiği yere isim babalığı yapacak tabloyu, o başkalarından birinin, kitabından, Enis Batur'un Elma'sından aklıma getirdim. Kopya mı çekmişim? Hah! Kopyanın çok daha sıkılarına, çok daha kapsamlılarına, hazırlığı çok daha uzun süre alanlarına ve bana yoktan başarı getirenlerine imzamı atmıştım zamanında. Bunu kopyadan saymam bile. Çalıştığım bir sınavda (?), anımsayamadığım bir bölümün bana yan kağıttan bellek açıcı bir sözcükle ya da bir konu başlığının arabuluculuğuyla geri dönmesine benzer bir duygu var içimde, o kadar. Kağıdımdan da görülecektir, benim yalnızca o tabloya, o tablonun adının Türkçesine, ama anlatacaklarıma uygun bir karşılığına ihtiyacım var. Böylece bir mask ardına gizlenmek istiyorumdur belki de. Biraz Swannca bir hareket bu sanırım: uzakça bir yazı terbiyesiyle ayıp sayılabilecek kıyak bir öyküye yaklaşmak. Swann canım, hani şu Proust'un pek beyefendi kahramanı.

Ben, öyküye başlamadan önce ulaşabildiğim bir Elma'da Enis Batur'un L'Origine du Monde'u birçok önermenin sonucunda "Dünyanın Başladığı Yer" diye çevirmesiyle ilgileneceğim, gerisi yazısız. Şimdi bakalım: Yazı terbiyesi konusunu bir noktaya kadar gözetirsem, "Yer" sözcüğü benim anlatacaklarım için de oldukça uygun. Ancak ben o Yer'e giden yoldan şaşmamaya çalışarak işime gelen bir çeviri arıyorum. Kaldı ki çevirinin doğruluğunu sorgulayacak kişi zaten ben değilim: Daha önce de söyledim, ben kötü bir öğrenciydim. Yalnız, "Dünyanın Başladığı..." sözcükleri benim

anlatacaklarım söz konusu olduğunda biraz fazla mesafeli. Yoksa benim anlatacağım Yer de aynı Yer, o resimde epey yakından görünen Yer. Ama beni bir zaman çevrelemiş bir atmosferin içinde, bir hayalet gibi bazı günlerde, hayaletlere öykünerek ve "yapma cennetler"de, kimi zaman da bahar görünümünde, yaşı kadar, tam da yaşı kadar güzellikte, soluyan, varolan, genç, gencecik ve başka bir dünyada "Dünyanın Başladığı" nitelemesi kendisinin değiştirilmesini istiyor. O Yer'in başına gelecek (aslında resmin görsel etkisi düşünüldüğünde yalnızca "Yer" sözcüğü bile onu nitelemek için yeterli oluyor; oysa L'Origine du Monde'un Fransızcadan sözcüğü sözcüğüne Türkçeye çevirisinde bir tek "Yer" tamamlayıcı bir rol oynuyor, yani Fransızca halindeki herhangi bir sözcüğe tam karşılık oluşturmuyor; ama Yer: işte orası), o Yer'i niteleyecek ve isteyene istemeyene anımsatacak başka sözcükler gerek bana.

Öyleyse şöyle düşünmeli: Fransızca tout le monde'u Türkçede "bütün dünya" yerine "herkes"le karşılıyoruz. Yani le monde'un dünyasılığından başka insanların tümünü işaret eden bir yanı da var – gerçi bizim "dünya"nın da var ya, "herkes" daha samimi geliyor bana. O yüzden ben, benim, başkalarının, herkesin geldiği yer olarak anacağım o Yer'i. Bir başlangıç, bir çıkış noktası önümdeki, ama Dünya'nın kendisindense, daha çok bizlere ait bir kış yatağı – tabii eğer resimdekinin evreni başlatan Tanrı'ya ait olduğu öne sürülmüyorsa. "Herkesin Geldiği Yer": İşte bu işime yarar, özellikle de "kıyak" sözcüğünü kullanmaktan bu kadar hoşlanan biri olarak. Sonuçta hepimizin gideceği yer aynı, derler ya hani, geldiğimiz yer de birdir, öyle değil mi? Benim gördüğüm kadarıyla, geldiğimiz yerler farklı kişilere ait olsalar bile, en azından birbirlerine benziyorlar.

* * *

Anlattığım ya da anlatacağım her şey aslında bazı gecelerin uyanıklıktan uykuya geçiş evrelerinde, düşlerin eşiğinde durduğum süreç içinde belirleniyor; sözlerini bana ezberlettiriyor ve olduk olmadık yerlerde, örneğin geçen akşam dolmuşta, ineceğim durağa yaklaştığımızda "uygun bir yerde lütfen" diyeceğime, gece orasını burasını mıncıkladığım bir cümlenin dile törpülenmiş halini söyleyiverdiğim zaman olduğu gibi, şoföre "dilsiz ve siyah-beyaz bir sevgilim olsun isterdim" dediğimde olduğu gibi, söylemek istediğini benim ağzımdan açığa vuruyor. (Şoförün suratını

görmeliydin, o da karşılık olarak bana "pezevenk miyim ulan ben" deseydi ne komik olurdu ama...)

Düşlerden kurulan cümleler konusunda ben bir aracıyım aslında. Uykudan laf taşıyorum, eşiğin ötesinden berisine. Aklımda bu cümlelerin belirlenişi, özellikle lise yıllarından bu yana beni uyandırmayı görev edinmiş, çoğunlukla sabahın yedisine kurulu, "özdevinimli" müzik setini, dolayısıyla müziği uykumdan öncesine de eş seçersem vurgu kazanıyor. Bunun bilincine varmak için, farkındalığımı sürekli bilemem, bu konu üstüne sivriltmem gerekmedi, ama sonunda onun, harfler kadar köşeli ya da göbekli, tekerlenebilir duruma gelmesi ancak dün gecenin uykusundan önce gerçekleşebildi.

Sabah yediye kurduğum müzik setinin kadranında sol üstte uyandırıcının hazır olduğunu belirten İngilizce bir sözcük okunuyor: Timer. Gece yatarken eğer seti kapamazsam bu hiçbir işe yaramıyor ve uyandırıcı bütün geceyi uykusuz geçirdiği, bana saatlerce müzik mırıldandığı, CD ya da kaset bittiğinde kadranının sarımtırak ışığını açık bıraktığı için devreye girmiyor. Kendimi pek tedbirli bir insan olarak görmememe karşın, böyle olası bir aksiliğe akşamdan bir önhazırlığım var. Anlayacağın yıllardır eğitilmeye çalışılan bir uyanış söz konusu burada, okul için olsun, şimdilerde iş için olsun: Beyaz, uyduruk bir çalar saat var, onu da 7:02’ye kuruyorum. Bazı sabahlar, eğer yattığım yerden müzik setinin uzaktan kumandasına erişebilirsem, ya da kalkıp müziğin sesini kısacak ve yatağa dönecek kadar uykuya hevesliysem, uyanışımda gene bu saat önem kazanıyor. Hem ben müziğin sesini ilk duyuruşundan sonra, müzik sesiyle de gayet rahat uyuyabilirim, annemleri uyandırmak gibi bir tasam olmasa. Bazı sabahlarda da, değil iki dakika sonra bet sesiyle çığıran saati, –deyişi deyişlikten çıkarırcasına gerçeğe uydurarak– beni uyandırmaya gelen babamı tanımıyorum. Neden hep 7’de, özellikle saat 7’de kalktığımı sorarsan, öyle gelmiş öyle gidiyor diyeceğim, alışkanlık işte. Geceyi eğer uyuyarak geçirdiysem, gün daha erken başlamaz benim için.

Dün gece uyumadan önce müzik setimin başka bir lüksünden daha yararlanıp, bana bir saat boyunca (bu süre ayarlanabiliyor) Marianne Faithfull çalması, sonra kapanması ve beni sabah yedide gene Faithfull’la uyandırması yönünde bir dizi komut verdim kendisine. O da bu karmaşık buyruğumun kulağına küpe olduğunu gösterircesine kadranının sol üst tarafındaki uyandırıcının yanına, ben yattıktan bir saat sonra kendisinin de

uyuması gerektiğini anımsatacak bir not düştü. Gözlerimi kapamadan önce son olarak kendisine baktığımda, kadranı Faithfull'un parça numarasını, dakikayla süslü ilerleyen saniyeleri gösteriyor ve sabaha ilişkin notlarla dolu bir akıl defterini andırıyordu – eğer elektrik kesilmezse tabii, o zaman her şey berbat olur: Müzik setinin saati sıfırlanır ve uyku zamansızlıkta dilediğince yol alır; ama çalar saat pille çalışıyor, tasalanacak bir şey yok: Uyumalı.

İşte her şey CD'nin pürüzsüzlüğünün ya da kasetin cızırtılarının üstüne uzandığımda, notalara ya da sözlere başımı vura vura, başımı vurdukça yön değiştirerek, hep bir döngü içerisinde, ama hep aynı yatakta, uykuya bir adım uzaklıkta (bazen uyumuyor olduğumu sandığım sırada bedenimin şam fıstıklarıyla kaplandığını, bacaklarımın arasından da yosunların sarktığını görebiliyorum) gözlerim kapalı düşüncelere daldığım süreç içinde biçimleniyor. O süreçte odam, gecede, açık denizde bir kamaraya dönüşüyor. Bir zaman aynı odada bulunmuş beşiğimi anımsatırcasına sallanıyor ve her gece yatmadan önce başucuma koyduğum su şişesi, ben kolumu bacağımı müziğin, örneğin dün gece Faithfull'un çekiştirdiği yerlere savurduğumda devriliyor, gemide acemi kusmuğumla dolmuş bir rom şişesi gibi duvardan duvara yuvarlanıyor. İçeriye gece ve gecede ışıklı olan ne varsa dolu dizgin akın ediyor. Asla, asla perdeleri kapatmam geceleri. Penceresi perdeli kamara olmaz. Dün gece Marianne Faithfull'u dinlerken, uyumadan az önce, Herkesin Geldiği Yer'e yaptığım bir yolculuğu anımsadım, kıyak bir öyküydü, anlatacağım.

* * *

Bir kez Rolling Stones'tan As Tears Go By'ı dinlerken babamın ağladığını görmüştüm, ya da onu öyle görmek istemiştim belki, ya da –bir orta yol– babamın As Tears Go By'la ağlayabileceğini düşünmüştüm. Bunu kabullenebilirdi. Stones'la ağlanabilirdi. Bir erkek Stones'la ağlayabilirdi, Beatles'la değil. Beatles'la ağlamak zırlamakken, Stones'la ağlamak gizli ve ender, ender olduğundan değerli, yalnız, dolayısıyla gerçekti. Babama ancak böyle ağlamayı yakıştırıyordum küçükken. Beatles'ın pek bir şey yaşamadığına inanıyordum, izledikleri çizgiye çok uzaktan bakınca. Stones'sa dolu doluydu. Üstelik onların kız arkadaşları her zaman daha güzel olmuştu. Stones demek zaten kendimi bildim bileli babam demekti

her şeyden önce: erkek tarafı. Stones’u bana o öğretmişti; Stones’u (özellikle de Keith Richards’a dikkat çekerek), Faithfull’u ve daha nicelerini. Şimdi yalnızca iki kişinin adını anıyorum çünkü hayaletlerden sözetmek istiyorum bugün. Sözün gelişi Keith’i severdik biz (babamla ben); Mick hep vardı, ama biz Keith’i severdik; Mick sayesinde, ama hep Faithfull’u severdik. Mick hep vardı zaten, ama Faithfull’la Keith yok gibiydiler. "Faithfull’dan başkaları da, başka güzel şeyler de var", dedi babam dün gece, yatmadan önce, sabaha ve akşama Faithfull’u kurduğumu görünce. Ben sarfettiği sözlerin hem ne demeye geldiğini biliyormuş, hem de doğruluğundan sıkılıyormuş gibi omuz silktim. "Ağustos’ta, dedim, geçen Ağustos’ta tanıdığım biri Paris’te Marianne Faithfull’u karşıdan karşıya geçerken görmüş. Bir hayalet gibiymiş; gözleri, hareketleri öyle bir yere dalmış ki –akarken– güzelliğini bütünüyle yitirmiş abideliğiyle siste bir harabeyi andırıyormuş. Aynen böyle dedi. Bu sözlerle..." "Sen ondan Faithfull’u seviyorsundur", diye sırıttı babam, biraz eleştirir, biraz da kendine bir zaman yakın gördüğü, ancak annemle evlendikten sonra yaşamından uzaklaştırmak zorunda hissettiği bir eğilimi oğlunda farketmiş bir havayla. Sanırım o da hâlâ Faithfull’u seviyordu, annemi değil. Ama Dostoyevski’nin Karamazov babası gibi benimle ölümüne yarışacağını sanmıyordum. O anda hayaletliğim babamın dikkatini daha çok çekebilir diye, onun gözünde, olduğumdan da zayıf, sağlıksız, hastalıklı görünebilirim diye tuvalete kaçtım. Bu konudan söz etmek istemiyordum. Hep zayıftım ben, tamam belki son zamanlarda biraz gözlerim falan çökmüştü ama şimdi "hiç kendine bakmıyorsun" konuşması dinlemeye niyetim yoktu. Ama tuvalette de yapamadım ve Faithfull’dan konuşmaya döndüm gerisin geri. Tuhaf bir telaş içindeydim. Böyle durumlarda, insan bu gibi bir telaşı, bir şeye yönelik saplantılı bir hevesi duyumsadığında içinde, kendini sakınmalı bundan, hatta olanaklıysa kimseyi göremeyeceği, kimseyle konuşamayacağı bir yere çekilmeli o panik hali geçene dek. Ama asla böyle yapmayız, boyun eğeriz doyasıya saçmalama isteğine. Çünkü saçmalama arzusunun ardında gerçekten dile gelmek isteyen başka bir söz vardır. Ben de herkesten farklı davranmadım ve babamın yanına geri döndüm. Yalnız, arada, o tuvalete girmemle çıkmamın arasında bir tek aynaya baktım, anımsıyorum: Hâlâ genç miyim? Görünüyor muyum?

Geri döndüğümde konuyu sisli-harabe-oluştan çevirerek konuşmayı sürdürdüm: "Faithfull, As Tears Go By’ı söylüyor, CD’yi aldım, yarın sabah işe giderken sana bırakırım". Ama bu akşam bende, uyumadan önce,

bir de sabah kalkarken bana gerekli. "Biliyor musun, diye fanatik saldırımı güçlendirdim, dün gece dinlerken fotoğraflara baktım. Gençken amma güzelmiş". Babam, "öyledir, ya da öyleydi" der gibi bir mimik yaptı, gören de "o gece bana geldiğinde ne güzeldi ama" diyebilecek bir geçmişi olduğunu sanırdı. Belki vardır da anlatmıyordur. Acaba öyle bir şeyi anlatmadan edebilir mi insan? "Mezardan geliyor şimdi sanki sesi" – ya da Herkesin Geldiği Yer'den. Öyledir. "Ne büyük bir horgörü! Başta nedeni neydi acaba? Belki de yoktur, bilinçsizce..." O gençlik halini gözümün önüne getirmeye çalıştım. O horgörü üstüne düşünüyordum da... (Kameraya dönüyorum ve...) Sen, bir gün olsun, bir an için olsun, kendini horgörecek kadar güzel oldun mu hiç? Faithfull gibi örneğin... Alabildiğine güzel ve alabildiğine gençken, bir an için olsun kendini horgörecek kadar güzel oldun mu? Ya da sahip olduğun tek güzelliği –isterse ortalama olsun– horgörerek yücelttin mi hiç? Varsın elinden gelen tek şey horgörmek olsun, tek yeteneğin, sahip olduğun tek güzellik... Hem de güzelliğini horgördüğünde sonradan ne olacağını bilmeden, öngöremeden, öngörsen horgörmekten ölesiye korkacakken, yani o kadar güzelken...

"Durumları horgörmeye gerçekten saygı duyuyorum", dedim. Bir değiş-tokuş sanki söz konusu olan. O sese karşılık gençliğinin güzelliği. Sesi bazen beni çok üzüyor. Mutsuz. Mutlu parçalar hiç yakışmıyor ona. Sesini ilk kez duyduğumda "mutsuz" sözcüğünü ilk kez söylemişim, bu sözcüğü onun sesi için ben türetmişim, ilk kez bu kadar uygun ama daha önce hiç kullanılmamış bir söz etmişim gibi bir rahatlama, bir gerçek karşısında pes ediş hissettim. Kendini dinlemene izin veriyor. Bazen, dedim babama, bazen Faithfull dinlerken olsun, başka bir şeyle olsun öyle üzgün oluyorum ki ben de, hemen ardından bir mucize gerçekleşecekmiş gibi geliyor. Odamın duvarlarına bakıyorum ve bir şey olsun diye yalvarıyorum neredeyse. Bir mucize olsun diye bekliyorum, salak gibi. Mucizeden kastım bir kitabın kendiliğinden yere düşmesi bile olabilir. Bu beni mutlu edecek sanki. Tabii, öyle bir şey de yok ama üzüntü içinde kıpırtısızlık bir yerden sonra dayanılması güç bir hal alıyor. Fazla söze ne gerek, hiçbir zaman hiçbir şey olmuyor, ne mucize ne başka bir şey. Mucize gelmediğinde, onu beklediğimden ötürü kendimi bağışlayamıyorum. Kendimi avutabildiğim anlar da oluyor olmasına ama beklentiyi izleyen tüm o üzüntü, hepsuçluluk anlarının içerisinde oldukça seyrek. Tam olarak neyle suçlandığımı, kimin beni suçladığını, asıl neye üzüldüğümü bile düşünemez konuma geliyorum bir süre sonra. O zamanlarda, anlarımın tümünden hoşnutsuzmuşum gibi

davranıyorum, böyle davranmam gerektiğini düşünüyorum, kendimi avutmayı da gereksiz ve yalancı bir iş olarak görmeye başlıyorum. Bir kandırmaca bu, diyorum. Kendime "sen en azından böyle değilsin" derken ve bununla birazcık olsun soluklanırken yanılıyorum, belki de yanlış yöne bakıyorum diye düşünüyorum, madem ki toplamda sonuç bir enkaz, avunulacak bir şey olmamalı. Hatta bu görünür enkazın oluşumunda avunmaların da payı vardır şüphesiz. Öyle olunca da aklım, bir u dönüşü yapıp çevremdekileri üzmeye yönelik bir istek uyandırıyor içimde. Herkesi, ama herkesi, nedenini bilmediğim, unuttuğum ve engelleyemediğim o üzüntü için.

"İşte ondan sonra, güzel bir sürprizi, kurdelalı bir armağanı arkamda saklar gibi, diyelim herkesin keyfi yerindeyken, kahkahalar atarken, kahkahalar başların üstünde çınlarken, gönülleri daha yükselsin diye bekleyip, iyice yükselsin diye sabredip, düştüğü yerde, düşürüldüğü, düşüreceğim yerde can acısın istiyorum, onların canları daha çok acısın istiyorum, öyle bir an kolluyorum: Canları benimki kadar acısın istiyorum. Onların mutlu halleridir belki de benim üzüntümü katlayan. O mutluluğa bir anlam veremeyişimdir. Tamam, belki de kıskançlığımdır. Ama sen de öylesin, ben de. Çevremdekilerin uzun zaman mutlu kalmalarına, zaman içinde çok büyük yüzdeyle neşeli olmalarına katlanamıyorum. Başkalarının neşesi gün olup bende de tetikleyici bir unsur olabiliyorsa da, çoğu insanın kişilik özelliği olarak kendine beğendiği neşeli tavır beni çıldırtıyor. Ben üzgün olduğumda –tahmin edersin, yalnızca müzikle olmuyor bu–, insanların gülümsemelerini gazı bitmiş ama çakmaktaşı hâlâ canlı bir çakmak gibi boş ve sinir bozucu kıvılcımlar olarak görmeye başlıyorum. Uzun ömürlü neşenin, belki de gerçekten kıskançlıktan aptallara yakışacağını düşünüyor ve o her-daim-aptalları kırmak istiyorum. Kötü bir haber veriyorum onlara örneğin. Kötü bir haber götürüyorum onlara, arkamda saklayıp. Kötü bir haberi onlara ilk ben söylemek istiyorum, tam da keyifleri yerindeyken. Kötü haber bulmaktan kolay ne var? Mesela bir ölüm haberini koşturuyorum onlara, bir mezuniyet ya da iş bulma ya da evlilik ya da ne bileyim, bir doğum haberini yetiştirir gibi. Elimde, hazırda kötü bir haber yoksa da, en azından, bende her an paylaşılacak, tırtıklanacak, beraberce yapılacak birşeyler gören insanların yüzlerine öyle bir bakış atayım ki, durup dururken, sözün gelişi başta güzel güzel konuşup, diyorum, o gevşeklikleri, o yavşaklıkları haddini bilsin. Benden uzak durmalarını sağlayabilirim böylelikle. Yanıma gelip benimle alay eder gibi

kahkahalar atmalarının önüne geçebilirim. Onlarla bir zaman iki laf etme yanlışına düştüm diye bana bakan, bana dönen suratlarını hizaya sokarım gözlerimle. Çehrelerde belirmeye bu denli meyilli rahatlamayı, yakınlaşmayı, yani ileride benim arkamdan iş çevirebilmek için sürdürülen malzeme avcılığını, ve bunların yüzlere yansıttığı aydınlık, riyakâr, ama bilen biri için kontrolsüz ve akıldan yoksun açık tebessümü kırarım, kalp kırar gibi. Müzik insanın aklına bunları getirebiliyor işte. Nietzsche ne de güzel anlatmış "müzikle ağlamayı". Üstelik, biliyor musun, insanları kırmaktan zevk alıyormuşum gibi geliyor bazen bana. Zevk almak da yapabileceklerimi çeşitlendirir, arka arkaya getirebilirim hepsini; onları dilediğimce uzatabilir, aralarında bağlantılar kurarak bir sonuca vardırabilirim. Bir sonucu olmalı çünkü, öyle değil mi? Uğraşmaya gerçekten değeceğine inansam, insanlarla yani, beni epey oyalayabilir bu nereye varacağını pek de kestiremediğim uğraş. Zamanı, yalanlar ya da oyunlar yerine böyle gerçeklerle ovalamak. Geçiştirmemek. Yapmıştım böyle şeyler, bilirim. Bir keresinde denemiştim o Faithfull’u dinlediğimdekine benzer anlık üzüntüleri, iç sıkıntılarını, kıskançlık ve öfkeleri dışa vurmuştum bir süre. Paylaşmıştım. Hem de bunları sevdiğim biriyle paylaşmıştım, karşılıklı olarak gelişmemizi sağlayacağını düşünmüştüm böyle bir dışavurumun. İki kişinin bunu becerebileceğini düşünmekle yanılmışım. Şimdi tek başıma yeniden deneyebilirim. O üzüntünün ne olduğunu ancak bu yolla anlayacağımı düşünüyorum. Davranışlarım sonucunda sevdiğim birini yitirmenin acısını ve pişmanlığını da –bunu reddedemem– şimdi yapmak istediklerime neden olarak görebilirim hem de, öyle değil mi? Değil mi ki o beni yarı yolda bıraktı... Ben yalnızca dürüst olmak istiyorum.

"Saçmalamaya başladım biliyorum, nereden nerelere getirdim. Görüyorsun ya, insan bazen kendini nasıl da yerin dibine sokmak istiyor baba; ya da bunu istiyormuş gibi yapmak, istediğinden yapıyormuş gibi yerin dibine geçmek... Kimbilir, temele ulaşmak bile asıl amaç olmayabilir burada, iş ki kişi iyice batsın, küçülsün, ufalansın. Bana öyle geliyor ki beni bir şeye hazırlamaya yarayabilir bu denli güçlü bir üzüntü. Faithfull’un sesinde de ondan var, tam da bunun gibi düşüncelere karşılık veriyor, bana kalırsa", dedim yanılmıyorsam.

"Baba, çok mu ağladım?" Nereden çıkmıştı bu günah çıkarma şimdi? Konuşmanın tüm kontrolünü bir anda yitirmiştim. Babamla Faithfull üstüne mi konuşmak istemiştim yalnızca? Yoksa bunları ona herhangi bir yolla

söylemek miydi asıl niyetim? Öyleyse bile kendime itiraf etmeden, tasarlamadan yapmıştım bunu. Sözü tekrar Faithfull'un gençliğindeki güzelliğine biraz zor getirecektim şimdi. Kaldı ki babamın şu anlattıklarım dışında düşündüklerim konusunda pek bir şey bildiğini sanmıyordum. Çok seyrek konuşuruz.. Son sorduğuma yanıt vermedi, oysa ne olursa olsun ağlamadığımı söylemesine, bağırmasına, hatta bunu anırmasına ihtiyacım vardı, zavallıca. İnsan kendini aşağılamak istiyorsa, daha ağırı, kendini aşağılık hissetmek istiyorsa, mucizeye olmasa bile bir şeye ihtiyaç göstermeli bence. Bu ihtiyaç birisinin ne söylersen söyle seni dinlemesi, sana karşılığında birşeyler söylemesi, ya da yalnızca seninle biraz daha kalması, "gidişini senin için geciktirmesi" olabilir. İnsanın aşağılanması için, ihtiyaç göstermesi, insanlara birazcık açılması yeter de artar bile. Karşısındaki mutlaka yardımcı olacaktır ona, söz konusu kişi öz babası bile olsa. Son söylediğimi duymamış gibi: "Öyledir, ama sende de hata var." "Yo", diye araya girmeye çalıştım, "doğrusu bu demek istemiyorum". Açığımı vermiştim. Devam edecekti, düşüncesinden hiç dönmezdi, söyleyeceklerini tamamlamadan hele, hiçbir zaman: "Sana bir mucizenin gelmekte olduğunu düşündürecek kadar yoğun bir üzüntü yaşıyorsan burnunun dikine gitmekle kendine bir çıkış yaratamayacağını kabullenmekle işe başlayabilirsin. Horgörmek derken, gençliğini mi horgörmekten söz ediyorsun? birşeyleri bekleyerek ya da beklemeyerek, horgörüyle ya da değil, önünde sonunda sona erecek her şey. Beklentilerin var, onları yok sayma, asıl onlarla yüzleş. Bunu yaparken de şunu asla unutma: Beklediğin her ne ise o gelmeyecek. Beklenti hasta eder."

"Gerçekten beklenti hasta ediyor" diye karşılık verdim, "tiksinti veriyor. Oyunlar, oyunlar, aptalca, sıkıcı, sadece zaman geçirmeye yönelik, telefonla konuşurken karaladıklarına benzeyen, sürekli bir boşluğu oyduğu ya da doldurduğu tartışılır, sonuçsuz oyunlar oynuyorsun beklediğin sürece. Beklemek, bir şeyin gelmesini beklemek, bir şeyin gelmesini istemek güzel geliyor kulağa öte yandan, ama aslında sen beklediğini düşman bellemeye başlıyorsun bir süre sonra. Onun yüzünden herkesi düşman bellemeye başladığını farkediyorsun. Nedeni de gayet basit: Kendine kızıyorsun. Kendine bir şey beklediğin için kızıyorsun. Beklentinin ne kadar iğrenç bir şey olduğunu bile bile beklediğin için kendine katlanamıyorsun. Her insan da, hatta her şey de, beklendiğinde, en azından, gecikiyor..."

Onaylıyor görünüyordu. Bir yarası vardı sanırım ve ben de ondan aldığım gazla beklentiye geçirmeye başlamıştım. Anlaşıyorduk. İyi bir andı,

kaçırmaktan korktum. Aynı kanaldan devam ettim:

"Onu bırak, birisini buluşma yerinde ve saatinde beklerken içine düştüğün durumları düşün. Bu bile düşünsel beklentiyi açıklamaya yeter. Aynı sancılar, benzer bedensel tepkiler, gerginlikler... Onun tek farkı bitimli olması ne olursa olsun."

"Hepsinin bir sonu var..."

Buluşma yerlerinde beklemek üstüne konuşacaktım ve dolaylı yoldan beklentinin benim için ne demek olduğunu babama anlatacaktım. Ama o genel ve süreğen beklentiye çekmeye çalışıyordu sözü, bana sıkı bir ders vermek için. Yemedim.

"Bir de erken geldiğini düşün..." diye ayak diredim. Örneğin, ben, buluşma yerine varır varmaz çevremdeki yüzlere bakarım doğal olarak. Hep en bilindik buluşma yerlerini seçerim, karar vermekte zorlanmamak için. O buluşma yerleri de o kadar kalabalık oluyor ki, benim gibiler yüzünden, insanlar söz verdikleri saatte orada olmalarına karşın birbirleriyle karşılaşamayabilirler. O yüzden buluşma yerinin her yanını dolanırım, buluşma yerinin adıyla anılabilecek her yere bakarım, oradaki yüzlere, belki beklediğim de erken gelmiştir diye, olur a... Öyle erken gelip gözlemler yapma saplantım yok, herhangi bir amacım da... Bazı erkenciler vardır ya hani, buluşacakları kişiyi görebilecekleri bir yere çekilip o kişinin geldiğinde kendilerini nasıl beklediklerini, şaşkın şaşkın etrafına bakınmasını izlemek isterler bir süre, onlardan değilim ben. Biliyorsun, saat takmam, ayarlayamıyorum, sadece bu, kimi zaman geç, kimi zaman erken. Sonra baktım gelmemiş, elimde olmadan geleni gideni beklediğime benzetmeye çalışırım. Gelecek olan, sık sık görüştüğüm, ilk bakışta tanıyacağım biri bile olsa, yine de yaklaşanların değişmelerini beklerim. Farkında da olduğumu anlaman için anlatıyorum bunları. Dur dinle... Değişmelerini, değişip beklediğime dönüşmelerini beklerim. Ona bir benzeyen ararım, hiç olmazsa ona bir benzeyen görsem derim. Tabii bunu açıkça söylemem kendime, birisi bana böyle yaptığını itiraf etse bir tarafımla gülerim, biliyorum. Ama sanki bir benzeyen bulsam, beklediğimin gelmesi yaklaştı sanacağım. Benzeri geldi ya, onun da eli kulağında olacak sanki. Er ya da geç farkına varırım dangalaklığımın, başımı öne eğerim. Başka şeyler düşünmeye çalışırım. Saatli buluşmalarda bile beklemek gurur kırıcı. Aynı çizgide yürümeye başlar, sayacak ya da okuyacak birşeyler bakınırım yerlerde. Bekliyorum ya, beklediğimi belli etmek için elimden

geleni yaparım. Aslında insan gidip sözleşmediği birisini bir yerde beklemeye başlasa, ne kadar dayanabilir o işkenceye?

"Yürüdüğümü farkettiğimde hemen dururum. Bedenimi kontrol edemediğime, bunca sabırsız olduğuma sinirlenirim, bu hep öyle oluyor. Yanımda hiç kıpırdamadan duran, hatta benden bile önce gelmiş adama hayretle bakarım – kadınlar suratlarını ekşitiyorlar, üfleyip püflüyorlar çoğunlukla. Gıcık oluyorum öyle heriflere, kendi tarafımı tutmak zorundayım, başka ne yapabilirim ki? İster yürü, ister yürüme, sen de benim gibi bekliyorsun işte, derim onlara içimden, eğlencesine. Ne eğlence ne eğlence... Adamın görüntüsünü iyice aşağılar, aptallaştırırım gözümde. Sonra sıkılırım hemen her zaman. İsyan etmesine izin vermediğim kısa bir of çekerim, beklerken başka şeyler düşünemediğim için asıl kendime kızmam gerekir, diye düşünürüm. Derken, buluşulabilecek başka yerler aklıma gelir, sırayla, onun gelirken gecikmeyeceği, hatta benden önce gideceği. Bekletmek daha iyidir, öyle değil mi? Beklettiğim de olmuyor değil hani. Hatta genelde erken gelmeye özel bir çaba göstermem ama kimi zaman buluşacağım kişiye, nasıl desem, bir biçimde önem veriyorsam, gecikmeye zorluyorum kendimi, itiraf edeyim. O da en fazla beş dakika... Ortada, değil mi, kişi beklenti içinde olduğunda da benzer davranışlar sergilemez mi? Ama bu kez daha uzun bir zaman dilimi içinde.

"Daha anlatayım mı? Ama daha anlatabilmek için daha da beklemek gerek. Ben beklemek istiyor muyum sanıyorsun? Beklediğim zaman, keşkeler başlar çünkü neden sonra, oh, o zaman boku yerim işte, kontrol daha da zordur artık. Yoksa, diye şüphelenirim, başka bir yer miydi? Bunu demezsem, yeminle, üşütürüm o keşkelerle. Değildi, bilirim, ama suçu gelmeyene atarak, onun buluşma yerini yanlış anladığını varsayarak başka neresi olabilir diye düşünmeye çalışırım, sanırım, yalnızca kendimi biraz da bununla oyalamak için. İşte tam o sırada, yeniden volta atmaya başladığımı farkederim. Dururum. Sanırım artık gecikmiş olmalı, uzun zamandır kıvranıyorum, derim. Birisine saat sorup geciktiğini anladıktan sonra artık her an gelebilir diye bakmaya hak görürüm kendimde, artık benimki boşuna bir bekleyiş değil, geldi gelecek, diye geçiririm içimden. "Bir sorun mu çıktı acaba", annem gibi, adettendir diye. Ama bu soru gelmeme olasılığından daha fazla canımı sıkmaz o an için. Cep telefonum da yok, bana cep telefonum yok diye laf edenleri anımsarım hemen. Yine de almamakta direteceğimi düşünürüm, biraz daha zaman geçer.

"Sonra bazen, bir de bakarım gerçekten gelmiyor. Artık gerçekten merak etmem gerekiyordur. Şimdi başka türlü bakıyorumdur etrafa, onu koruması, kurtarması, onun için üzülmesi gereken bir kahraman gibi. Birden unutulmak gelir aklıma, ya da başka bir şeyin sana yeğ tutulması, bu bir zorunluluk bile olsa, affedilemez bir şeydir dürüst olmam gerekirse; o zaman o kahraman başım düşer ve ekilmenin ezik haklılığıyla çekip gitmeye zorlarım kendimi. Bir şey olduysa bile... Dönüp dönüp bakarım arkama. Tam o anda gelmeyenin geldiği de olmuştur, hâlâ gelmemeyi sürdürdüğü de. Geldiyse büyük olasılıkla iki yüz metreden başlattığı yalancı bir telaşla süsler suratını ve "ya kusura bakma" der. Neyse gelmiştir ya, ben iki laf ederim, fazla da uzatmam. Gelmiştir ya. Gelmediğinde ise, o zaman bile, yani artık bir daha arkama dönüp bakarsam kendimi iyiden iyiye küçük düşecek hissettiğimde, ama hâlâ sırtımdan beni tanıyıp arkamdan koşup yetişeceği umudunu taşırken, sırtımdan onun umudunu atamamışken bile gelmediyse, kafamda nasıl olsa konuşulacak, şikayet edilecek, ona kim olursa olsun "nerdesin ulan?" denilecek, hatta geçerli bir neden yoksa surat yapılacak gibi düşüncelerle uzaklaşırım olay yerinden. Ama asıl sorun artık arkamdan gelip beni yakalayamayacağı bir yere geldiğimde başlar: Gelmediğini kabul etmek, neden gelmediğini bu kez gerçekten düşünmek. Semt bile değiştirsem, beni izliyormuş ve yakalayacakmış izlenimi sürer. Yo, bu bir izlenim bile değil, bir his yalnızca. Şu his de ne beter sözcük ama... Dedim ya, nasıl olsa bir daha konuşurum diye düşünüyor insan, konuşacaklarını tasarlamaya başlıyor beklediğinin gelmeyeceğini anladıktan sonra, gerçi bunu anlamamak için elinden geleni yapıyor ama... Merak ediyorum, ya gerçekten beklenen bir daha ortaya hiç çıkmasa, düşün haber maber de yok, sence ne zaman pes edersin?"

Yanıt hayli soğuktu: "Hiç böyle bir şey duymadım. Ama belli ki sen tüm bunları daha önce düşünmüşsün, beklemek üstüne böyle düşünmeyi sürdürürsen beklemekten asla kurtulamazsın. Hâlâ birşeyleri beklediğin ortada."

"Yo, valla..." demeye yeltendim yine. Olmadı.

"Neyi beklediğin beni hiç ilgilendirmez, söylemezsen de söyleme..."

Bir daha denedim, iyice küçülmüştüm, yaşça, babamı ondan bir şey sakladığım için küstürmek istemiyordum şimdi. O da çocuklaşmıştı belli ki. "Beklediğim bir şey yok", dedim.

"Neyse... Diyelim ki, beklenti seni bir dönem bayağı incitmiş. Beklediğin için kendine öfkelenmişsin ve kendine yasaklar koymuşsun. Beklediğine de gelmediği için kızmışsın, hâlâ gelmediği için, gelmemeyi sürdürdüğü için... Eh sırtından o sözünü ettiğin umudu attığını da göremiyorum doğrusu, kızgınlığının ve üzüntünün geçmemesi bana sorarsan bu yüzden. İster semt değiştir, istersen... Ne yaparsan yap. Tamam, şimdi umut beslediğinden dolayı da sinirleniyorsun, üstelik buna engel olamıyorsun. Ama bu kızgınlığı herkese yansıtman yanlış, bir de bunu haklı çıkarmaya çalışıyorsun. Sen beceremedin diye kimse beceremeyecek diye bir şey yok ki. Sevgi dolu ol, demiyorum, ama insanlar..."

Ayaklarımı yere vurarak, avaz avaz ben doğrusunu söylemek için konuşmuyorum diye bağıracaktım az daha, sidikli bir kız çocuğu gibi. Ama o "insanlar, başkaları" falan demeyi sürdürüyordu. O anda deminki uslu, pısırık ruh halimden bir on yaş attım. İnsanlar! Genelleme mi istiyordu, o zaman alsın ona genelleme:

"Hepsi aynı!", diye araya girdim bu kez, sözünü kesmeyi denemedim, sözünü kestim. "Öyleler. İnsanlar! Birini beklediğimi mi sanıyorsun sen yoksa? Buna yemin ederim işte, kimseyi beklemediğime yani. İnsanlar! Ben yanlış düşünüyor olsam bile, onlar benden de beterler. Onların hepsi orospu ya da pezevenk, başka bir şey değil, beklediğim, beklemediğim herkes, tanıdığım herkes orospu ya da pezevenk. Böyle düşünmeye ilk başta, senin de söylediğin gibi öfkelendiğim için, güven duymak isterken kimseye güvenilmeyeceğini anladığım için başladım. Sonra öfkemi yatıştıracak bir şey, ufacık bile bir şey bulamamama karşın, öfke geçti ve bana onun üstüne düşünmek kaldı. Düşününce, başta tüm diğer öfkeler gibi mantıksız görünen kızgınlığımın aslında ne kadar haklı olduğunu anladım. Orospular ve pezevenklerdi karşımdakiler, topu da, başka bir şey değil. Beni böyle düşünmekten kim alıkoyacak hem? Daha çok genç olduğumu söyleyebilirsin. Bunların değişeceğini, daha neler neler göreceğimi. Ancak ben kendimi bununla daha fazla zehirleyemem. Benim vazgeçişim, senin gibi, sizler gibi vazgeçmemek için. Sizin vazgeçtiklerinize sarılıyorum ben sımsıkı. Eh sizin sarıldıklarınızdan da vazgeçiyorum haliyle. Yalnızca iki kolum var sarılacak. Zehrimi, bari, sizin yaptığınızın aksine kendim seçeyim. Kısacası, bıraksınlar beni, hepsi. Tek isteğim bu."

"Bıraksınlar beni" derken, "bırakın beni" yerine "bıraksınlar beni" demeyi yeğlerken, sözü aslında ondan ve onun vazgeçişinden uzaklaştırmak

istediğimi anlamıştım. Birden ayrı tellerden çalmaya başlamıştık. Mantıksız bir savunmaya geçmiştim. Ağzımdan çıkanları duyduğumda, bir kavgaya yol açabileceğimi farkettim. Durup dururken babamı kudurtmanın anlamı yoktu. Hem babamın olanlarla beni yapmaktan başka pek ilgisi olduğu söylenemezdi, üstelik benim için gerçekten çok önemliydi, tekti. Ona anlatmak istiyordum, hepsini, her şeyi. Bunu anlıyor muydu? Anlasa söylediklerime cevap yetiştirmeye çalışmazdı. Ben soru sormuyordum ki. Yalnızca bir tane sormuştum, ona da yanıt vermemişti. "Ağlamıyorsun. Kimse bunun için seni suçlamıyor", dememişti. Öte yandan onu başkaları yüzünden kızdırmak istemiyordum. Benim için tekti dedim ya, benim için öyle bir yerde duruyordu ki, azat ettiğim duyguların, vazgeçişlerin tümünün birleşimi durumuna geliyordu yıllar geçtikçe. Sanki ben kum torbalarını attıkça o topluyordu. Bende bulunmayan ya da yitirdiğim özellikler onda zamanla daha da belirginleşiyordu. Şimdi de koskoca bir kumsal gibi önüme seriliyordu. İnceltilmiş, yaşlı, ama sonuçta: kumun kökü taş. Ve ben ona anlatmak istiyordum her şeyi. O sabırlıydı, ben asla olmadım. Sadakate önem verirdi, bana kalırsa bağlılık yalnızca minnet, kıskançlık ve merhamet adlı üç mide bulandırıcı duygulanımın bütünüdür. İnançlıydı da üstelik, iyimser bir tanrıseverdi. İnançlı-iyimser-tanrısever, benim bunlarla hiç işim olmazdı. Umurumda değildi. Bir kez onun bana olan sevgisini, tek oğluna olan sevgisini sınamak için karşısına geçip Tanrı’ya ana avrat küfretmek geçmişti içimden. Onun inancında Tanrı’nın kovacağına sarılacak mı acaba, diye. Yapmadım. İşin tuhafı, sarılmayacağından korktuğumdan değil, bir tür üşengeçlikten. Ama bana "kimse, Tanrı bile benim oğlumu cezalandıramaz" dediğini düşledim hep.

Babamı kadın-erkek ilişkileri konusundaki düşüncelerimden ayıklayarak devam ettim, sanırım o da bunu bekliyordu, kimse birbiriyle kavga etmeye niyetli değildi. Babam onunla konuşmamdan her zaman hoşlandı, ben de: "Her kadının içinde bir orospunun barınmasında olduğu gibi, her erkeğin içinde de bir tür pezevenklik dürtüsü bulunuyor. Bunu farkettim bir süre sonra. Kendimden de iğrendim o yüzden. Bu çok doğaldı hem de, doğal, dolayısıyla iğrenç. Pezevenklik, bence, bir aşırı-kıskançlığın en adi biçiminde kendini dışavurumu. O yüzden, adlarına gerçekten pezevenk denilen ve başka türlü de anılamayan kişiler (para için çalışan pezevenkten ya da karneli orospudan söz ederken başka ne diyebilirsin ki? Komik geliyor yine de, "pezevengi aradım, sen hiç gerçek orospuyla yattın mı?" falan demek ya, neyse...) sermayelerine diğer çoğu tüccardan daha sıkı

sıkıya bağlılar, karşılığında ellerine ne geçecekse geçsin sermayelerini çok daha zor gözden çıkarıyorlar – ya da sözümona filmlerde böyle anlatılır, değil mi? Sert, tutkulu, aşka benzer bir ilişki, en aşağı, en aşağılanan katmanlarda (koşarak kaçıyordum konudan). Mesleğin, her iki mesleğin de özünde bir dokunaklılık varmış gibi. Bağlılığa, hoşgörmeye ben de inanmıştım zamanında, anlamları üstüne çok düşünmeden, düşerken bir yere tutunur gibi. Sonra –tutunmama karşın yine de– düşünce, anladım ki insan ilişkilerinde gösterdiğim tüm iyi niyet ve sadakat korkaklıktanmış, yalnızca ödleklikten. Şimdi kendimle ilgili, gerçek yenilgiler bekliyor beni hiç olmazsa, pezevenk ve orospu insanlık karşısında sudan üzüntüye kapılmalar değil. Bunu bilmek, bilmek belki iddialı olacak ama, diğer avuntuların aksine beni dinç tutuyor, dinç ve her zaman hazırlıklı."

Yetmiyordu: "Pezevenklik ve orospuluk bir anlamda psikolojik rahatsızlıklara benziyorlar. İnsandan yani, insanca, bu kadar basit. En eski meslek diyorlar ya, insan çalışması gerektiğini düşündüğünde ilk aklına gelen bu olmuş işte. Bizim zamanımızın tek bir farkı var, büyük bir fark ama: Bu insanlardan çoğu artık parayla çalışmıyor, zevkine yapıyorlar orospuluğu ya da pezevenkliği. Okuldan biliyorum, psikolojik rahatsızlıkların çoğu genel tanım olarak hiçkimseye yabancı gelmezmiş. Herkes her hastalığın kendisinde bulunduğunu "kanıtlarla" öne sürebilirmiş. Kaldı ki rahatsızlıklar çoğunlukla harçta bulunan bir taşın diğer psikolojik yapıtaşlarından daha öne çıkmasından ötürü doğarmış. Pezevenklik de, orospuluk da, –gereksinimin ötesinde– herkeste bulunan sahiplenme, ait olma ve dolaysız olarak sahiplenme dürtüsünden doğan kıskançlık duygularının bozulmuş, abartılmış sonuçları. Pezevenklikte ve orospulukta insan artık kendisini ve karşısındakini açıkça aşağılamaya girişiyor. Kıskançlık duygusu, sahip olamama tasası, duygular arasında en öfkeli olanlardan biri. Bunu kendimden biliyorum. Çünkü içinde bir kendini küçük düşürme taşıyor. Ve insan da, özellikle erkeklik-gururu madalyonuyla tasmalanmış erkek de, kendisinin aşağılandığını sezdikçe öfkeleniyor, öfkelendikçe kendini daha da küçük düşürüyor. İşte erkek için pezevenklik, bu durumun topluma yarı-kapalı alanda sergilenen yontusu, rahatsızlığın kabullenilmiş ve yaşamın tümüne yayılmış biçimi, bedeni sürekli titreyen bir kimsenin her an depremde yaşamasında olduğu gibi. Sözün gelişi herkesin kendine yakıştırmak istediği büyük aşklarda bile erkeğin bir rakip karşısında, kıskançlıkla, sözde kadının güvenirliğini sınamak amacıyla geri çekildiği, ve öfkeli, anlaşılmaz bir istekle kadını

rakibe ittiği görülüyor. Peki paranoyanın, özellikle de kıskançlıktan doğan paranoyanın haklı çıkması bir rahatlama getiriyor mu? Sanırım. İnsan sonucu ne kadar kötü olacaksa olsun, her şeyden çok paranoyasını önemsemeye başlıyor bir yerden sonra. Bende öyle oldu. Paranoyanın haklı çıkmadığını düşünelim bir de: Eğer kadın erkeğin düşündüğü, bir biçimde istediği yönde bir harekette bulunmazsa, hatta bu yönün tam aksine göre davranırsa, erkek, adına hayalkırıklığı diyebileceğimiz buruk bir sevincin, geçici bir güven duygusunun, toplamda utanç dolu bir pişmanlığın içinde buluyor kendini. Takip edildiğini düşünürken takip edilmediğini anlamak insanı nasıl sevindirir ve aynı zamanda nasıl üzerse, onun gibi. Ama paranoyak için, artık paranoyak olmuş olan için paranoyaya zemin hazırlayabilecek şeylerin yokluğu kadar korkunç bir şey yok: Koskocaman, devasa bir boşluk oyuluyor beyinde, bağımlılık dediğin asıl budur işte. Böyle bir düşünce filizlenmeyegörsün, ilk denemede sonuç ne olursa olsun, pezevenk-dürtülü-erkek haksız çıkmayı ve kıskançlığı kendine yediremediğinden başka deneylere girişiyor. Hep aynı şey, çevremde, kendimde gördüğüm hep aynı şey.

"Buna karşılık, erkeğin her şeyi göze alıp karşısındakini sınamaktan vazgeçeceği gün de gelebiliyor elbette. Tekrarlayayım: Başıma geldiğinden biliyorum. Ancak bu değişimden sonra da, oyunda kadın öne çıkıyor; böylesine iğrenç bir sahnede kendisine düşen rolü oynuyor. Çünkü kadın "başta" erkeği seviyorsa onun ittiği yöne gitmiyor çoğunlukla, içgüdüleri sayesinde erkeğin kendisini aşağılamasına izin veriyor. İyice çuvallasın istiyor doğru anlamışşam, rezil olsun. Sevgisinden yapıyor bunu ya da o öyle sanıyor. Bu, sokakta insanın kendi dışında patlak veren bir kavgaya tanık olmasına benziyor. Uyduruk bir nedenden çıkmak üzere olan bir kavganın yanından geçerken, ben nasıl içten içe hava daha da elektriklensin, gerilimin son teli de kopsun istiyorsam, artık kavga başlasın, en azından taraflardan biri ötekini bayağı incitsin diyorsam, öte yandan da onaylamaz, hatta rahatsız olmuş bakışlarla kılımı kıpırdatmıyorsam, kadının bir yere kadar suya sabuna dokunmayan, "sevgi dolu ve hoşgörülü" bekleyişi de, erkeğin kendi içinde yaşadığı kavgada düşebileceği en son noktaya dek sürüyor. İşte tam bu nokta, ilk akla gelebilecekten oldukça farklı oluyor sıklıkla: Erkeğin düşkünlükten usanması oluyor kadını –bu kez gerçekten– başka yöne iten. Erkeği kadının gözünden düşüren, sevdiği adamın kendini küçük düşürmekten vazgeçmesi olabiliyor kimi zaman, inan. Sen de biliyorsundur ya, erkeğin uyanması, düşmekten vazgeçmesi

kadını da harekete geçiriyor, yerinden kaldırıyor, uyandırıyor, ama ters tarafından. İşte bu da kadının orospuluğu.

"Bunları söylemek senin için erken, diyeceksin. Ama değil. Bak söylüyorum işte. Söylememi engelleyecek de bir şey göremiyorum üstelik. Bunu da artık hiç umursamıyorum. Kadın-erkek ilişkileri falan –bunun içine eşcinselleri de katarak konuşuyorum– midemi kaldırıyor. Cinsiyetimi yitirdiğimi sanma sakın, ama yalnızca hayvan gibi düşünüyorum artık, bir etoburum yani. Şimdi bana soracak olsan, kadın erkeği doğuruyor ve ardından sokağa salıyor, derim. Erkek, bir sokak iti gibi, daha doğrusu aç bir kurt gibi dolanıp duruyor yaşamı boyunca, et kokuları arasında, hiçbir zaman doymayan, doymayacak bir karınla. Ama 'kurt aç kaldığınca kurttur, karnı doyduğunda köpek olur' sözünü bilirsin. Kurtluğum tartışılır, ama açlığım su götürmez. Her zaman aç ve etobur. Et dedim de, bak sana bu konuda, yani duygulardan arınmam konusunda yazdığım bir şeyi göstereyim."

Odama gidip defterimi aldım, doğru dürüst düşünemiyordum, hareketlerimi kontrol edemiyordum, zangır zangır titriyordum, kendime sürekli "sonuçta baban o, ona açılmayı, madem başladın, bu kadar dert etmene gerek yok" diyip duruyordum, ama beni boğmakta olan sıkıntı geçmiyordu, bu tek taraflı konuşmanın sonunda kendimi daha da berbat hissedeceğim kesindi. Yazıyı babama uzattım, okudu:

"Yine tatile çıkıyorum. Bugün son gün. Ben etçiyim, buzhanede etleri çengele asarım, haftaiçi, beş gün. Haftasonu işim dışında, oyalanacak başka birşeyler bulmam gerekiyor, iki uzun gün, çok uzun... İşte yine başlıyor. Bütün bir hafta boyunca, etleri çengellerine asmaktan geri kalan zamanlarda, ama hiç buzhaneden çıkmadan, ellerimi buzun üstünde tutarım, tutarım, tutarım... ellerim... sıcaklar, en azından buzdan daha sıcaklar, diğer insanlardan daha soğuk olabilirler ama... erimeye başlar bir süre sonra en inatçı buz, kalın, buzun beni kendinden saymamasının direnci. İçine girmeye başlarım, o erir, ben soğurum, orta yerde buluşma umuduyla, yaşam ve ölüm arasında bir yerde, her gün, haftaiçi her gün. Ama haftasonu...

Ben etçiyim, haftaiçi her gün, yıllardır, kan dışarı-damarlardan akar elime, işim bu benim. Ondan hep soğuktur ellerim, birçok insandan daha soğuk, yılan gibi derler, bazen, el sıkıştığımda. Oysa ki yaşıyorlar, ellerim, en az onlarınkiler kadar. Lanet olası haftasonları! Buzun sonuna gitmemi

engelliyorlar. Buz, soğuk, temizdir, temiz, çok temiz... Sıcak olan her şey, sinekleri, mıknatıslı bok gibi, tembelliği, rehaveti, aptallığı, bozulmayı kendine çeker zamanla. Yaşam, yaşayan her şey, kendi başlarına, ya da birlikte, organlar, damarlar, yürek, dalak, hepsi kokuşacaktır, hatta saat tıklamaya başladığından beri kokuşmaya başlamıştır bile, yalnızca dışarı vermiyordur kokusunu, o da şimdilik. Buza karışmak isterdim, haftasonları da çalışmak, bir ay geçmezdi, başarırdım bunu. Buzun direncini kırmaya çalışıyorum şimdi beş güncükte, etleri çengellerine yerleştirdikten sonra. Ama pazartesi dönüyorum, buz, soğuk, kapılarını yine kilitlemiş, en baştan, ellerimi üstüne koyuyorum.

Yine bir haftasonu geldi çattı işte. Et kokusu siniyor üstüme, haftasonları kısa, geçmiyor ne yapsam koku, etleri, buzhaneyi, evimi anımsatıyor bana hiç durmadan. Kabullendim. Buzdan ayrı kaldığım o iki gün boyunca, bedenimin yeniden ısındığını düşünmek, hafta boyunca tüm yaptıklarımın boşa gittiğini görmek tiksindiriyor beni, nefret etmeye başlıyorum kendimden. Isındıkça, yaşamımdaki eksiklikler gün ışığına çıkmaya başlıyor çünkü; canlanan etimde, yalnızca benden kaynaklanmayan bir noksanlık var, herkeste var, herkeste, ve herkes onu arıyor. Sıcak insan, bir karavana benziyor, etleri mezbahadan getiren kamyonetin arkasındaki karavana. İçinde gerekli olan her şey var, ama gitmek için bir arabaya ihtiyaç duyuyor. İhtiyaç... İğrenç! Buz hiçbir şeye ihtiyaç duymaz. İğreniyorum ama buna karşı da durmuyorum, buzhaneye haftasonları girmem yasak, buza kavuşana dek, yalnızca iki gün, buza ve etlerime, o tertemiz etlerime geri dönene dek, pazartesi...

Haftasonu kirleniyorum ve buna karşı durmuyorum, kendimden nefret etmeye... Nefretin bana söylediklerini yapıyorum, haftasonları, tiksintinin, umutsuzca, benden istediklerine göre davranıyorum, öfkeleniyorum ve öfkeye boyun eğiyorum. O iç kanamalı etlerin, kendimin ve etrafımda çengellere asılı duran tüm etlerin canlandığını görüyorum. Haftada beş gün yaptığım gibi eti, ama haftasonları canlı eti, sıcak eti, içten içe kanayan eti ‘kancama’ takmak istiyorum, ve onu dövmek, dövmek, ellerimin üstünden kanayana dek... Ete vurmak, et dövmek istiyorum haftasonu boyunca. Sonra ellerimi, pazartesi, buzda soğutmak, acısını dindirmek, o müthiş iyileştirici sızıyı duymak, temiz etlerimi çengellerine astıktan sonra..."

Eğretilemeli kadın avcılığı güncemi babama verir vermez utanç iyiden iyiye tırmanmaya başladı. Yerimde duramıyordum, o okurken kaç kez

odama girip çıktım bilmiyorum. Feciydim, feci. Söyleşimde çuvallamak tıpkı düşmeye benzer. Nasıl insan, diyelim merdivende, bir an için olsun, düşmekte olduğunu kafasından geçirir, ama düşüşe engel olamaz ve düşmekte olmasının bilinciyle daha fazla telaş gösterirse (bu da sonucu daha ağırlaştırır çoğunlukla), söyleşimde de, ne yaptığının, saçmaladığının farkına varsa bile, paldır küldür düşüşün önüne geçemez. Konuştukça batar, ama yeterini bir türlü getirmez. O noktada, düşmeyi daha fazla yara almadan kesebilen üstün bir beden denetimine karşılık gelecek bir irade, her zaman açık bir farkındalık, bir kişilik emniyeti onu tutabilir ancak. Önünde sonunda sağlanan bir sessizliğin de söyleşimde sadece düşmenin durması anlamına geldiği göz önüne alınırsa, açılmış yaraları kapatmayacağı da rahatlıkla anlaşılabilir. Merdivende ya da söyleşimde insan bir kez tökezlemeyegörsün, en azından –ciddi ya da hafif– bir burkulmayla ödüllendirilecektir. Merdivende ya da söyleşimde gerçekleşen bu burkulma –ya da iç burkulması–, sonradan da rengini belli edebilir. Şişebilir, şişmesi iyidir öte yandan – yani fiziksel ya da sözde çuvallamanın hemen tepki alıp vermesi daha sağlıklıdır, bir iç kanama tehdidini ortadan kaldırır. Babama söylediklerime ucuz ama aklıma yatkın gelen bir alıntıyla son vermeye karar verdim, artık başka bir şey de çıkmazdı zaten, yeterince batmıştım, öte yandan ağzını açıp bir tek kelime söyleyecek olsa tam anlamıyla mahvolurdum:

"Kısaca, 'aradığımız (ya da beklediğimiz) şeyin bir kadın ya da erkek olduğunu düşünmüyorum' genel tabloya baktığımda."

Burada kestim. Babam hiç ağzını açmadı. Geçer diye düşünüyordu büyük olasılıkla. Kimbilir, belki de bana biraz olsun hak vermişti. Pişmanlık kendiliğinden büyüyordu. Çok fazla açık vermiştim. Kıskançlıktan, beklentilerden, ondan bundan bu kadar söz etmek beni utandırmıştı. Kaçmak, gizlenmek istiyordum. Odama kaçmak, o biricik ve sefil dört duvara sıvışmak. "Uykum geldi, iyi geceler". İçeri girince, biraz oturup sakinlemeye çalıştım. Bir sigara yaktım. Neyse ki reflekslerim gelişmişti, fazla zaman yitirmeden boşvermeyi başardım. Omuz silktim (şu hareketi ne çok severim, hayat kurtarır) ve yatağa uzandım. Bir sonraki sabah, yani bugünün sabahı kendisini babama teslim etmek üzere Marianne Faithfull'la birlikte yatağımızın örtüsünü üstümüze çektik. Birden, CD yeni-pikabın içinde dönmeye başladığında, işler babama anlattıklarımdan farklı bir yönde gelişmeye başladı. Kadının sesi bana belleğimdeki üzücü ya da beni hâlâ öfkelendirebilen öyküler yerine, bir güne ilişkin, kendimi olduğum kadar

genç duyumsadığım bir güne, arzunun bana dosdoğru Herkesin Geldiği Yer'den seslendiği bir güne ilişkin kıyak bir öykü getirdi. Neşelendim, yo, o konuşmadan çok kısa bir süre sonra neşenin ta kendisi oldum. Bunun bir kız adı olması ne yazık, diye düşünüp gülümsedim.

* * *

Herkesin Geldiği Yer aynıdır aynı olmasına ama kimileri o Yer onları kovdu, o Yer onları kustu, o tek bildikleri daracık Yer, o ev, o vatan onları kovdu diye, ve özellikle de yazgılarını paylaştıkları tüm diğerlerinin dışarıda zamanla nasıl değiştiklerini, değersizleştiklerini, tıpkı onlar gibi, yaşlandıklarını, çirkinleştiklerini, küçüldüklerini gördüklerinde, o Yer'in sahibine, kendi geldikleri Yer'in sahibine, hatta o Yer'in kendisine büyük bir öfke büyütürler içlerinde; sessiz, içi kalabalık bir öfke beslerler, yaşadıkları her gün, her an, o Yer'in sahibi onlara bir ana şefkatiyle yaklaşsa bile. Öfke içerlektir, içe dönüktür, çünkü bütün suç onundur, artık içinde olunmayan içerisinindir suç. Buna karşılık her öfke bir arzuyu gizler.

İnsan düşüncesinin özü klişe diye nitelendirilen duygulanımlarla, herkese ait neden-sonuç ilişkileriyle örülmüştür. Temeller en dürüst olunduğu noktalarda, çok basit ve aslında kolay ulaşılabilecek arzular ve korkular üstüne atılmıştır daha baştan. Ana rahmine dönüş arzusu da böyle büyük bir klişedir. Tüm yaşamı boyunca ana rahmine özlem duyan güvensiz ve tedirgin bir insan düşün. Kendisini anasınınkine benzer bir göğün altına sokacak düşlerin izinden giden bir kişiyi. Düşünü kurduğu Yer'e ulaşabilecek midir: Asla. Öyle olunca da sonsuz bir umutsuzluğa kapılarak ret oyu atar. Bir de buna sanki o kişiye şans verilmiş de, o kendine sağlanan güveni yitirmişçesine, ceza gibi bir yok olanı kovalama uğraşı ekle, çünkü yine birşeylerle oylanması gerek. Bu uğraşın işlenilmesinin, büyütülmesinin ne demek olduğunu anlamaya çalış. Çünkü insanların her zaman ulaşılmaza ihtiyaçları olmuştur, geçmişi, Tanrı'yı, kralı ondan sevmiş, o yüzden onlardan korkmuşlardır. En ulaşılmaz olan da yok olandır. Hiç olmazsa zavallı yaşamda yok olmaya en yakın duran. Daha yolun başında, işe kovulmayla başladığını düşün. Varoluş boyunca kendini en sağlamda hissettiğin yere (öyle olması gerek, dışarıda bu kadar şaşkınsan, bir yerde, bir zaman kendini güvende hissetmiş olman gerek; güvensizliği bu kadar duyumsuyorsan, anımsamadığın, ama sahip olduğun bir şeyi yitirmiş olman

gerek) ne kendin girdin, ne orayı kendi isteğince terkettin. Sonrasında can dediğin çırpınmadır.

Dışarıda bana bunu yaptılar diye, beni dışarı terkettiler diye çok kızgındım, çocukluğumdan bu yana. Nasıl ortaya çıktığımı bana doğrudan olmasa bile anlayabileceğim bir yolla anlatmışlardı. "Annene böyle sarıldım ve sen oldun." Sessizdim öte yandan eskiden, ne kızdığımı söyledim, ne de durumumdan sızlandım. Herkesin başına gelen bu şey için ağlayanlardan hep nefret ettim. Tıpkı kimileri gibi, herhangi bir geri dönüşün olmadığını başımı kovuktan çıkardığım ilk andan beri biliyordum; ve gene tıpkı kimilerinin kimileri gibi, yazgılarını paylaştığım tüm diğerlerinden farklı bir şey yapmak istedim. Yok olanı savundum doğrudan. O kusursuzu, adsızı. Sonuçta: hiçbir şey değişmedi. Yine bir çırpınmadan öteye gidemeyeceğimi, tüm diğerlerinden farklı bir şey yapmak istediğimi düşünmeye başladığımdan beri biliyordum aslında. Ben yalnızca istemeyi istedim, hem de çok. Birçokları gibi.

Kimileri gibi yok gibi bir adam olmak, yoklukları kovalamak istedim hep. "Hep"in altını çizerim; yarım yamalak da olsa, bir biçimde yok gibi bir adam olduğumun. Hiçbir şeye sahip olmayacağımın bilincini kendime kabul ettirmenin bir yolu olarak. Buna karşılık, yok olmak isteyip de, bunu "istediğimin", ama "yarım yamalak yok gibi bir adam" olduğumun altını çizerim. Sahip ve ait olma arzularına çoğu zaman boyun eğdiğimden güdük kalmış bir varlık ya da yokluk, ikisi de değil, arada kalmışlık.

Zamana ilişkin çok ciddi sorunlarım oldu. Hiç geçinemedik kendisiyle. İyisi mi, dedim bazı bazı, zamanla hiç haşır neşir olmadan, zamanı yok sayarak, bir düş, bir masal dünyasında yaşayayım; oldu olacak zamana hiç bulaşmadan yuvarlanıp gideyim. Öyle bir dünyada varlığımın ancak varolan üzüntüsünü yadsıması durumunda bir süreklilik, daha doğrusu bir sürecik kazanacağını da biliyordum. Tüm arzumun bu olduğunu gördüm neden sonra, bir sürecik kazanmak, zamanı reddetmeye uğraştığım ölçüde tek arzumun bu olması komik değil mi? Aslında hiç de komik değil. O yüzden birlikte yaşayamayacağım bu iç sıkıntısının üstünü örtmek için kendimi ya da bilincimi öfkeyle harcamada hiç sakınca görmedim, bana her zaman söyledikleri gibi. "Söylediklerinin", onların bana "kendini harcamada hiç sakınca görmüyorsun" dediklerinin altını çizerim. Ah ne büyük tatmindir diğerleri ve ben diye insanları ayırmak. Yok gibi bir adam olmak istedim ben nasıl olsa başından beri. Yok olmak, zamanı geldiğinde, tadı

kaçırmadan, hatta öncesinde bedence bile incelmek, gitgide birbirine daha sıkı yapışan derim ve kemiğimle. Yokcanımla, yok gibi, ama "vardı"... desinler istedim, çoğu gibi; desinler... onlar. Sözde bir muhalifin umursadığı kadar umursadım onları, ama o da bir yere kadar, sonrasında hiç. Marianne Faithfull'u o yüzden sevmişimdir herhalde... (bir çocuk sesi çıkararak) bilmem.

Bazı zamanlar, tüm o saat kurmaların, ama karşılığında perdeleri kapatmamaların ortasında hıçkırıklar kaçırdım içimden, ama dışarı asla yaş vermedim. O benim açığımı kollayan dışarıda asla asla açık açık ağlamadım. Doğrular pek açık seçikti, ben hatalar yapmak, hatalara yanlışlar katmak, doğruya ters yönden girmek, yanlışlara dönülmezler eklemek, onların zincirini boynuma asmak istedim. Hiç olmazsa o hatalar, o yanlışlar, bu metin benim olsun istedim. Kendimi tutmamak, kendimi tutamamak, kendimi engellememek, kendimi engelleyememek istedim; ben bile kendimi durduramayayım, dedim. Herkesin Geldiği Yer'e yapılan olanaksız yolculukta karşıma çıkan tüm arzulara ve tüm korkulara çomak batırıp bağırışlarını dinledim onların. Başka başka Yer'lere gittim, başkalarının Yer'lerine. Dokundum üstlerine o Yer'lerin, ama hiç demir atmadım, konmadım, konamadım – bir kez de yok gibi bir adam olduğumdan, içinde kalmak, kendisine sahip ve ait olmak istediğim bir Yer'den ayrılmak zorunda bırakıldım, tıpkı çok önceleri anavatanımı terketmem gerektiği gibi. Kendisinden kurgulu, kurulmuş, belki de benim kurduğum, ne olursa olsun kıyak bir öyküydü, anlatacağım.

* * *

Başta bir resimle sözü açtım, hem de öylesi bir resimle. O resim aracılığıyla bu metinde, annemden ayrıldıktan sonra Yer, Herkesin Geldiği Yer diye adlandırdığım, benim için –artık– olmayan memlekete yaptığım yolculuklardan birini anlatmaya soyundum. Hep o resmi getir gözünün önüne, sözcüklerin arasında o resmi koru, metne iliştir. Resmin kendisini görmemişsen bile bir biçimde aklına getirebileceğin bir Yer orası. Evet evet işte tam orası. Ama biz resmin üstünden konuşmayı, öyküye hazırlanmayı sürdürelim birlikte. Böylece hem sözümona bir yazı terbiyesi içinde kalabiliriz, hem de resimde varolan sahip olma istencinin üstüne

konuşabiliriz. Bu istenç de ileride, kendiliğinden öykünün içindeki yerini alacaktır.

Kişi, özellikle de erkek (kadını bilemem, anlayamam), kimi zamanlar, eğer bir de elinde birazcık olsun resme yatkınlık, cesaret varsa, yalnızca bir şeye, çoğunlukla büyük ya da güzel gördüğü bir şeye sahip olabilmek için, en azından o şeye bir biçimde sahip olduğunu duyumsayabilmek için resim çizer, bu görülmüştür. Resim ise yapılış süresi boyunca kendisini varetmeye çalışanın duyularına saldırır, tüm duyularına saldırır onun. Resim, resmi çizenin (ressam demiyorum çünkü ressam sıfatı sahip olma duygusunun öne çıktığı bir bağlamda işin içine girebilecek daha birçoklarını, heveslileri ama yeteneksizleri, yetenekli ama yeteneğini horgörenleri, resmin üstüne bir ressam olarak düşünmeyenleri ama yine de resim çizenleri işaret etmediğinden "dar" gelebilir) kendi duyularını, arzusunu sınadığı düzlem olabilir, bu role soyunabilir yani, bu da görülmüştür.

Ben, kendisinde bunlara tanık olan, resimle biraz olsun ilgilenen, bir dönem de öylesine resim çizmiş bir kişi olarak duyulara yapılan saldırı konusunda şunu diyebilirim sırası gelmişken: Fırçanın, kalemin ya da diğer çizim araçlarının fısıltıları, duyular arasında en az etkilenenlerden birinin işitme olduğunu söyler bana. Görmenin atabileceği çığlıklar, eğer resmin kendisine doğrudan sert bir vuruşla, sözün gelişi bir portrenin suratına herhangi bir nedenle atılacak bir yumrukla karşılanmazsa, resmi varetme evresinde sesin yükseldiğini söylemek epey zordur. Ancak resim çizerken müzik dinlenilmesi durumunda duyular –görme ve dokunmanın dışında işitme kadar az uyarılan tat ve koku alma da aynı şiddette patlar o zaman– Leonardo’nun sözünü ettiği tek ve egemen bütünleşmede, düşünü kurduklarına sahip olabilmek için birleşmede karar kılarlar. Metalik olmayan, saydam, dokulu, yapışkan, ıslak bir zaman makinesinin varlığına, resmi çizenin dışında varolan bir zamana resim boyunca egemen olabilmenin umuduna inandırırlar kişiyi. Yalnızca çizim boyunca evet, ama resim bittikten sonra yapılış süresinde duyuları çalıştıran, duyulara kazınan sesler, kokular, nemli, yağlı dokunuşlar ve –resmin çizilmesi uzun zaman aldıysa hele– tüm bunların saatlerdir, ya da günlerdir sözetmemiş dilin üstünde bıraktığı, gitgide daha da keskinleştirdiği tatlar, başka bir yerde, bir çekecekle, artık varolan zaman makinesini harekete geçirebilir.

Bunlar, elbette Proust’un çok önceden dile getirdiği şeyleri resim çerçevesinde görmekten başka bir şey değil. Ancak ben başka bir şey

yapmak için, boşuna da olsa, Herkesin Geldiği Yer resmi üstüne, kişisel tarih açısından bakıldığında geçmiş zaman duygularının uzanabildiği en eski Yer üstüne, bir diğer yandan o geçmiş zaman duygusunu, yıpranmış, horgörülmüş görüntüsüyle, işkence edilmiş, küfre yakışan, ama yalnızca bu yüzlerden benzersiz bir hal almış sesiyle –bana– anımsatan Marianne Faithfull üstüne giden, babadan kalma bir Stones duruşunu koruyarak kıyak bir öyküye varmayı düşleyen anlatıcımın düzen manyaklığı ve başıbozuk düşler arasında gidip gelen yaşamından yararlanabilirim. Bu gidip gelmeler sayesinde çağdaş, yani elektrikle işleyen bir yüreğin, annesinden sonra Herkesin Geldiği Yer'e nasıl zayıf bir umutla baktığını, olmayacağını bile bile o Yer'e ait ve sahip olma isteğini anlatabilirim, tüm bunların doğurduğu, içinde bütünleneceği, bir tek kişinin yaşamında duyularının –eğer bunu tartabilecek bir ekolayzır olsaydı– zirvelere ulaştığı anları içinde tümleyen bir güne ilişkin öykümü anlatmadan önce. O gün birbirleriyle bağlantılı nedenlerin sonucudur. Eğer sana nedenleri bir yolla açıklarsam, öyküyü daha anlaşılır ve kıyak kılabilirim.

* * *

Herkesin Geldiği Yer, sahip olunmak istenen bir manzara resmi, dağları ayıran bir vadinin resmi, gurbetten vatanı anımsatmaya çalışan bir resim. Bunun yanında, ütopik, yalnızca bir resim olduğunun bilincinde, gerçeğe yakınlığı kadar kendisini varedenin odaklandığı yerin sınırları içerisinde belirdiğinden genel ve etik gerçekliğe soyut bir tokat vuran bir resim, bende. Herkesin Geldiği Yer, bana ve –sanırım– kimilerine göre bir yara, bir kanama: Doğrudan doğumu anımsatan. Vurmak, tokatlamak, ısırmak, tüm bedenimle üstüne abanmak istiyorum o yaranın. Ben kanım: Oradan aktım. Bunu şimdi anlıyorum. Ama eskiden, çok eskiden Herkesin Geldiği Yer'i bana yansıtan bir şeyin –eh, bir kızın– kendisine sahip ve ait olmak için resmini çizmeye giriştiğimde bundan haberim yoktu. Ateşimin irinden yükseldiğini bilmiyordum. Kızın –ama giyinik– resmini çizerken hiç durmadan Marianne Faithfull dinlemiştim. Dün gece, hiç durmadan Marianne Faithfull dinlediğimde anımsadım bunu. Biraz da ondan Faithfull, Faithfull diyip duruyorum. Şimdi, odamda bir kez daha Faithfull çalınca o "kızın resmine" geri dönüş arzusunun nasıl güçlendiğini ve bir son günün bana şimdi bu yollarla geri dönüşünü, bu irini, bu ateşlenmeyi, bu

uyuşturucuyu –her şeye karşın– nasıl büyük bir mutlulukla evetlediğimi görmeni istiyorum yalnızca. Yüzleşme. Yalnızca bu, gerisi hikaye.

Başta ressam sözcüğünü kullanmak istemememin nedeni tüm anlattıklarımı sonunda kendime bağlamayı düşünmem. Öykü benim, ama nasıl anlatılacağına kendi karar verdi. O böyle istedi. Sözün kısası, ben de bir resim yapmıştım zamanında, resim üstüne bir ressam olarak düşünmeden. Benim Herkesin Geldiği Yer'e duyduğum öfkeyi dindirebileceğini umduğum kişiye bir biçimde armağan olarak düşünülmüş; elim cesur olduğundan, elim cesur olmak zorunda kaldığından, kaybetme korkusu elimin korkularını ezdiğinden ve resme her zaman merakım olduğundan yapılmış bir resimdi bu.

Proust'un kitabında daha önce de sözünü ettiğim Swann, odasına bir kadın portresi asmıştı. O sıralar birlikte olduğu Odette'i tablodaki kadına –pek benzememesine karşın– benzetmeye başladıktan sonra hastalıklı aşkın tuzağına düşmüştü. Ben de kendi yaptığım resmi her şeyin olup bittiği odamda saklıyorum, benim olmasını istediğim Yer'in giyinik, örtülü resmini. Uyku öncelerimden sözettim sana, ama asıl gözlerimi kapadığımda, yatağımın tam karşısında göz kapaklarımın en ufak açığını kollayan ve şimdi Marianne Faithfull'la birlikte tam anlamıyla etten kemikten hale bürünen resmi anlatmam gerek. O bana kıyak bir son günün öyküsünü anlatmama yardım edecek.

Courbet'nin Herkesin Geldiği Yer'i yaparken kullandığı model konusunda bir bilgim yok. Ben ise Herkesin Geldiği Yer'in bana ait olan damarından gitmek, akmak, kendisine ulaşmak ve içerisinde sönmek istediğim başka bir Yer'in resmini siyah beyaz bir fotoğraftan bakarak –ama renkli– yaptım. Courbet'ninkiyle karşılaştırmayı bırak, yan yana bile anılmayacak bir sonuç çıktı ortaya. Teknik, özgünlük, ustalık gibi sorunları bir kenara at, biçimsel olarak bile ilgisizler. Her şeyleri farklı: Benimki belüstü, söylediğim gibi giyinik, hem de sırttan verilmiş bir pozdan çalışıldı. Kaldı ki Herkesin Geldiği Yer tablosu aklımın ucundan geçmiyordu resmi çizerken. Ama şimdi o giyinik kızı soyduğumu, o ayıp öyküyü bu yolla, bu örtük yöntemle, iki resim arasında bir bağlantı kurarak anlatabilirim diye düşünüyorum. Yoksa benim resmin üstüne konuşulacak bir yanı yok. Ben resim çizenim, kötü bir öğrenci, basit bir amatör. Zaten ben, dedim ya, hep yok gibi bir adam olmak istedim: Bunlar da yok gibi bir adama yakışır nitelikler. Yok gibi ama "vardı" desinler diye, daha çok o,

"vardı" desin diye, karşımdaki de yok gibi olsun diye, sonradan gerçeği beni yarı yolda bıraktığından, karşımdaki yalnızca bir resim olsun diye, bu yok gibi bir resim olsun diye, bir yokun resmi olsun diye, ama içten içe gene de bir zaman bir Yer'e ait olduğumu, bir Yer'e sahip olduğumu anımsamak için belki, bir resim yaptım bundan uzun zaman önce, Marianne Faithfull dinleyerek. Dün gece yıllar sonra Faithfull'la birlikte o resme baktık da oradan aklıma geldi.

* * *

Bir haftasonunu anlatacağım. Öyle bir haftasonu ki haftası boyunca kendimi ılıklamış, dibine yaklaştıkça zayıflayan, sulanan kahve gibi hissetmişim. Sanki moleküllerimden bazıları emekliye ayrılmış ve yerlerine yenileri getirilmediğinden soluduğum hava, soluduğum hava bile içimde gönlünce cirit atıyor – bakışları, sesleri, düpedüz beni hedef alan sözleri sen düşün, hele onların yankıları yok mu, dakikalarca... Kızla daha sık ve daha şiddetli kavgalar etmeye başlamıştım. Aslında kendi başıma. O sessizleşiyordu giderek. birşeyler oluyordu ama ben tam olarak kavrayamıyordum. Onu tutmak istiyordum. Ellerimle, aklımda henüz belirmemesine karşın sanki bedenimde tomurcuklanmıştı gidebileceği korkusu. Salı, bir kavga sırasında, parmaklarımı kollarına öyle bir geçirmiştim ki, buğday teni mor menekşeler açmıştı. Perşembe, öpmek için yanağına eğildiğimde yumuşak etine dişlerimi geçirmekten kendimi alıkoyamamıştım. Az buz değil, kuduz gibi ısırmıştım. Ağlamıştı. Sonraki günlerde kan oturmuştu ısırdığım yere. Bedenim onu tutmak istiyordu. Ayrıca sözle de saldırıyordum ona, tutma isteğinin başka bir yüzüydü bu saldırı. Kıskançlıklar yapıyordum, çok ama çok aşırı kıskançlıklar. Eski sevgililerini sıralıyordum. Ardından otuzbir çeker gibi kendiminkileri anlatıyordum. Giderek sessizleşiyordu. Karşılık vermez olmuştu.

Her kadında rastlanabilecek ve rastlanan küçük orospuluklarına katlanamaz olmuştum. Kadınların büyük çoğunluğu sürekli bir cilveleşme halindedir, seninle, başkalarıyla, senin arkadaşlarınla. Hele arkadaşlar söz konusu olduğunda birçok kadın sanki yalnızca senin hatrına mendil dağıtır arkadaşlarına. Senin öyle bir şey düşünmense hasta bir ruha sahip olduğunu söyletecektir kadına. Öyle şey olmazmış gibi. O zararsız ve sonuçsuz olarak değerlendirdikleri cilveleşmelerin nasıl itici göründüğünü, kendilerine

verilen değerin düşmesini umursamayacak kadar dalmışlardır oyunlarına. Ucunda elde etmeyi umdukları şey birazcık olsun kıskanılmak olsa da yalnızca. O kıskançlığı da ileride başka bir şeyde, gitmek için olsun, karşısındakini kolaycacık yalanlayabilecekleri hafif meşrepliklerinden ötürü suçlamak için olsun kullanmak üzere belleklerinin bir kenarında tutarlar. Üstelik kadınlar başkalarıyla sözle ya da hareketle oynaşmalarını (ama tekrar ediyorum, bunların sonuçsuz olacağını düşünüyorlardır çoğu zaman, bir sonuca vardırırlarsa da karşı koyamadıkları tutkulu bir aşka düştüklerini öne süreceklerdir, kadının sözlüğünde en önemli erek olarak da bu gösterilir) öyle açıkça yaparlar ki onları rahatlıkla aptal diye nitelendirebilir insan. Oysa, bundan tam olarak emin olamasam da, en azından basit bir sinsiliğin kokusu gelir böylesi açık bir aptallıktan benim burnuma. Öyleleri vardır ki, daha önce yaşadıkları her şeyden kendilerine haklar çıkarırlar, kıskanç bir eski sevgiliden aşırı rahat davranma hakkını, umursamaz bir erkekten başka birini kıskançlıklarıyla çıldırtabilme hakkını. Erkek çocukların anneleriyle olan sağlıksız ilişkisi, nasıl yaşamları boyunca başlarına gelecek ilişkilerde –bu sözcükten tüm varlığımla tiksiniyorum: ilişki– koca tökezler yaratırsa, kız çocukların babalarının günahlarını da, yaşamlarını nasıl yaşadıklarını da, kızlarına karşı davranışlarının sonuçlarını da, iyi ya da kötü, sonraki erkekler çeker. Çekebilenler vardır, çekemeyenler, çekmekten vazgeçenler. Kadınlarda baba, erkeklerde anne suçludur, bu çok açık. Sonuçsa tam bir çözümsüzlük. Kadınlar babaları gibi birini isterler ya da istemezler, erkekler de anneleri gibisini.

Birliktelik çoğu zaman ucuz ezgilerin, aşağılık, ne idüğü belirsiz oyuncak ayılar sanayinin, bir türlü kurtulunamayan iğrenç bir nayifliğin boka ya da yaraya üşüşen sinekler gibi akla ve bedene akın ettiği bir mikrop kapmasıdır, bir yandan da bundan insanın tuhaf biçimde zevk alması yasasıdır. Diğerlerinin masasına oturma hakkıdır. Onlardansındır artık, birlikte olanlardan. Başka masalara tuhaf tuhaf bakanlardan. Başkalarını aralarına almayanlardan, rahatsız olanlardan, akıl burjuvalarından. Kaybetmekten korkanlardan. Oysa en iyisi, hadi diyelim benim için en doğrusu, sonuçta insan ne yaparsa yapsın birilerine gereksinim duyuyor ya, küçük orospuluklardan, basit numaralardan, masum gözüken, sonradan seni suçlu çıkartan, aslında altında mutlaka bir hinoğluhinlik yatan oyunlardan geçmişte, bugünde ve hiçbir zaman tat almamış, almayacak bir yok kişiyle, ulaşılmaz, ama bir yandan da hep seninle olan bir yok kişiyle, dilsiz ve siyah-beyaz bir yok kişiyle birlikte olmaktır. Yaşamım boyunca örneğin

Brigitte Bardot’nun gençlik haline, siyah-beyaz bir fotoğrafına bağlılık göstermek, bu konuda başka hiçbir şeyle uğraşmamak isterdim. Şimdi anlıyorum bunu. Aklım bunca zehirlenmezdi o zaman. Gerçekten işe yarar birşeylerle ilgilenebilirdim belki.

Kendimi kızın o küçük orospuluklarını daha çok gözlemler halde bulmam beni çileden çıkarıyordu. Ama o intikam tadındaki duyarsızlığı bir türlü eksiksiz ve sürekli olarak takınamıyordum. Oysa kendimi tam da öyle konumlandırmak istiyordum. Öyle durumlarda kendi kaygıma kapanıp, içine düştüğüm durumları masalsılaştırmanın, ateşli savrulmaları söylenceleştirmenin işleri biraz daha katlanılabilir hale soktuğunu farketmiştim, bir periyle ancak orada birlikte olabiliyordum, farkına henüz varmadan ama. Kendimi pezevenk gibi görürken, karşımdakinin oyuncuklarını orospuluk olarak değerlendirirken ve giderek bunu ona daha çok yansıtmaya başlamışken, peri masalı, sözlerin ne kadar zavallı olduklarından başka bir anlam taşımıyor. O içeride kavrulmaya bayılanlar vardır herhalde, ben hiç hoşlanmadım çıkışından, girmekten vazgeçecek kadar; içerisi herhalde iyiydi de, tıpkı anneminkinden çıktığım zamanki gibi... İçerisi o kadar iyi miydi, çıktığında hissettiklerine değecek kadar, hiçbir fikrim yok.

Devasa, metal, kara kapılar getiriyordum gözümün önüne, kızın yanında gergin bir sessizliğe gömüldüğümde, gömülebildiğimde yani. En azından sessiz kalmak gururumu kırmıyordu, diye düşünüyordum. Ya da kara bir güneşin oğlunu simgeleyecek, benim kadar siyah saçlı bir yarı-tanrının bilinmeyen bir uzamda oradan oraya savrulduğunu, acı çektiğini, bir dans sahnesinde, ama yalnızca çizgilerden oluşmuş bir çizgi film kahramanı gibi düşüp kalktığını, sonra yeniden düştüğünü izliyordum, bunu yapabiliyordum, bulunduğum her yerde. Söylenceleri falan insanlar bundan sever işte. Gerçekte öyle olmadığını bildiklerinden, ama söylencelere kulak kabarttıkları sürece gerçekte olanla yüzleşmekten kaçındıklarından. Ah benim melankolik güneş-tanrım bir periye duyduğu aşk yüzünden acı çekedursun (tümceye bak), gözlerimin önünde de aslında kimsenin peri olmadığı ortaya çıkıyordu. Birlikteliklerdeki küçük oyunlardan, yağ gibi vıcık vıcık, nasıl nefret ediyorum, bir bilsen. Onlara alet olmuş olmaktan, o oyunları oynamaktan. Açık açık konuşmak iyi derler demesine ama, bu konuda öyle bir nokta vardır ki anlamları birbirinden çok farklı, aslında yazılışta ve söylenişte yalnızca iki harfin birbirinden ayırdığı iki deyiş bunu çok iyi ortaya koyabilir: Açık seçik konuşmak ve açık saçık konuşmak’tan

söz ediyorum. İyi bir şeyden ve kötü bir şeyden. Yani, diyeceğim o ki, kendisine peri olduğunu söylediğin (bu açık seçik konuşmak anlamına gelmez ya, en azından iyi bir şey gibi görünüyor öyle değil mi?), zaman zaman da bir peri olduğuna inandığın (bir düşçüyü bir yarı-tanrı gibi hissettirebiliyor çünkü bazen), bir kimsenin yüzüne orospu diye bağırmak da demeye gelebilir açık açık konuşmak (bak, bu işte biraz açık saçık konuşmak oluyor işte). Her zaman açık seçik olamıyorsun yani. Mademki, zaman zaman da onun küçük (üstelik küçük) bir orospu olduğunu düşünüyorsun. Kendine bunu söyleyebilirsin de... Yalnız olmanın dürüstlüğü buradan geliyor sanırım.

İnsan düşüncesi genele vurulduğunda çok çok büyük yüzdeyle sağlıksızdır. Kendini tutmayla ilgili bir şey olsa gerek doğruluk, bilmiyorum, hiç bilmedim. İrdeleme, derler, irdeleme ve yaşa. Düşlerle onulmaz biçimde ayrılsın gerçeklik, ne farkeder, rahatın yerinde ya. Dengeli bir yaşam sür, mesafeli ol, kendi düşlerine, öfkene bile. Kendinden sakın, rahatına bak. Göz göze gelmezsen seversin aynadakini, barışık olabilirsin onunla. Aklından asıl neler geçtiğini kendinden ve herkesten sakla. Rahatına bak. Her zaman açık seçik olamazsın ya. Öyleymiş gibi davranmayı unutma ama. İnsanların anlık arzularının ve korkularının hepsinin art arda gerçekleştiği yerdir cehennem. Gerçekleşmelerini bırak, her birinin ne dediğine kulak verdiğini düşün yalnızca. Hiç de sandığın gibi biri olmadığını anlarsın. Olmak istediğin kişiyi yitirirsin geri dönülemez biçimde. İyisi mi, bir akıl düzeni kur ve onun üstüne titre. Bir şeye sahipsin hiç olmazsa. Onu yitirmeye duyduğun korku dışında rahatın yerinde. E boşver gerisini de.

Kız benim hayasız akınlarıma karşılık vermedikçe, kendim horozlanıp kendim dizlerimin üstüne çöker olmuştum. Kudurdukça daha ateşli özürler dilemek zorunda hissediyordum kendimi, salya sümük özürler çoğaldıkça da ağzıma köpükler doluyordu yeniden. Özellikle o son hafta çok zor geçti. Cuma'ya dek bu böyle sürdü. Haftasonu işlerin seyri değişecekti, tıpkı müziğin aklıma babamla konuştuklarımız yerine güzel bir düşünce getirmesinde olduğu gibi; tıpkı mumun eriyerek dibine yaklaştığında son bir kez, ama tüm varoluşunun en parlak ışığını vermesinde olduğu gibi, o som ışığı...

Swann, Odette'in göğsüne iliştirdiği orkideleri düzeltirdi kitapta. Bu onların belli bir terbiye içinde cilveleşmeleriydi. Ben kitabı okurken henüz

lisedeydim ve zamanın biçimlendirdiği aşkın, erkek elinin kadın göğsüne orkideleri düzeltmek mazaretiyle, yapmacıklı kazayla dokunmasından ibaret olduğunu düşünüyordum bir yandan da. Aşkta insanın karşısına çıkabilecek sorunların o orkideleri düzeltmekten yoksun kalmak olduğunu. En fazla bu olabilirdi. Gerizekalı! Ama yemin ederim öyleydi. O yaşlarda okunan on kitapla, fazlası değil, yaşam açıklanabilir sanırsın. Yalnızca o kitaplarda varolan, söyleyeceğin, kendine ait sanacağın, seni dile getirdiklerini düşündüğün ilk sözleri kendilerinden duyduğun bir avuç kişiyle bir umut-yaşam sürersin birkaç yıl boyunca, o kişilerin seni yalnız bırakacağı yer gelene dek. Lise yıllarımda, kişilerimin söylediklerinden benim anladığım oydu ki zaman sıcaktı, sımsıcaktı, ergenlik sivilceleri kadar kavruk. Yanılmıştım: Bazı günler, zamandan bağımsız olarak çok daha fazla ısınabiliyormuş. O dönemde bunlar aklımdan geçmiş olabilir mi, bilmiyorum, bu zayıf bir olasılık. Her şeye karşın sözünü ettiğim haftanın son günü, bir çiçeğin ömrünün tümünü kendi süreciğine sığdırmayı becerdi, nasıl becerdiyse; sanırım, sonradan bir Pazar gününe ilişkin kıyak bir öykü anlatabilmem için.

Pazar'ın perspektivi, arkasından getirdikleri ve önüme saldıkları, eskiden doğruya örnek gördüğüm, ama hiçbir zaman izinden gitmediğim Swann'ı, o edepliyi, o hastalığını süremeyeni, yılanın üstüne çıkamayanı, hastalıklı aşkının altında ezileni zamanın nasıl unufak ettiğini açıkça kanıtladı. Ömür içinde sonsuzluk kadar korkunç bir şey yoktur – Swann'ın sonradan kadınla evlendiğini düşünürsek... Ama benim sözünü edeceğim Pazar tam bir sondu. Ötesi bana kaldı. Ağlayacak değilim bunun için. Ağlaklıktan nefret ederim. Kaldı ki Swann o Pazar'ı asla yaşayamazdı, ben, iyi ya da kötü, ama kesinlikle kıyak biçimde yaşadım. Bu da yeter, yetmeli. Annem eğer Swann'ı tanımış olsaydı, onunla arkadaşlık etmemi isterdi kuşkusuz. "Biraz da iyi şeylere özen", der hep. Babam ise Faithfull dinlerdi, hâlâ dinliyor. Ben de babam öyle yapıyorsa iyidir dedim, bana uygun olanı onun bilmesi gerekirdi, çünkü o erkek olandı: Ve ben de hayaletlere öykündüm, Swann'a değil.

Babam bir Rolling Stone'du ve Marianne Faithfull'u seviyordu, annemi değil. Ama annemle evliydi, o yüzden kendi içine kapanıp bu konuyu hiç açmıyordu. Sonra ben geldim. Baudelaire'in sözünü ettiği çığın düşüşüne katılmak istedim; olursa son ana dek, olmazsa, o çığ beni yarı yolda bırakırsa... Kendi bilirdi. En azından öyle diyordum. Başta gerisi önemli değil gibi geliyordu, bir gün için olsun öyle hissetmek istemiştim, bana öyle

geliyor ki, tıpkı babam gibi. Öyle çaldım ki o arzunun davulunu, duyan bana başka bir şey armağan edilmeyeceğini anladı. Günler, çığ gibi büyüyen günler verdiler bana, en çok sevdiğimi anlatacağım, dolu dolu. Her davranışımda göze almış olmalıydım sonradan başıma gelecekleri. Değer mi değmez mi, aslında o kadar da emin değilim. Ama böyle. Çığdan söz ediyorum, kar topundan değil. Çarpa çarpa yuvarlanmak, kırmak, dökmek, ama karda da süzülmek. Mızmızlanmaya yer yok. Ağlaklıktan nefret ederim. Birlikte yuvarlandık, çarpışmamız kaçınılmazdı. Zaten bu da Baudelairece bir ad değil mi: Rolling Stones?

* * *

"Alçakgönüllü ol ey gururlu insan" diye söze başlamış Dostoyevski, Puşkin üstüne konuşmasında. Anlat artık ne anlatacaksan dediğini duyar gibiyim; "kıyak" sözcüğünü birçok kez tekrarlayarak, dolambaçlı yollardan her an önyargıya dönüşebilecek, öykünün sonunda okuyanlara burun kıvırtabilecek beklentiler yükledim belki anlatacaklarıma. Herkesin kendi kıyak öyküsü vardır da, bunca bilindik adı yanıma aldığımda, benim öykümün, o kişilerin akla getirdiği düşünceleri, anıları, duruşları, canlandırdıkları duyuları birarada ve hoş tutmanın altından nasıl kalkacağı konusunda şüpheler uyanıyor bende bile. Ancak ben, kalkışmakla haketmek arasına kesin bir çizgi çekeceğim. Bu çizgi iki sözcüğü ayırmayacak, tersine anlatanın her davranışında birbirlerine daha çok yaklaştıracak. Kalkışmak ve haketmek sözcüklerinden, ancak "yapmak" çatısı altında toplanabilecek tek bir edim düşüneceğim. Ve eğer böyle bir terazide öyküm hâlâ kıyak çekerse, adını andığım tüm o kişilerle "Papa was a Rolling Stone" başlıklı bir metin ortaya çıkacak; bir öyküye varmaya çabalayan bir metin, yolculuğunun sonuna erecek.

Bosch'un Cehennem betimlemeleri üstüne bir sanat tarihi kitabında ressamın tabloların bir kenarına "Oradaydım" notu düşmesi gerektiği yazıyordu. Cehennem'e gitmeden yapılacak işler değildi onlar. Bu düşüncenin beni etkileyişinden hareketle, gerektiğine geri dönmek, sunağın içine uzanmak, sunağı varlığımla ve boş bıraktıklarımla doldurmak gerek öyleyse; Herkesin Geldiği Yer'e biraz Oidipusça, biraz Faithfullca, biraz Swannca, biraz Stonesça bir yolculuk yapmak gerek şimdi. Öykü kıyak olsun diye kendimi yakmam gerek. Böylece, kendimi anlatarak istediğim

biçimde kendimden de kurtulurum belki. Bir savaşın büyüklüğü, kazanmak için verilen ölülerle, yitirilenlerle ölçülür. O yüzden de anlatan için dövüştüğü öyküyle iyi geçinmek olası değildir. "Olası" sözcüğü sevilesi gibi kullanıldığında, insanın özellikle de kendi öyküsüyle iyi geçinmesi ne kadar olasıdır oysa, ne kadar olması istenendir. Olaydı keşke. Nijinski günlüklerinde "size kendimi anlatarak zaten lanetleniyorum" demiş. Bir öyküyü anlatmak, onu didik didik etmeyi, kusmayı, derisini yüzmeyi, kendin için öldürmeyi, bir yandan da başka bir yerde varetmeyi, arkasına gizlenmeyi, senin sırlarını açıkladığından ona sövmeyi, küfretmeyi, ancak sonuna ulaşana dek kendin gibi vazgeçilmez de kılmayı onu; onda başka bir yüz göremez olmayı, başka bir yüzünün olmayacağını bilmeyi, onunla sona ermeyi, bir sona daha erişmeyi, yokolmayı, yazının acınası korkaklığı içinde kendini bir kez daha öldürmeyi gerektirir.

Öyleyse şimdi her şeyi toplamak, bir küçük bütün oluşturmak gerek: Neden resim düşkünlüğümden sözettiğimi, Courbet'nin kadının cinsel organını resmettiği Herkesin Geldiği Yer tablosunu, aslında yalnızca onun işaret ettiği Yer'i, benim o Yer'i nasıl gördüğümü, düzen manyaklığı ve kendini koyverme, sarhoş gemi ve küçük züppelik arasında gidip gelen kimliğimin o Yer'e nasıl baktığını, bunu yine bir resim öyküsü çerçevesinde nasıl anlatabileceğimi, dile getireceklerimin tümünde "orada" olduğumu göstermem gerek – arkadan Marianne Faithfull çaldığını duyurmam gerek. Bunu başarabilecek miyim bilmiyorum.

* * *

Son Pazar'dan önce Cumartesi'yi anlatmam doğru olur. Ama önce bir dakika... Benim de hakkıyla anımsamam gerek o dönemin genelini, çünkü sözünü edeceğim günler şimdikilere hiç benzemiyordu. Üzüntüyü unutmak için ne müzik setinin işlevlerini sınamam, ne de perdelerle korsancılık oynamam gerekiyordu. Üzüntü ya gerçek oluyordu, somut ve yakın, kendisinden kurtulmak için yapacak bir şey gösteriyordu, bir özür mesela; ya da yerini iyi niyetli bir müziğe bırakıyordu, henüz kurulmakta olduğunu düşündüğün sahnede sonun kötü olacağını düşündürmeyen türden. O dönemde, şimdi olduğunun aksine, kendimde –yok gibi– bir değil, iki kişi biliyordum. İki kişi: Bir kişilik bölünmesi falan değil, biz demek, hani işte birlikte olmak dedikleri. Bölünme olduğu kesindi de... o zaman... işin içinde

kişilik var mıydı ki? Çok gençtik. Ari gençlikten söz ediyorum burada, her zaman saklanabilen, her yaşta olunabilen bir şeyden değil. Bir anlamda saf kan olmak diyorum, hani karşılığında zamana ruhunu satar kişi; hani yalnızca acımasız ve çare sunmayan ari gençlik düzeni içinde olunur, hani yalnızca zaman içinde... Ari gençlik, bir süreciktir, geçer, ama hep anımsanır. Gururlu mu gururlu, elin uzanamadığı, kendinden emin, lekesiz, miskin ve nergis bir bulut gibi geçer herkesin üstünden. Ama hep geçer. Ne de güzel geçer. Anımsanır. İlk yirmidir bu, ötesi değil.

Evet işte tam da o döneme rastgelmişti; ikimiz de tam ari gençliğimizdeydik; ben bir Yer'e ait ve sahip olmak, oracıkta kalmak, annemin bana yaptığını o Yer'in içinde unutmak, güven duymak, kendimi güvende duyumsamak istiyordum; onun içinde, o resmini çizdiğimi söylediğim kızın içinde, karnımın yeniden, bir çaba gerektirmeksizin, bir göbek bağıyla doyurulması karşılığında kendimden vazgeçmeye hazırdım.

Resim, resim bu konuda yadsınamaz bir yer tutuyor, beni doğrudan çocukluğumun eskilerine, oradan da resim çizmekten vazgeçmemle sona eren o ilk gençliğe yolluyor. Kızın sayesinde, ondan önce de uzun bir ara verdiğim resme yeniden başlamıştım. Yeniden bir iki şey çiziktirmiş ve beğenilmiştim. Çok zavallıydım ben, inan. Cyrano da insanlarda hayranlık uyandırmak istiyordu, diye kendimi avutabilirdim, yeminle. Neyse, devam edeyim, ardından, ben resimler çizersem, belki bu yolla birlikte birşeyler yapabiliriz, birşeyler kazanabiliriz diye düşler kurmaya başlamıştık işin kötüsü. Bir yaşam kurabiliriz, kurmalı da çünkü, ne olursa olsun, gerekecekti, bir gün, belki, eğer... Çünkü genelde epey parasızdık. Çalışmazdık. Paranın bize sağlayabileceği eğlencelerin (o zamanlarda başka bir tasamız yoktu, anımsamıyorum) beraberinde hiçbir şey taşımayan boş bir yel olduğundan, yalnızca yürek boşaltan sinsi ve yalancı bir meltem olduğundan emindik.

Kız, bir resim yarışması haberi okumuştu. Bu haber hafta içinin ve son zamanlarımızın gerginliğini bir düşle değiş-tokuş ettirmişti hemen. Çünkü kazanana iyi para veriyorlardı. İyi para da ne demekse... hele o zaman bizim için. O parayla birkaç gün bayağı eğlenebilirdik, orası kesin. Ama yarışmaya katılmayı ciddi ciddi düşünmemizin en önemli nedeni, onu "kazanmada" bize ters gelen bir şeyin olmamasıydı. Hatta düşlediğimiz tam da buydu. Böyle böyle açılacak kapılar ardında, biz hep... Ne farkederdi ki? Değişmek, değişsin dediğimiz şeyler, o kadar gençken ve beklentinin ya da

belirsizliğin zaten olması gerektiği bir zamanda, doğal olarak ölülerin uyanmasını beklemeye benziyordu: Biz de bir hiçi olsun, bekliyorduk. Yok gibi, ikimiz, ama vardık. Ve bunu benim göstermem gerekiyordu, ara sıra, örneğin o resim yarışmasında. Çünkü ben erkek olandım. –Şimdi bile– kazanacağımdan böylesine emin konuşuyor(d)um, çünkü o, beylik sözlerimin gölgesinde kazanamayacağımı aklının ucundan bile geçirmiyordu. Üstüne üstlük yarışmadan kazanacağımız parayla yapacağımız yolculuğu tasarlamaya başlamıştı. Bana fırçalar, boyalar, bir de tual aldı babasından aldığı parayla. Şövalem yoktu, aslında doğruyu söylemek gerekirse ben daha önce hiç tuale resim çizmemiştim. Ona bunu söyledim, o yüzden şövalem yok. Şövaleye para yetmemişti. Üzüldü. Yapacak bir şey yoktu: Yerde çizerim, dedim, çizerim hiç merak etme.

Sahne arkasında korkuyordum. Olmayacağından, yapamayacağımdan ödüm patlıyordu. Tamamlanmışlık, bir şeyi tamamlama zorunluluğu, ortaya çıkış, beni dehşete düşürüyordu. Zamanı yemeye, ertelemeye, sonunda suçu, yarışmanın teslim tarihini kaçırmaya atmaya yeltendim. Bırakmadı. Küçük düşmekten korkuyordum. Horgörülen, bir kenara bırakılan her güzellik gibi resim çizen elim de, kendini bir gün için Sindrella'ya dönüştürmesi gerektiğinde, aslında horgördüğünün o kadar da güzel olmadığından ürkmeye başlamıştı. Yapmak olmadan, yapmak üstüne büyük sözlerle, henüz daha genç ve güzelken ve "karnımız dümdüz aşağı inerken", daha zamanımız vardı nasıl olsa... Ama tükenişin varlığından, horgörüye, karşılıklı ve sevgili horgörüye uzun zaman dayanamayan o ince duvarın varlığından habersizdim (şu "ama"nın harflerinin yazılışına bak; 'a'larına parmaklarını geçir, "ama" yeri geldiğinde bir muşta olur). Kentte oldukça moda olan kahveler, sigaralar ve uzun sessizliklerde, birbirini sıkıntıdan tespih gibi çekmeye başlayan ilişkilere benzemişti bizim yapmak istediğimiz de. Bir süredir karşılıklı bıçak çekmeler kesilmişti. Elinde bıçak olan, oyunlara doyamayan taraf, eh o da ben oluyordum, asıl o zaman yaralıyor karşısındakini, daha çok kendini. Kaldı ki bıçakla oyun olmaz. Ama bunun üzerine çok da düşünmüyordum, yalnızca bir mide ağrısı gibi bir şey, kramp gibi... Çıkar sanıyordum, geçer... Orada olmaktı tek arzum, gerisi önemli değildi. Orada, tanışma öykümüzü bilmeyen bir arkadaşımızı yakaladığımızda, bir ağızdan, bir kez daha, ezberden bildiğimiz sözcüklerle, ilk karşılaşmamızı anlattığımız yerde, hep. Her şeye karşın bir şey vardı çünkü, sözün gelişi insana iyi gelen, iç ya da akıl ferahlatan yolculuklar gibi, insanın çevresindeki her şeyi istediği gibi görmesine izin verecek

sessizlikler gibi değil, daha başka bir şey. Yalnız kaldığımda, özellikle yalnız kaldığımda, biraz sersemlemiş, şundan ya da bundan, su serpen, hararetli alnıma parmaklarının ucundan, damla damla, ılık ılık, alıştıra alıştıra, asla üşütmeden; sırtımda bir delik açıp göğsümde sıkışan soluğun devinimine yeniden yol veren, bir aydınlık düşünce, bir varlık, bir varolması beni iyi eden. Aklımda, temiz yürekli sözcüklerin kıyısına yanaşıyordum onun düşüncesiyle. Sözlükte başka anlamı olmayan sözcüklerin kıyısına. Ama bizi süren her neydi ise kendi yolunu açmak, gidebildiği yere kadar gitmek için çivi gibi virgüller çakıyordu önümüze. Ben de daha zamanımız var diyordum, son noktadan önce daha çok zamanımız var. Her şey olması gerektiği gibi görünüyordu. Kimileri vardır, yaşama olduğu kadar ölüm düşüncesine de boyun eğişin olur zamanla.

Ben pek mutlu bir çocuk değildim. Her zaman tedirgindim. Bunun için kimseyi suçlamam. Bazıları Herkesin Geldiği Yer'den ters tarafından kalkar, hepsi bu. Öyle çok mutluluğu da istemem işin doğrusu. Kendimi dürtüklemem gerek benim her an, her yerde, bazı bazı düzenler kurarak, bazı bazı da o düzenleri parçalayarak. Bunlar iki kişi de yapılabiliyor, iki kişi, ellerinde birer çomak. Hatta bunlar iki kişiyi birlikte tutuyor. Daha sıkı. Ama resim konusuna gelince, yani yapacağım resmin bende yarattığı tedirginliğe, çizmek, iki kişilik bir öykü için biraz fazla tek başına yapılması gereken, sonuçlarına –aslında– yalnızca bir tarafın katlandığı bir şeymiş gibi geliyordu bana. İkiyi bölen bir şey gibi, kötü bir şeymiş gibi, tüm o erkek tarafı düşüncelerime karşın. İki kişiyken de insanın aklına geliyor böyle şeyler haliyle. Resim bittiğinde, biterse tabii, işler daha da karmaşıklaşacak, diye korkuyordum: Yalnızın yaptığına en azından bir kişi, hem de bir yabancı değil, o, tanık olacaktı. Ardından belki bana olan inancını yitirecek, ona başka konularda ettiğim sözlere de kuşkular iğneleyecekti. Bu bir kabus olurdu. Yo yo... Beğense bile, en azından yanlış anlamaya ve kırılmaya hevesli gururuma olmadık bir soru yöneltecek, özgüvenimi bir özürle iyileştirilmeyecek denli zedeleyecekti, biliyordum. Ayakların bir süreliğine de olsa yere basma vakti gelmişti. Sıkıntılar, varsayımlar birbirini kovalıyordu. Keşke öylesine olsaydı, diye düşünüyordum; öylesine olsaydı o kadar rahatlardım ki, belki sonuç bile daha iyi olabilirdi. Böyle bir sınavdan kaçmak da olmazdı ya, kandırmak, kaçmak gibi bir şans yaratabilseydim, "iyiydim ben ama şundan resmi yapmayacağım" gibi bir şey aklıma gelseydi, hemen yan çizecektim.

Ama işte Cumartesi günü başıma dikildi ve bana resim yaptırmaya başladı. Neyin resmini çizmem gerektiği çok açıktı: Onun resmi çizilmeliydi. Tüm korkularıma karşın bunda içimi rahatlatan bir şey de vardı: Hiç değilse onun övgüsünü kazanma olasılığı güçleniyordu bu yolla. O kendi resmini beğenirse yarışmayı kazanmamam bile bağışlanabilirdi. Olmazdı ya... Onun övgüsü yeterdi sonuçta. Onları karalamaya hazırdık zaten. Anında. Onların paralarına ihtiyacımız yoktu. Onun resmini bitirirsem hem sözümü tutmuş olurdum, hem de ortaya berbat bir şey çıkmazsa kazanırdım. Bu son düşünceleri beğendim, onlarla işe koyuldum, kıza bir şey sezdirmemeye çalışarak. Gardiyanım başımda, beni izliyordu, kendi resminin çizilmesine bekçilik yapıyordu, saatlerce, ikimiz, hiç yerimizden kalkmadan, on bir-on iki saat. Bu çok değil mi? Bu uzun bir süre, öyle değil mi? Günün yarısını resim yaparak geçirmek fena bir çalışma olmasa gerek... Bırak şimdi, sıkı bir çalışmaydı.

Ben sahip olmak istediğim Yer'i, Herkesin Geldiği Yer'in çıplaklığına inat, kıskançlığımdan olsa gerek, giyinik çizdim. İzlenimcilere özenip, uzun beyaz bir elbiseyle, bir peri gibi, kusurlu ama tek ve biricik bir Venüs gibi, yeşillikler arasında, yaprakların ve dalların üstlerinde göze yuvarlak görünen ışık hüzmeleri patlatarak, siyah-beyaz bir fotoğraftan çalışarak. Kendisi yanımdaydı. Modellik yapabilirdi, sanırım buna bayılırdı da. Ama yanımda olandan korkuyordum, çekiniyordum, yüzüne bile bakamıyordum onun: O bekçiydi, sorumluluğum. Bir aile reisi gibi hissediyordum kendimi, olabileceğim kadar, kendime olmak için izin verebileceğim kadar: bir baba gibi. Mick Jagger'dan ne kadar baba olursa o kadar. Üstünü beyazla örterek ait olmak istediğim Yer'i çiziyordum. Benim Yerim. Böylece her şey olması gerektiği gibi olacaktı.

O kadar uğraştıracağını düşünmemiştim başta. Sonuç her ne olacaksa, kendini o on bir-on iki saatten çok önce belli etmeliydi. Çocukken hep öyle olurdu. Tual başka bir işmiş gerçekten, büyük iş. Sözün kısası, sen de tahmin edersin, kızın resmi bir aceminin elinde bir günde tamamlanmadı, her ne kadar o aceminin eli zorunlu bir yüreklilik gösterse, her ne kadar istekli olsa, ya da her ne kadar resme birazcık olsun yeteneği de olsa, Pazar gününe sarktı, ertelendi. Bekçim... kızmadı. "Yarın devam edeceğiz". Bu kadar kesin. Bir şey demeye hakkım yoktu, yorgundum, eğlenmenin ya da düşünmenin getirdiği yorgunluktan başka türlü bir bitkinlikti bu, uzun zamandır ilk kez.

Buluşacağız, yarın, yeniden. Pazar sabahı olabilecek en erken saatte, yani 7’de, sonra acıdı da 15 dakika hazırlanma süresi tanıdı bana, 7:15’te. Senin gelmene gerek yok, dedim. Onu evine bırakırken saat çok geç olmuştu. Erken kalkmana gerek yok. Söz veriyorum, yapacağım. Doğruyu da söylüyordum, yapacaktım, başka bir şey yoktu kafamda, artık, o kadar uğraştıktan sonra. Yorgunlukta insan daha az yalan söylüyor. Uykuya dalmadan hemen önce yanındakiyle konuşurken, kısık bir sesle, biraz çatallı, genelde hep doğruları söylediğin, hissettiklerin seni daha bir okşadığı zaman olduğu gibi. Olsun, dedi, geleceğim.

Bir son günün, mutluluğu tadında bırakan bir son günün sabahı o yüzden erken başladı.

* * *

Bir "son mutlu gün" anlatacağım, direğinden dönülmüş bir gün, yenilerine gebe bir gün, başka, bambaşka sabahlara varmış bir gün. Varmasaydı bunlar yazılmazdı zaten, yazılmasına gerek kalmazdı. O yüzden "bir" son mutlu gün anlatacağım; parlak bir Pazar gününe ilişkin kıyak bir öykü mırıldanacağım, kendine dinlenmeye değer bir ses veremeyen gırtlağımdan.

Müzik setinin yardımıyla sabah söz verdiğim gibi erkenden, hatta söz verdiğimden daha erken bir saatte, tam 6:30’da uyandım. 6:32’ye kadar gözkapaklarımda uykunun altına girmeye, tatlılığına karşı koymaya çalıştım, 6:32’de saat çaldı. Kalk dedi, kalktım, saati kapattım. Ancak saatin düğmesine bastığımda algılayabildiğim müziğin, Faithfull olduğunu anımsıyorum. Sabah ilk duyduğum onun sesiydi. Cumartesi gecesi resim çizerken on bir-on iki saat yine Faithfull çalmıştı. Bunu da ancak dün gece, Faithfull dinlediğimde anladım. CD’yi değiştirmemiştik, şüphesiz üst üste bilmem kaç kez aynı parçaları dinlemek içimizi daraltmıştı, ama çalışırken başka CD’lere de, başka güzel şeylere de sahip olduğumuzu unutmuştuk.

Yatağımın kenarına oturarak ilk sigaram boyunca oramı buramı yokladım ve tedirginliğimi oldukça körelmiş buldum. birşeyler yapmakta olmak biraz kaldırmıştı göğsümü herhalde. Aklıma geldi: Bir zamanlar, bir grup arkadaşım bir film çekmeye niyetlenmişti. Adını da anımsıyorum: Israrkeş. Elbette, sonuna götüremediler, başladılar mı onu bile anımsamıyorum. Adı da tam uymuş yani. Bir isteği uzun süre dik tutabilmek bizim gibiler için değil, diye düşündüm, içinde bulunduğum günü dışarıda tutarak. Yapılacak

işler uzun süreçlere yayıldıkça, yayılmak durumunda kaldıkça, süreklilik denilen şeyden habersiz olan, yapımı günler, aylar alacak bir şey için bedenimizi ve aklımızı çalışmanın başına her oturtma faslında daha da zorlanan bizler, işten ikinci, olmadı üçüncü girişimden sonra vazgeçerek rahatlarız. Vicdanımız da rahattır, çünkü işle birlikte onun bize getirebileceklerinden de, yani isteklerimizden de fedakarlıkta bulunmuş sayarız kendimizi. Bakış açısı meselesi. Arkadaşlarımı buna göre mi seçiyorum acaba? İşte o gerçekleşmeyen Israrkeş'in bana anlattıkları ilk sahnesi aklıma geldi yatağımda otururken. Israrkeş'in başkahramanı Israrkeş, soğuk bir sabahta uyanıyor, kıçında beyaz slip bir don, bir sigara yakıp Ne me quitte pas dinliyor. Yatağının yanındaki su şişesini ayaklarının arasına alıyor, soğuğu duyumsayarak uyanışı kavramaya çalışıyor. Haliyle anlatmaya da. Benim de pek farkım yoktu doğrusu. Slip don giymem ben gerçi, asla. Brel konusunda da, Fransız eğitiminden zehirlendiğimden olsa gerek, chanson'lardan –en azından artık– pek hoşlanmıyorum. Onların yalnızca sigaralarını içiyorum, sigaralarını seviyorum, öğrencilik yıllarıma borcumu böyle ödüyorum. Kaldı ki soğuk, uyanış, ısrarkeşlik, su şişesi, bende de vardı o sabah. Filmin sonunda, doğru anımsıyorsam, sakat kalan Israrkeş'in, adına yaraşır biçimde yaşama sarıldığını gösteren bir sahne olacaktı. O sahne aklıma gelince, kendimi güne ilişkin biraz pohpohlayıp, asıl o sona ulaşabilseydin bana benzerdin işte, dedim Israrkeş'e. Ben sakat da değildim üstelik. Beklenmedik olan bazen böyle anları, böyle günleri kollar. Önemli olan onu nasıl karşıladığındır, önüne geçmek değil.

Dışarı baktım: Kar yağmış, henüz ayak basılmamış bembeyazlık. Hava daha ağarmamıştı. Banyoya gittim, iyi görünmeliydim, eğer gelmişse... Su dökündüm, odada Faithfull çalmaya devam ediyordu, kapatmayı unutmuştum. Ben yıkanırken babam sese kalkmış, kapatmış. Sonra söyledi, "sabahları müziği biraz kıs bari", dedi. Tıraş oldum, sinekkaydı. Bir sigara daha yaktım, ben banyodayken müziğin kendiliğinden kapandığını düşünüp, fazla sorgulamadan ve sesi kısmadan As Tears Go By dinledim, kara baktım: Hâlâ atıştırıyor. Resme döndüm, dürttüm: İçindeydim, uzaktan bakamıyordum ona, başladığımdan beri hiç dışına çıkmamıştım ki zaten, çıkamamıştım ki... Odam, sanki resim uykumda bile aklımdan çıkmasın diye, leş gibi boya kokmuştu tüm gece.

Fotoğrafı aldım elime. Siyah-beyaz sevgilime baktım, siyahı olmasa beyazı bir şey demeyecek fotoğrafa. Ne kadar sessiz, dilsiz. Artık varolmayan çok eski bir nesnenin fotoğrafı gibi, ulaşılmaz, yok; bir zaman

yaşamış, genç yaşında yitmiş, doyulamamış, can sıkmaya varamamış, sevilen, hayran olunan bir ölünün anısı gibi kusursuzlaştırılmış. Tuale kaldırdım başımı: Sır vermez ama renkli, tatlı dilli; hem acılı hem fettan, ince mi ince, eski ustaların şişko Venüslerine inat, tam benim zevkime göre. Yuvarlak da, ipince dışçizgilerle yusyuvarlak. Tüm kadınlar onda olsun istiyordum, kadınların kusurları birleşince onda kusursuzluk olsun, ondan güzel kimse olmasın, istiyordum, varsa da ona katayım, kalmasın. Ve yalnızca benim olsun istiyordum, zavallıca. Fotoğrafa indirdim gözlerimi: Bir peri, tek bir peri, çizeceğim tek resim olacak kadar güzel mi, diye geçirdim içimden.

Güzelliği düşündüm, alışılagelmiş simetrik bir düzende girintilerin, çıkıntıların ve deliklerin belirlediği yüz güzelliğini. Ancak benzetmelerle varolabilen, bellekle doğrudan ilişkili bir şey olup olmadığını sordum kendime, yüz güzelliğinin. Özellikle yüz güzelliği üstüne düşündüm, çünkü müdahaleye en az açık olan, ifadenin ve içeriğinse üstünde en çıplak halleriyle belirdiği –ya da maskelendiği– düzlem gibi geliyordu yüz, dış müdahaleleri azaltırsam, onlar arasından sözümü ilgilendirmeyenleri elersem, dedim. Yabanıl bir taşın güzelliğine hayran kalmayı düşündüm, insan yüzüne, şeftali çekirdeğine, biçiminden şarap şişesine benzetemediğim bir taşın önünde nedenini bilmeden durup kaldığımı, o salt güzelliğin önünde, belleksiz. Yüze bakarken belleği aradan çekmeyi denedim, ama bunu yapabilecek olanın ben, artık ben olmadığımı farkettim hemen peşisıra: Benim artık bir geçmişim vardı. Taşlarla sıkı fıkı bir ilişkiye hiçbir zaman sahip olmadığımdan, az buçuk belleksiz davranabileceğimi düşündüm taşlarda. Hayalden en acımasız yüz güzelliği jürisini kurmaya giriştim, taş güzelliğini ayrıntılı karşılaştırmalar yapabilecek denli tanımıyor olmamı model alarak. Çocuklar ve o evcil hayvanlar aklıma geldi, karşı-tepkili, karşı-bakışlı ve büyük çoğunluğu az geçmişli. Çocukların ve o evcil hayvanların gözlerini ayıramadığı bir yüz güzelliği tasarlamaya çalıştım, soruma yanıt bulabilmek için, bir an boş bulunup, aslında tasarlamamak üstüne kurduğum bir girişimle ters düşerek. Yüz güzelliğini onların acımasız görülerine bırakmak, dedim, gerçek bir mahkeme kurmaya ve gerçek bir karara tanık olmaya yarayabilir, dışarıdan. Ölümlü, değişen bir yüz ifadesiyle yitebilecek, geri dönülmez biçimde konumundan kaydırılabilecek, derin bir bakış boyu sürecek gerçek bir taçlandırma anı. Bunu yapamayacak kadar çok insan yüzü görüyoruz bizler. Başkalarının bakışlarına, başka bakışlara ihtiyacımız var. Deneyimle ters

orantılı bir beğeni gerek bize. Nedenlerden sıyrılmış bir güzelliği biz görebilir miyiz ki? Böyle bir yüz güzelliği sonuç değildir çünkü. Andır. Fotoğraftır. İşte gerçekten güzel bir yüz, harika bir taş. Öyle miydi?

Öyleydi. Güzeldi. Hatta çocuk gözüyle bakmaya çalışınca düpedüz bir çocuğun güzelliğine sahip oluyordu. Birkaç bebeğin ona nasıl baktığını görmüştüm, gözler faltaşı gibi açılmış. Gölgeler yüzünün üstünde tutunacak yer bulamıyor, dolayısıyla örneğin bu siyah-beyaz fotoğrafta yüze anlamı vermek, yalnızca uzun kirpiklere gizlenen gözlere kalıyordu. Gözler yere doğru bakmalarına karşın bu işin altından nasıl da kalkıyorlardı. Kendisine bakıldığını bilmenin getirisi bir kontrol, utanmış, ama utancının da farkında, başını bile isteye öne eğmiş, öte yandan aynada çalışmadığı bir poz verir gibi nasıl göründüğünden habersiz, durgun, bakan gözlere teslim olmuş. Zincirlerini gıdım gıdım bırakan bir güzellik, yeni uyanmış da, gözlerini açar açmaz, uykudayken kendisini izleyenle göz göze gelmiş gibi hemencecik yere dönmüş bakışlarla. Hiç ayna görmemiş bir çocuğun bakışları vardı onda.

Çocuğu insandan ayıran şey fiziksel güzelliğidir bana kalırsa. Her yetişkin çocuk kadar güzel olmak ister, hepsi bu. Çocuk sevmemek, onun güzelliğini, ne yapsa bozulmayan, bir biçime sokulmaya gereksinimi olmayan güzelliğini açıkça kıskanmaktan, buna katlanamamaktan başka bir şey değildir. Erişkinlerin gösterdikleri onca çabaya karşın. Gerçi her çocuk güzeldir demiyorum, çirkin mi çirkin, sevimsiz çocuklar da vardır ya, onları dışarıda tutuyorum. (Güzel) çocuk sevmek ise duyulan hayranlık karşısında bayrakları indirmek ve en azından onun yanında o olmak istemektir. Her sabah aynada gördüğü şeyin yerine o çocuğu yerleştirmeyi arzulamaktır. Öyle hissedemiyorsa da, en azından ona, yani güzelliğe yaranmak, kendini sevdirmek istemektir. Çocuğa sevgi verip, karşılığında onun güzelliğini kendi üstünde değilse bile yanıbaşında taşımak hırsıdır yetişkininki. Bu, resimde varolan sahiplenme isteğine oldukça benzer. Çocuk o kadar güzel görünür ki, yetişkin o olmak ister, o olamıyorsa ona sahip olmak, onun yaratanı olmak. Tıpkı resim çizmekte de sık sık görüldüğü gibi, güzelin nedeni, güzeli başka bir yerde vareden olmak ister. Ebeveyn olmak sıkı bir kendini tatmindir. Zaten her şey, ama her şey, küçük ya da büyük bir mastürbasyon değil midir?

Çocuğun aynayla ilk karşılaşması, yetişkin bir insan olmak konusunda bir adım niteliği taşımanın yanı sıra hayvanlara özgü o doğal güzellikten

kopacağının da imidir. Çocuk, sanırım, güzelliğinin doruğuna aynada kendini ilk gördüğü anda ulaşır. Yalnızca bir an için o dorukta tutunur, şaşkınlıkla ve korkuyla kendini izlediği o an boyunca en güzel olur. Kendisi bunu bilmez. Zaten tam da bu yüzden o an için güzelliğinin zirvesine tırmanır. Sonra düşüş başlar. Çocuk aynayla kaynaştıkça eğlenceli suratlar yapmaya, yüzündeki tüm kasları çalıştırmaya girişir, ne de olsa güzellik umurunda değildir ve bu nedenle de o süreçler içinde hep güzel kalır, ama artık o ilk anki kadar ya da öncesindeki kadar değil. Ardından kasmalar başlar, kaşı gözü oynatmaktansa, derli toplu tutmaya yönelik ilk girişimler, o girişimlerin başarısının doruğu çirkin ergenlik, onun düşüşü, güzelliğin çocukluktakine yaklaşamayan ama yine de yüze yansıyan yükselişi, yani ilkgençlik... Güzelliğin yüz üzerinde gösterdiği inişler ve çıkışlar böylece sürüp gider, ama artık hep bir ayna, yani bir kontrol mekanizması söz konusu olduğundan, ötekini kendine benzetme çabası çocukluğun güzelliğinden çok uzağa taşır kişiyi. İşte o kızın benim tek perim olmasını sağlayan şey buydu: Ancak hiç ayna görmemiş bir çocuğa ait olabilecek bakışları. Resmime baktım: Resim onun bu özelliğini çalamamıştı. Resim beni görüp de utanmamıştı. Fotoğrafın aksine cilvesini bana yapmıyordu. Ben her şeyimi ona katmaya çabalarken, kendisini her şeyimden çekip çıkaracak duygusuydu bu, resimde. Çok çalışsam, birşeyler yakalasam, birşeyler başarsam, birşeyler olsa görmeyecek, umursamayacak duygusuydu. Yaşamımın geri kalanı boyunca odamın bir köşesinde asılı kalsa bile, kendisine baktığımı görüp de başını eğmediğinden ve öylece bakılmayı beklemediğinden beni her zaman için yalnız bırakacak duygusuydu. Benim olmayacak duygusudur, ıssızlıktır bu, resimde.

Resmin daha çok işi vardı. Bir önceki gece ayrılırken bana, sabah sözleştiğimiz saatte kapıyı aç, demişti. Annenleri uyandırmak istemiyorum, kapıyı çalmam. Tekrarladım: Senin erken gelmene gerek yok. Olsun ("Olsun" sözü isteğin çokluğunu gösterdiğinde ne de güzeldir ama). Ne yani kapının önünde mi bekleyeceksin? Sen zamanında kalkarsan bana kapıyı açarsın. Saatlerimiz aynı, benim kolumdakine ve senin müzik setine göre saat yediyi çeyrek geçe. Saatlerimiz aynı... saatlerimiz aynı... Polisiyelerdeki gibi, sanki, ölüm kalım meselesi. Öte yandan canlı ve çirkin bir dil bunların hepsinin ardında kötü bir niyet olduğunu, sonuca bakarak onun da, o Yer'in de tek isteğinin beni kovmak, ya da her şeyi başa alarak içinde "küçüldüğümü" görmek olduğunu söyleyebilir pekâlâ. Ama şimdi bakıyorum da hiç öyle anmıyorum o günü. Bu böyle kalsın bari, diyorum.

Hava hafif hafif aydınlanmaya başlıyordu artık. Karın aklığının geceyle didişmesi son buluyordu. Bir rahatlama iniyordu apartmanların tepelerinden. Beni de etkiliyordu bu aydınlanma, henüz zaman olduğu düşüncesi, zamanın henüz başlamadığı varsayımı. Kar ve kış ve gece, sona benzer, ama vardır, yaşanır. Kış uykusuna yatmak, başlangıçlarla ilgilenen kimi hayvanlar içindir, beslenmekle, yaşamakla, baharlarla, sürekli beyaz gecelerle, olabildiğince güçlü ya da hızlı varolmayı seçenlerle. Kışın, geceleyin ya da karda ortalıkta uyanık dolaşanlar ise sonları koklarlar, belki bir tomurcuk verir diye kardelen. Yaşam içinde sondan sonrası da vardır, bunu bilip kardelenleri koklarlar. Ölüm ise başkadır, bambaşka. Ben de o kışın bizim için birşeyler getirebileceğini umut etmeye başladım, sabah sabah: Resmi yaparsam, belki... Bir biçimde başlarsam...

Giyinmeye koyuldum, geldi mi, gelmemişse ne dalga geçerim ama, ne diyordun, bak ben kalktım ve hatta... bak... Bitti mi!... Böyle düşler kurarken, yaptığı işin beğenilmeyebileceğini düşünmüyor bile insan, unutuyor. Tek bir resim çizip başarmak, başarmak her neyi ise... Yarın götürürüz, dışarı çıkalım mı, şarap alırız, karda, soğuğu kırmıştır kar, para buluruz, buluruz merak etme, annemlerden isterim bugün, yarından sonra bizim paramız olacak nasıl olsa. "Soğuğu kırmıştır kar", bir yerden duymuştum, pek de emin değildim bundan. Öte yandan soğuk her zaman daha iyidir, bakma. Başka bir bakış açısıyla konuşursam, ısınmak için birbirlerine sokulur insanlar. Sıcaktaysa, birbirlerine gereksinimleri yokmuş gibi yaparlar, dedim kendi kendime, o zamanki bambaşka bakış açımla. Aşağı, apartman kapısına inmek için sabırsızlanıyordum. Aynaya baktım, ya gelmişse, karşılaşmamız, ikimizin de sözünü tuttuğu o an, Keith’in en sevdiğim riff’lerinden birini çalardı kulağıma. Klip gibi. İyi gözükmeliydim, gelmişse... 7:14.

Merdivenleri indim. İkinci kattan aşağı, tam 32 basamak. Apartman kapısından zemin kata karın güçlendirdiği aşırı aydınlık bir ilahi süzülüyordu, bir rock’n roll ilahisi, Faithfull’unkiler gibi, Sister Morphine gibi. O ilahinin, o ışığın geldiği yerde, kapının camından içeri üşümüş, buna karşın umudunu yitirmemeye çalışan –sanki– bir kedinin baktığını gördüm, usluca, dingin, küçük, küçüğüm. Keşke şimdi söyleyeceklerimin öncesine uzun bir suskunluk ekleyebilsem, ve ardından benim kapının önünde gördüğüme ilişkin, şimdiye dek edilmemiş, bir araya getirilmemiş, küskünlükleri Babil kadar eski, olağanüstü güzellikte sözler söyleyebilsem. Ne yazık, bunu yapamam. Yine de, kör topal da olsa, sürdürmeliyim. Çünkü

anlatmak için dayanılmaz bir istek duyuyorum. Bak, ama inan bana: Ben, orada, apartmanın girişinde, karın insanları ne kadar güzel kılabildiğine tanık oldum. Yemin ederim. İnsan yaşamının bazı bölümlerinde, bazı günlerinde, ya da böyle anlarında kendi başrolünü bile yitiriveriyor. Kendi düşüncesinin gerisine düşüyor, gerçekten neredeyse o olmak istiyor. Öyle güzeldi ki... Ya da bana öyle geldi, bir tür minnet duyduğumdan. Artık o duyguların en bağlayıcısı minnetten sakınmaya çalışıyorum elimden geldiğince. Kapıyı açtım. Gözümün önünden boşalan, yün kaplı, hem ince, hem damgalı, sık kar taneleri söylemek istediklerimi bölmeye çalışıyorlardı. Oysa neler söylenebilirdi karşımda beni, yalnızca beni, hem de dışarıda, kar altında beklediğini gördüğüm güzelliğe. Üşüdüğünü düşündüğümden belki, belki kendimi tutamadığımdan hemen sarıldım ona. Dokunmayı, hakkıyla dokunmayı pek bilmedim ben, ama doğrusunu istersen ondan başkasına. Sıkıca ve hakkıyla sarıp sarmaladım, banyodan çıkmış bedenime vuran ilk soğukla kendim de ürperdim. Zaten artık çok geçti, güzelliği üstüne birşeyler söylemek, ya da tersine hayranlığımı gizlemek için bile çok geçti. Açıkta kalmış yanakları beni beklerken o karşı konulmaz rengini almıştı ve başına devirdiği kırmızı bere kurdun gözleri gibi öne itiyordu yanaklarının pembeliğini. Teni esmer olmasına karşın yanaklarına tatlı bir pembelik yerleşinceye dek soğukta kalmıştı. "Benim" demek istedim ama bu karın ona bahşettiği güzelliği kendi göğsüme iğnelemek için boşuna bir çaba olacaktı. Ve onun kadar uzun zamandır karda olmadığımdan büyük bir üzüntü duydum.

Saat 7’de gelmişti. Annemleri uyandırmamak için zili çalmamış, kapıda beklemişti. Fazla uzun sürmemişti aşağı inmem, gecikmemiştim, ama zaten bize gelene dek, karda yollar katetmesi gerekmişti. Yukarı çıktık: odama. Hiç resim konusunu açmadı. Yatağın kenarına oturdu. Bir önceki gece kabus gördüğünü söyledi. "Korkunçtu", dedi. Birkaç adam tarafından kovalanıyormuş, kıstırılıyormuş: Tecavüze uğruyormuş. İçimde acaip bir duygu, sustum. Hemen uyanmamış, bunun üstüne bir süre daha uyuduğunu düşündüğünü söyledi. Çünkü böyle bir kabustan, ya ağlayarak ya da en azından bunun bir düş olduğunu anlamanın verdiği ter içindeki rahatlamayla uyanılacağından emindi. Ama öyle olmamıştı. Onu tecavüz düşüncesinden başka bir yöne götüren, tecavüze suret değiştirten başka bir uyku gelmiş olmalıydı "kabusun" hemen ardından. Böyle diyordu. Ancak sonrasında hangi uykuyu uyuduğunu anımsamıyordu. Anlattığına göre, uyandığındaki durumu düşteki tecavüzden sonrasına hem uygun hem de

değildi. Fiziksel olarak evet, içindeki arzulu utanmazlığa bakılırsa hayır. Tecavüzden korkmuş, iğrenmiş, kaçmaya çalışmış. Bir günah çıkarma havasında anlatıyordu, ama bununla birlikte keyif aldığı da ortadaydı. Suçlu sayılamazdı, kendi iradesi dışında gelişmişti her şey, düşte bile olsa tecavüzden başka hiçbir şey ona benden başkasını düşündürmemişti. Seni gidi aşağılık pezevenk! Bunu açıklamak zorunda olması ne acı. Ben üstelik, başka türlüsünü anlatmaz zaten, diye düşünmüştüm, anımsıyorum. Kontrol edilemeyen bir düştü bu sonuçta, ama yüzündeki kırık tebessüm kabusu şimdi kötü anmadığını açık ediyordu: Sabah kalktığında donu kıçında değilmiş. Düşü donunu sıyırmış. Öte yandan tuhaf ve düşünceden arınmış bir istekle bundan pek de hoşnutsuz sayılmazmış. Sıcak soluyormuş. Tecavüz düşüncesinden sonra, bu arzu hiç de mantıklı değilmiş. Öyle değil miymiş. Donunu yerinde bulamaması düşünde sonradan ne gördüğünü anımsamaya çalışmasını erteletmiş. Sabah, daha hiçbir şey düşünmeden mastürbasyon yapmış olabilir, söylemedi. Her şeye karşın don faslını pek çekici anlatıyordu: Öyle ya da böyle, sevilen kişinin ayrı geçirilen bir gecede, düşünde kendisine tecavüz edildiğini görmesi, bunu ayrıntılara çok da girmeden, belirli bir terbiye içinde anlatması ve uyandığında donunu aşağılarda, hatta bir ayağından kurtulmuş, diğerinin bileğinde toplanmış durumda bulduğunu söylemesi ve "mastürbasyon" sözcüğünü hiç ağzına almaması karşısındaki tarafından, her şeyin ötesinde, hemen orada arzulanmasına yol açabilir.

Erkek dediğin böyledir işte. Onun düşünde neler gördüğünü tahmin etmeyi yeğlesem, bir düş yorumcusuymuşum gibi, her düşe bir neden uydururmuşum gibi, her düşün ne söylediğini uzun uzun düşünürmüşüm gibi, onu suçlu bulabilirdim. Bu tecavüz düşünün altında bir arzunun yattığını söyleyebilirdim; bağırırdım, o karşılık verdikçe iyice kudurur onu kovardım belki, hem de zevk alarak yapardım bunu. Yapmıştım böyle şeyler, bilirim. Resmi yapmamak için bir bahanem de olurdu o zaman. Ya işte... Ama insan birşeylerle uğraşırken ve o şeyleri biraz olsun ciddiye alırken bir saçmalığı tutuşturup günün seyrini değiştirmek konusunda o kadar da yürekli davranamıyor. O an daha çok onu yitirmekten korkmuştum, birden, nedense. Yaşlı bir adamın yaşam arkadaşından önce öleceğinden kuşku duymadığı, bunu aklına bile getirmediği, ama işler umduğu gibi gelişmezse o zaman ne yapacağını bilemeyeceği gerçeğiyle ilk kez yüz yüze geldiği zaman olduğu gibi, onu yitirme düşüncesi de beni ilk kez ziyarete gelmişti. Bedenim, söylediğim gibi, daha önce farkına varmıştı

olanların ve olacakların. Tecavüz düşüyle ilgisi var mıydı bilmiyorum, sanmıyorum da, ama, onun beni değil, benim onu yitirebilecek olmam fikri dehşete düşürmüştü beni. Elimden bir şey gelmemesi, onu tutamamak, düşürmek. Birden onu tutma isteği geri geldi. Ellerimle, kollarımla tutmak istedim onu, ellerimden kayıp gitmediğini hissetmek. Ama bu kez canını yakmamaya dikkat edecektim. Onu tutacak ve bırakmayacaktım. Eh yükseklik korkusu olan bir kişi de yüksek bir yerden düşüp ölür. O sırada odasında olduğumu, onu uykusunda izlediğimi, düşünde ne gördüğünü bilmeden yüzünde edepsiz bir tebessümün belirdiğine tanık olduğumu düşünmeye, donunu yalnızca kasık, ardından bacak hareketleriyle aşağı kaydırdığını gözlerimin önüne getirmeye çalıştım. Yitirmekten korktuğumdan onu arzuladım. Başka hiçbir şey düşünmeden, tıpkı onun söylediği gibi. İçimde bir şey uyanmıştı, kabul, didiklesem azacak bir öfke. Kıskanmıştım. Neden şimdi bunu anlatmıştı ki? Beni mi sınıyordu? Ama o kıskançlığın akıntısına hâlâ yön verebilirdim, bu elimdeydi. Ve onu kendi yatağının üstünde, anlattığı durumda düşledim. Şimdi benim yatağımdaydı. Daha zamanımız vardı üstelik, biraz daha, dün çok çalışmıştık zaten, biz. Resmi bitirecektim, söz vermiştim. Yanına oturdum, onu sevdim, hem de çok.

* * *

Her cümlenin iki basamak aşağısı vardır. İnsan oradan indiğinde, aşağı, sonra daha aşağı, kurumuş bir nehrin kollarına hücum eden, coşkun, şen, deli su gibi bulur kendini bazen. Aslında yalnızca kendi gövdesi içinde, artık kullanılmayan, terkedilmiş damarların içinde akar gibidir. O anki yaşamını dışarıdan seyreder o zaman. Gövdesi içinde başka düşüncelerin soyağacının dallandığını görür: Geçmişlere uzandıkça, o ağacın dalları binbir yere dokunacaktır ve o yerlerden binbir çiçek ölü doğacaktır. Hele düşüncesini kendisinde biten dev ağacın gölgesine bir yıldırım gibi sapladıysa, hele o ağacın aslında kendi gövdesinde büyüdüğünü ve yıldırımın düşmesi durumunda ortadan yarılacağını, ve de, en önemlisi, yeniden, ama bu kez başka damarlarla dışarı sızdırdığının kan olacağını düşünmüyorsa...

So Sad çalıyordu, Faithfull. Biz, odamda, pencerenin hemen yanındaki yatağımda, parçanın adının anlamını düşünmeden sevişiyorduk, hatta

parçanın tekrarlarında, her tekrarda seslere eklenen yeni sesler, Faithfull'un o mezardan gelen sesine sırt veren ince ve pürüzsüz sirenler başımızı daha bir döndürüyordu, bazen üzgün bir müziğin amacından sapmasında ve insanı kışta baharlaştırmasında olduğu gibi. İşte biz de öyle, pencereden kaçıvermek için kanat çırpıyorduk, sanki birlikte, karda dört kanatlı bir meleğin kalıbını çıkarmaya çalışıyorduk, yatağımın üstünde, pencerenin hemen yanında: Kanat kanat sesleri... Yan odada annemle babam uyumaktaydı. Marianne Faithfull So Sad'i söylüyordu. Oda boya kokuyor, yerde, halının üstünde bir palete dönüştürülmüş dörtgen bir cam parçası, üstünde renkler ayırıp, renkler birleştiriyordu. O paletten tuale sıçramış bir dolu renk, önlerinde duran, örnek aldıkları siyah-beyaz fotoğrafa inat, onun resmini boyuyorlardı, rengarenk; onun resmini tamamlıyorlardı, benim elime gereksinim duymadan, daha şimdiden, ben, biz, ikimiz yataktayken. Ama elim oradaydı, tam da orada, Yerimde, renkleri ellerinden tutup, camın saydamlığından tualin bezine ben atlatmak istiyordum, bir tatilde onu nehrin daraldığı yerden karşı kıyıya sıçrattığım gibi. Elim denizde seken usta bir taşmışçasına tualin üzerinde dolaşacaktı, resmi yapacaktım, söz vermiştim, üstüne üstlük o anda bunu çok istiyordum, artık çok istiyordum; heykeliyle sevişmek gibi bir şans kime verilmiştir, diye düşünüyordum, hele heykel daha tamamlanmadan, onun içine girmek, dinlemek...

Yerimin resmini çizecektim, çizebilecektim, bunu biliyordum, anımsıyorum. Dışarıda kar sürüyordu, sabahın hâlâ bir körüydü, yani daha zamanımız vardı, her şey için, resmi bitirmek için, birlikte, birşeyler yapmak için, hatta o birşeyleri birbirimize yalnızca biraz daha, bir kez daha dokunabilmek adına geciktirmek için daha epey zamanımız vardı. Gün alabildiğine genç, alabildiğine güzeldi hâlâ. Odam resmi kokluyordu, bense resmin konusunu, onun ta kendisini. Annemler içeride uyuyorlardı. Kapımın kilidi yoktu. Gençtik henüz, çok gençtik ve biraz korkuyorduk, işin tüm keyfi de buradaydı. Pek özgür çiçek çocukları soyundan gelsek, aldığımız zevk azalırdı. Öyle arkadaşlarımız olmuştu, anne-babalarından hiçbir şey saklamayan. Bense orada çalmakta olan bir Keith, hatta varolan bir Mick gibi hissediyordum kendimi. Morrison gibi, Hendrix gibi... Anımsıyorum: Faithfull çalıyordu ve ben tam Yerimdeydim.

* * *

Çocukluğumda, merceklerin gözlerden, gerçek, doğal, hatta bağışseverlerden alınan canlı insan gözlerinden, kabloların da içleri dolu damarlardan ve bağırsaklardan üretildiğini düşlerdim, böyle bir kesme, oyma, deşme, çıkarma işlemini üstlenmiş, böylesine iğrenç, mide bulandırıcı bir görev sırtlarına yüklenmiş kişiler tarafından, bir tür mezbahada. Bunun tam tersi de olası gelirdi bana: Yani aslında tıpçıların minik zıplayan toplar gibi oynadıkları gözlerin, ya da terzinin kurdelaları kesip biçtiği gibi paramparça ettikleri damar ve bağırsakların, aslında insan bedeninin içinde mercek ve kablolar olarak varolduklarını gözümün önüne getirmeye çalışırdım. Dışarıda bize gösterilenler, birer oyuncak, ya da yumuşak yapılı örnekler olmalıydı. Yoksa tıpçılar bu kadar rahat davranamazlardı, insan organları söz konusu olduğunda.

Çocuk aklımla, bunlar dışında da herhangi bir şeyi düşünürken, o şeyi olduğundan da somut biçimde hayal etmeye çalışıyordum hep, onu varedene dek. Örneğin maneviyatı aklım bir türlü almıyordu. Tanrı’yı düşünüyordum: Var diye duymuştum, var demiştim maymunca. Dua bile etmiştim, ayrıldığımız geceyi çok iyi anımsıyorum. "Korkunç olmalı", demişti kendisine daha baştan "yok" denilen bir arkadaşım, "var bilinenden ayrılmak çok zor olmalı": Değildi, çabuk geçti. Sanırım koşarak kaçtım da ondan. Çocukken, Tanrı’yı düşlemeye çalıştığımda, bilmediğim, tanımadığım biri olmalı, demiştim başta, hiç görmediğim birine benzemeli. Olmadı tabii. Hiç görmediğim birini anımsayamadım. Sonra onun biri olmadığını, bir kimse olmadığını düşünüp, bir nesne üstünde çalıştım; bilmediğim, görmediğim, kullanmadığım, zaten kimsenin kullanamayacağı, insan elinden çıkmaması gereken, kendi işleyen, özdevinimli bir nesne tasarlamaya çalıştım: İster istemez, bir robot geliyordu gözümün önüne. Çizgi romanlarda gördüklerim işe koyuldular, kendiliklerinden bir şey yonttular kafamda. Büyük olmalıydı. İnsan yapımı olabilecek tüm robotlardan daha büyük. Tanrı’nın gelecek olması düşüncesi mantıklı geliyordu, öyleyse Tanrı’yı bir çocuğun henüz varolmayan bir robot olarak düşlemesi doğaldı. İnsanları cezalandırabilecek kadar güçlü ve büyük. Bağışlamak konusuysa belirsizdi kafamda. Bağışlanma dileniyordu da bağışlanmanın kendisinden söz edildiğini anımsamıyorum. "Cezanı versin" ya da "bağışlasın" dileklerini de, hatta ceza verildiğinin söylendiğini de duymuştum ama, "bağışladı beni" diyene rastlamamıştım henüz. Sonradan olacakları da pek kafam almıyordu doğrusu. Bu da bana öğretildiği üzere doğal geliyordu.

Tanrı'yı düşündüğümde, gövdesini bulutların üzerine çıkaran upuzun, metalik gri, üst üste duran kalın gümüş bilezikler gibi parçalardan oluşan bacaklar görüyordum. Bacaklarının yukarısına, kasıklara varmadan bulutlar koyuyordum ki gerisini düşlemek zorunda kalmayayım. Varabildiğim en son nokta buydu. Sonra olur mu canım öyle saçma şey dedim: Ve var dediklerinin üstüne düşünmeye başladım. Diyeceğim o ki hep yarı-maddeciydim ben, opak düşler ve düşlerle boğuşan anılar yeterince oyaladı beni ilerisinde.

O sabah, yatağın üstünde, pencerenin kenarında, hiç olmazsa insan bedeni konusundaki varsayımlarımın doğru olabileceği düşüncesi güçlendi. Çünkü, benim kendi bedenim, dev bir hoparlöre dönüşmüş ve doyumsuzluğumu, tüm o öfkemi, arzumu, bir Yer'e ait ve sahip olma istencimi artırmak ister gibi Working class hero çalmaya başlamıştı, bagetini tüm gücüyle göğsüme vurarak. It's something to be... Kesinlikle! Kulaklarım zonkluyordu. Vurmak, akustik bir gitarın hiçbir zaman veremeyeceği bir ses çıkarmak, Keith gibi, notaya vurduktan sonra elini dizine kadar savurmak. Kablolarım bedenimden dışarı çıkmaya uğraşıyorlar, derimi zorluyorlar, kızarıyorlar, ısınıyorlardı. Kanı dışarı vermek istiyorlardı. Dev anfinin sesi öylesine yükselmişti ki artık nesneleri yerlerinden oynatmaya, camları titretmeye, kendisinden başka tüm sesleri dilsiz kılmaya başlamıştı. Terliyorduk, ikimiz, yatağın üstünde. Ter, ıslaklık, kışkırtıcıydı, dahasını istiyordu, güç veriyordu, gücümüze güç katıyordu. Gençtik ve güçlüydük, birer hayvan gibi.

Giderek daha çok terliyorduk, kablolara damlıyordu, burnumuzdan, omzumuzdan damlalar; kıvılcımlar düşüyordu çarşafıma. Uçabilecektik, evet bunu yapacaktık, kardan dökmeye çalıştığımız dört kanatlı melek yaşıyor, soluyor, terliyor, ses çıkarıyordu. Makine işliyordu. Mercekler, kameraların mercekleri, o dev konserin neresine bakacağını şaşırmış biçimde, odamın, yatağımın, körüklenen hoparlörlerin, dışarıda yağan karın, pencereyi buğulandıran ayazın, karşı apartmandan kameraya bakan seyircinin, açık perdelerin, yatağın dibindeki su şişesinin, hepsinin üstünde dolanıyordu müthiş bir hızla. Arada bir kararıyordu, ardından yine ışıklar, türlü türlü ışıklar... İki tane kocaman hoparlör, sanki birbirlerine yüzlerini dönmüş, ve göbeklerini birbirlerine vuruyorlardı, kimin sesi daha güçlü diye, kim daha güçlü diye... İki sıska mı sıska beden, iki mikrofon ayağı kemik tokuşturuyordu, sağlığa. Ve aynı parçayı söylüyordu ikisi de. Kıvılcımlar yağıyordu, altlarında biz, ikimiz, dışarıda yağmakta olan kar

tanelerini, o biraz önce dilimi soğutan kar tanelerini daha yere düşmeden eritiyor, hatta onları tutuşturmayı başarıyorduk, ve kıvılcımlar yağdırıyorduk, kendi tepemize. Bunca kablonun dolaştığı, her şeyin elektrikli olduğu bir yerde, ah yangın kaçınılmazdı, hoparlörlerin tutuşması, birbirlerine bakarak, kameraların birbirine dönmesi, sonun yaklaştığını göstermek istercesine... Hâlâ Working class hero çalıyordu. Parça bitmemişti. Ve eğer bunu tartabilecek bir ekolayzır olsaydı... Yok.

Dev stadyum konserlerinin son parçasını kimi zaman havai fişek gösterileri süsler ya, tıpkı öyle, parça yükseliyor, yükseliyordu, etraf aydınlanmıştı, tutuştuğunu görüyorduk, her şeyin, kendini tüketene dek yandığını, yükseldiğini, havai fişekler gibi. Yapay da olsa köklerini saldığı yerden, ama o köklerin aslında birer fitil olduğu gerçeğiyle göğe fırlatılan bir havai fişek, başka nasıl bir yazgıyla karşılaşabilir, fitili çıplak, ateşin çevresinde o kadar dolandıktan, tutuştuktan sonra? Patlamaktan başka.

Ve sonra birdenbire... tüm o yangın... geçiverdi. Müzik setinin kapalı olduğunu gösteren minnacık kırmızı ışık kadar gözükene dek bizden uzaklaştı. Ama orada, hâlâ yaşıyordu, vardı: küçük kor bir diş, bir göz, çakmak çakmak bakan, gözleyen ve bizi orada, hâlâ yatağın üstünde tutan. Ayrılmak istemiyorsun. Biraz gitarın elektrikli yankısı, birazcık, sonra o da geçti... Sarıldık. Faithfull: Bored by dreams.

Resme döndüm yüzümü: Ters dürbünden bakmışım gibi uzak, yere boylu boyunca uzanmış, şövalem olmadığından, ama yine de fena gözükmüyor, dinleniyordu sanki, göğsünde inip kalkan bir soluk vardı, buna yemin edebilirdim, ama... gözleri, kolları, elleri, "tenin aklığını" gösteremeyen gölgesi... henüz... Daha işi vardı, daha çok işi vardı, ince, sızıntı bir telaş, dert etmek dedikleri... Kızın yüzüne baktım, gülümsedi, saçlarımı başımın arkasından tutup çekiştirdi: kalçamda bile hissettiğim tatlı bir karıncalanma. Elimin tersini elmacık kemiklerinden aşağı kaydırdım – hâlâ arada sırada yastığı öyle severim. Güle güle iyice öne fırlamış elmacık kemikleri vardı. Bedenim söndüğünden soğumaya başlamış avuçiçimi alnına koydum, serin bir tülbent gibi. Pudrayla terbiye edilmiş bir genç kız alnı. Görselde ancak pastelin verebileceği bir hafiflik duydum genişçe alnında. Alınyazısı sakin, yağsız. Göğsüne kaydım, el yordamıyla yatağın yanındaki komodinin üstünde sigarayı aradım, paketten iki tane çıkardım; ikisini de dudaklarıma yapıştırdım, ama çakmağın uzakta, kolumun uzanabileceği uzaklıklardan daha ötede olduğunu farkettim: Ceketimin cebinde, aşağı inerken yanıma

almıştım, eğer gelmemişse, beklerken bir sigara içerim diye. Oysa gelmişti. Yataktan kalktım, "nereye?", ona dönüp sigaraları öne ittim dudağımla; çakmağı çıkardım, ikisini de yaktım, birini uzattım, sırtım ona dönük, ayakta, resme baktım, çırılçıplak. Daha çok işi vardı. Sigarayı bitirip artık çalışmaya başlasam fena olmazdı. Ama hep şu sigara içilir, diye düşündüm, ne güzel kaçamak. Bir on bir-on iki saat daha çalışmam gerekecekti belki, gene, nasıl olacaktı bu iş? Daha çok işi vardı, çok. Yaklaşınca, az önce, uzaktan, yataktan, göğsüne dolduğunu gördüğüm hava da terketmişti tualdeki bedeni. Yanılmıştım, bakışlara gelinceye kadar daha neler vardı, göğsüyle de çok uğraşmam gerekiyordu. Ya şu ele ne demeli, beyaz etekliğin içine gömülmüş, ufalmış da ufalmış. Boynun gölgesinde de boya kokuyor, oysa güneşsizlik çizmeliydi oraya. Off, daha ne çok işi vardı. İçim daraldı. Resim göğsüme sıkıştı. Rahatlamak istedim, tıpkı ısrarkeş arkadaşlarım gibi. İzliyordu, anlamış mıydı? Bakışımı aşağı düşürdüm, yapabildiğimce masum bir şey düşünüp yüzüme resimde tutturamadığım bakışı kazandırmaya çalıştım. Omzumun üstünden ona doğru baktım, resmin sonraki yıllar boyunca bana asılı durduğu yerden bakacağı gibi, ama asla onun fotoğrafta baktığı gibi değil. Derler, sıralarlar ya: Bir daha asla hiç kimse... O halimle ne kadar çirkin gözüktüğümü şimdi tahmin bile edemiyorum. Yüzüme tiksinti verici bir yapmacıklık işlemiştim büyük olasılıkla. Bir kezinde, bir gece, kafamız iyiyken dudaklarıma ruj sürüp gözlerime sürme çekmiş, sonra da fotoğrafımı çekmişti. Jagger'ı boyayan Faithfull'u düşlemeye çalışmıştık. Umarım o fotoğraf ortadan kalkmıştır. Sanırım, resmin karşısında da çok farklı bir görüntü çizmemiştim – ayna ya da fotoğraf makinesi görseydi... Düşünmek bile istemiyorum. Halimden utandım, utanç telaşla birleşince göğsüm de söndü, pes dedirtti. Resme baktım: Belki de... gerçekten... bitmeyebilirdi, yetişmeyebilirdi, gerçekten. Peki şimdi... kim bağışlayacak beni!

Derken bir kılıç güneş daldı içeri. Özür bile dilemeden. Biz yataktayken o kadar uzun zaman geçmiş ki, düşündüğümden çok daha uzun, mevsim değişmiş gibi. Yağmurdan ya da kardan sonra çıkan güneş de bir değişimi, başka bir bitişi fısıldar gibidir. Geçti artık. Süre doldu. Ne düşünüyorduysan, ne yapıyorduysan, cümleni tamamla ve kağıdını ver. Oysa daha çok zamanım var sanıyordum. Soğuk ya da serin güneş, insanda geciktin izlenimi uyandırır. Yaz da o yüzden tatil mevsimidir bana kalırsa. Sürekli ve gürültücü güneş, o kadar "her şey için artık çok geç" diye bağırır ki, kimse boşuna bir şey yapmak istemez yaz aylarında. Bu toplum

yaşantısının bir kuralı olmuştur, sessizce kabullenilen. Oysa hava kapalı olduğunda, griliğe bakıp içini kemiren birşeyler kurmaya başladıysan bile, gri ne de kasvetli diye içinden geçirdiysen bile, düşüncen döner dolaşır aynı yere gelir ve: İyi ki, dersin bu kez, iyi ki hava kapalı. Yoksa seni duyamazdım, dersin kendine, hava güneşli olsaydı böyle konuşmaz, böyle yapmazdın, iyi oldu. Çünkü aslında düşünmeni ya da birşeyler yapmanı sağlayan gökyüzündeki gözalmazlıktır.

Güneşin çiziğine sigarayı üfürdüm kendimce. Dumanı tuttu, perdeler gibi oynattı, arkasında birileri vardı sanki. Faithfull'un parçası, söyleyecekleri tükendi, bir sessizlik ki: Duyulabilen yalnızca, sigaraların dumanının kurmaya çalıştığı bir, hayır iki hayaletin, çiftbaşlı tek bir hayaletin iskeleti çıtçıkmazlığı ne kadar bozabilirse, o kadar... Korktum. Sigaramı söndürdüm. Resme yüz çevirip hızla yatağa geri attım kendimi, göbeğine doğru düştüm, yumuşacık. Özür diledim. "Kar topluyor".

* * *

Hani bir şey vardır, bir içokşanması, sevdiğin biri, sana, tenine dokunmadan, sana ait olan bir şeyi, bir nesneyi eline alır da, örneğin bir kitabı, karıştırır, sayfalarını çevirir, senin içinde birşeyler kaşınır, tatlı tatlı, yavaş yavaş, hep yavaş, hani hiç bitmesin istersin sayfaların üstünde dolaşan parmakların hareketi, senin olanın bir biçimde, dokunularak sevilmesi, hiç kıpırdamazsın, sanki kıpırdasan ilgiyi başka yöne itmekten korkarsın, işte elleri saçlarımda gezinirken, parmakları küçük ısırıklar gibi kenetlenirken, ara ara, bir tutam telin üstünde (tutmak, tutulması için değil mi zaten saç tellerine böyle denilmesi?), öyle bir kutsanma duygusu, neredeyse sonsuzca, tüm sorumluluklarımı kafamdan savuştururcasına yayıldı üzerime, ölümde bağışlanmak gibi. Bağışla, dedim, bağışladı sanki. Orada, o an, annem bile bağışladı beni, bir kezliğine olsun, bana yaptıklarından ötürü, biliyordum. Daha sıkı çekmeye başladı saçlarımı, biraz düşünüp kızdı sandım, kızmadı. Gözlerim kadar, gözlerimce baktım ona, göğüslerinin arasından. Suçluydum. Resmi bitirmemiştim, bitiremeyecektim de. Biliyordu. En başından beri biliyordu. Yine kızardım. Yüzümü göbeğine gömdüm. Beni, o an, kendimden gizlemesini istiyordum, birçok kez olduğu gibi. Biliyordu. Bunu da. Saçlarımı ellerine sürttüm, yine okşasın diye, bu az önce ferahlatmış, pişmanlığı geçirmişti. Kafamı

göbeğinden aşağı itti, kalk diyor sandım başta, taş kesildim, ne yapmam gerekiyordu? Ensemden tuttu, bir kediyi tutar gibi, ve yüzümü bastırdı: Oraya! Bu da ne demekti şimdi? Yorgundum. Kıpırdamadım, bir şey söylemesini ya da bir şey yapmasını bekledim. Bastırdı, kurumuştu, öptüm. Bastırdı. Derken, bir düşünce, bir istek, kaçacak yer kalmadığında beliren küçük, ama büyümeye, tüm sıkıntıları yutmaya yetecek denli hevesli bir umut, resme, güne, yarına ya da düne ilişkin yapılması gerekenleri, ama yapılmayanları bir kenara itti. Acaba? Biraz önce baktığım, şimdi saçlarıma, kafama, utancıma, bu kez bir çocuğunkiler gibi değil, yediğim halttan sonra ne söyleyeceğimi merak eden, ama bağışlayıcı da gözüken bir anneninkiler gibi dikilmiş gözlerinde... Acaba bu kadar yakınındayken... İzin verir miydi? Bir kez... Ne kadar gizlenmek istediğimi gerçekten anlamış mıydı acaba? Isınıyor, yeniden ıslanıyordu... Niye olsundu ki? Olabilir miydi? Onca zaman sonra ucuna gitmediğim bir yoldan geri dönüş olası mıydı, bir gün için bile olsa? Yalnızca kapristen, şımarıklıktan, sevildiğimi bildiğimden ötürü vazgeçebilir miyim anne? Resimden, ondan ya da bundan, her şeyden vazgeçebilir miyim? Buna hazırdım, bunu bekliyordum, beklemeye hakkım olduğunu ve bir kaçış yolunun, hem de böylesi bir kaçış yolunun karşıma çıkacağını hiç düşünmeden, umutsuzca. Resmi hemencecik geçtim, unuttum, resimden kaçmak istedim, beni varoluşuma ilişkin rahatsız eden en somut ve en yakın kanıt oydu çünkü. Yeni düşünceme sarıldım. "Özür dilerim", dedim, kapıyı açacak söz bu olmalıydı. Bağışlanmak, yaptığım, yapmadığım, yapmayacağım her şeyi unutmak, tam o anda, hemen, pişmanlık yüzüme pembe pençeler atarken, istediğimi istediğim zaman almak istiyordum. Belki de o kadar suçlu bile değildim, daha o yaşımda, ne olacaktı ki? Acaba? Orasıydı işte: Herkesin Geldiği Yer. Gizlenmek, güneşten, herkesten; yitmek, yokolmak, başka bir Yer'e gitmek, orada –yine– ağırlanmak, bir gün için bile olsa. İçeride. Resmi unuttum, resmi geçtim, yarını...

İçeri baktım: Karanlıktı, ya da benim yalnızca gün ışığına alışmış gözlerimin seçemeyeceği bir ışık vardı dibinde, zifirden de kapalı, belki görür görmez anımsayacağım, tanıyacağım. Bu ışıklar birbirine benziyordur herhalde, bir biçimde, yaşam gibi, diye düşündüm, ötesi görünmez. Anneminki, ya da onunki. Hiç aklıma gelmemişti, başta hiç aklımda yoktu, geçip gidecektim, bir kez daha, o ışığı görmeden, telaş içinde... ama o... nasıl oldu da... Bir başlangıca bir son gerekti, beni seçen, benim seçtiğim, benim seçeceğim, şimdi, önümde... Lütfen, beni gizle... Bir suç, bir

haylazlık, bir yanlış yapınca, bir de hele yakalanınca, hiçbir şey duymamak için, düşünmemek için, eskiden uyurdum. Bir düşe, sonunda, bütünüyle, bütünümle kaçıvermek... sonunda. Korkmuyordum artık. Resmin bitmemiş olması ne umurumda! Kirlenmiş de olsa iltihap kapmış da olsa, kanı geri dökmek, boyunca aktığı yaranın kesiğine, bundan başka bir şey düşünemez olmuştum: anavatana geri dönüş, bir düşte bile olsa. Mumyalanmak gibi. Bir Tanrı gibi hissettirmişti beni az önce, yatakta, ve şimdi içinde, sonsuzca genç, güzel, bir gün için, Kelamı fazla uzatmadan, Kelamı fazla uzatan bir Tanrı'ya inat. Sığabilecek miydim? Dokundum: doğa. Bir soluk çekip denedim, irkildi, canı yandı, dişleri sıkılı ses verdi, çekildim, aklım başıma gelir gibi oldu, bırakmadı, tuttu, aklımı başıma koymadı, havada yakaladı, tam kapıda, geri dönecekken, vazgeçmedi, vazgeçirmedi... Bazı zamanlar bir karara geçici de olsa sıkı sıkı tutunduğum gibi, tutunabildiğim gibi, yürekli, bir öfkenin ardına gizlenen gerçek arzudan korkmadan. O arzuyu istiyordum, herkes gibi, aslında. Küçülmem gerekiyordu, yalnızca, tümden vazgeçmek, özgürlükten bile, belki de ötesine... geçmek. O zaman canı yanmazdı. Üstüne düşünmedim, hiç, hiç duraklamadım, oraya duyduğum tüm o öfkeye karşın: Öfke nasıl sarılır bilirsin, kendinden kurtulduğunda. Bir ceket gibi çıkardım kimliğimi, bir kezliğine, bir kezliğine geri dönmek için, fazla bekleyemezdim, herkes gibi. Kanıyordu, doğal, böyle olması gerekiyor, diye düşündüm. Kafamı çıkarıp onun nasıl olduğuna bakacak oldum, ama artık çok geçti, sonuçta o da bunu istemişti, belki de o da bana bu yolla sahip olmak istiyor, diye düşündüm, beni sevmişti. Yalnızca onun olayım. Dışarı sızdığımdaki kadar kanlı oluyordu dönüşüm, ama omuzlar da geçtikten sonra, gerisi kolaydı. Zayıftım. Nasıl karşılanacaktım acaba içeride? Kimse var mıydı orada, benden bir tane daha mesela? Yavaşça zorladım... yırtılıyordu, yırtılacaktı, ilerledim. Bedenim... Araladım... iyice... girdim... Herkesin Geldiği Yer'in arkamdan kapılarını kapattığını duydum.

Yol açıldı, genişledi, kayıyorum, oldukça kolay; nereye düştüm? Nereye düştüm be, bir ses! Dışarıdan çıt çıkmadı. Devam ettim. Göz gözü görmüyor, ama iniyorum, düşüyorum, bir kuyuya iner gibi, ama ben bir koridorda ilerlediğimi düşündüm, bir ışık varsa dibinde, yokuş tırmandığımı hatta. Bir ışık vardı dibinde. İçerideki gök ya da kuyu, her ne ise çok derin değildi. Işığa sokulup arkama, etrafa bakındım. Görecek pek birşey olduğu söylenemezdi. Duvarlar, düşündüğümün aksine tanıdık da gelmemişti. Hiçbir şey metalden değildi, yine yanılmıştım. Işığa doğru, önümde fazla

yol kalmamıştı. Gezmek için değil, konaklamak için yapılmıştı belli ki içerisi. İyice sakinleyip, konaklamak güzel söz, diye düşündüm, bir süreliğine, bir süreliğine daha. Konaklanacak bir yerde uçmak ya da düşmek, canım nasıl isterse, ama sonunda, dibinde, orada durmak, uyumak, hiç düşünmemek... Uzandım, nasılsa gene çıkaracaklardı beni. Kendim kaşınmanın bir anlamı yoktu. Olduğum yere uzanınca, bayağı yalnız hissettim. Tavanda bakışımı gezdirdim, çevre duvarlardan farksızdı. Ben soluk alıp verirken onlar da kımıldıyorlardı. Ama benden çok daha hızlı. Yavaş, yavaş, sakin ol, bir havyanı sakinleştirmeye çalışırcasına. Onu dinledim. Yavaşladı. Duvarlar üstüme geldiler, ama hiç korkmadım. Soluğu dinginleştikçe duvarlar ve tavan daha yaklaşıyorlardu. Tepemde kalan ışık, bir göz gibi kapandı. Ben de gözlerimi yumdum. Biraz sonra gelecekler ve beni çıkaracaklar. Sonunda, ıslak, yapış yapış, kanlı, epey kanlı bir koridorda, koca bir balıkça yutulmuşçasına, bir düşyolunda, canlı etin, içetin bir ana şefkatiyle üstümü örttüğünü hissettim. Ben içerideyken gitmiş olsa gerek. Duymadım.